

Norsk Læsebog

Første Del

A. E. Erichsen og P. A. Paulsen

1868

INDHOLD

Forord	7
FORORD.	7

FÖRSTE AFDELING

1 Lange Selvlyd.....	11
5. 1 Lange Selvlyd.....	12
6. Korte Selvlyd.....	12
7. Korte Selvlyd.....	12
8. Korte Selvlyd.....	13
9. Korte Selvlyd.....	13
10. Korte Selvlyd.....	13
11. Korte Selvlyd.....	13
12. Korte Selvlyd.....	13
13. Korte Selvlyd.....	14
14. Korte Selvlyd.....	14
15. Korte Selvlyd.....	14
16. Korte Selvlyd.....	14
17. Korte Selvlyd.....	14
18. Korte Selvlyd.....	15
26. Korte Selvlyd.....	17
27. Korte Selvlyd.....	17
28. Korte Selvlyd.....	17
29. Korte Selvlyd.....	18
30. Korte Selvlyd.....	18
31. Korte Selvlyd.....	18
32. Korte Selvlyd.....	18
33. Korte Selvlyd.....	18
34. Korte Selvlyd.....	19
35. Korte Selvlyd.....	19
38. Korte Selvlyd.....	20
39. Korte Selvlyd.....	20
40. Korte Selvlyd.....	20
41. Korte Selvlyd.....	21
42. Korte Selvlyd.....	21
43. Korte Selvlyd.....	21
44. Korte Selvlyd.....	21

45. Korte Selvlyd.....	22
46. Korte Selvlyd.....	22
47. Korte Selvlyd.....	22
48. Korte Selvlyd.....	23
49. Korte Selvlyd.....	23
50. Korte Selvlyd.....	23
51. Korte Selvlyd.....	23
52. Korte Selvlyd.....	24
53. Korte Selvlyd.....	24
54. Korte Selvlyd.....	24
55. Korte Selvlyd.....	25
56. Korte Selvlyd.....	25
57. Korte Selvlyd.....	25

ANDEN AFDELING.

1. Korte Selvlyd.....	26
12. Korte Selvlyd.....	28
13. Korte Selvlyd.....	28
14. Korte Selvlyd.....	28
15. Korte Selvlyd.....	29
16. Korte Selvlyd.....	29
17. Korte Selvlyd.....	29
18. Korte Selvlyd.....	29
19. Korte Selvlyd.....	30
20. Korte Selvlyd.....	30
21. Korte Selvlyd.....	30
22. „ski“ og „sky“ læses som „sji“ og „sjy.“.....	31

TREDJE AFDELING.

1. „ski“ og „sky“ læses som „sji“ og „sjy.“.....	32
13. „ski“ og „sky“ læses som „sji“ og „sjy.“.....	37
14. „ski“ og „sky“ læses som „sji“ og „sjy.“.....	38
15. „ski“ og „sky“ læses som „sji“ og „sjy.“.....	38
16. „ski“ og „sky“ læses som „sji“ og „sjy.“.....	39
17. „ski“ og „sky“ læses som „sji“ og „sjy.“.....	39

FJERDE AFDELING.

1. Læsestykker.....	41
4. Læsestykker.....	41

5. Læsestykker	42
6. Læsestykker	43
7. Læsestykker	43
8. Læsestykker	44
9. Læsestykker	44
10. Anna og hendes Høns.	44
11. Den lille Pige i Dammen.	45
12. Lille Fugl.	45
13. Gutten og Fuglen.....	46
14. I Legetøi-Butikken.	46
15. Pus og Mus.....	47
16. Den stakkels Fugl.....	48
17. Den stakkels Fugl.....	49
18. Tænk paa, hvad du gjør!	50
19. Den fattige Marie.	50
20. Den fattige Marie	50
21. Den fattige Marie	51
22. Den lille Skolegut.	51
23. Den lille Pige og Katten.....	52
24. Fugleredet paa Taget.....	53
25. Haakon og Ragna.	54
26. Faderens Hjemkomst.	54
27. Fortæl dine Feil.	55
28. Stæren.....	55
29. Gavmildhed.	56
30. Kanarifuglen.....	56
31. Kanarifuglen.....	57
32. De tre Sommerfugle.	57
33. Den fromme Søster.....	58
34. Regnet.....	59
35. Hundehvalpen.....	60
36. De dumme Gaasunger.....	60
37. Den ulydige Gut.....	61
38. Spædkalven.	62
39. Den lille Velgjørerinde.	62
40. Rødkjelken.	62
41. Fuglen ved Vinduet.	63
42. Hunger er den bedste Kok.	63
43. Koen min.....	64
44. Smag ikke paa alt.	64
45. Ulven.....	65

46. Ekorn.	67
47. Bjørnen.	67
48. Ole Lukøies Verk.	67
49. Bien.	68
50. Karl og Elise.	69
51. Gud ser dig overalt.	70
52. Gud ser dig overalt.	70
53. Vær snil mod Dyrene.	70
54. Hesten vor.	71
55. Gutten og Hundehvalpen.	72
56. Fisken.	73
57. De fire Katunger.	73
58. Katungerne.	75
59. Børn maa ikke altid lege.	75
60. Bukken og Grisen.	77
61. Den rædde Gut.	77
62. Pigen i Hønsegaarden.	78
63. Helga giver sit Stykke Sukker bort.	79
64. Kanarifuglen.	81
65. Den lille Pige og Hønen.	81
66. Lille Haralds Hjem.	82
67. Dammen.	83
68. Den vanskelige Lexe.	86
69. Kjøreturen.	89
70. Kaalormen.	89
71. Kyllingerne.	91
72. Sangfuglen.	91
73. De to Haner.	92
74. Katten og Musen.	93
75. Inga og hendes Hund Frisk.	93
76. Om Sommeren.	96
77. De tre Kager.	97
78. To Harer.	99
79. Høne og Hane.	100
80. Musen.	100
81. Lille Rødhætte.	101
82. Vaaren.	103
83. Bonden og Spurvene.	105
84. Vaarsang.	106
85. Det lille Lam.	107
86. Legekammeraterne.	109

87. Pudlen.	110
88. Gjertrudsfuglen.	111
89. Løgneren.	111
90. Tommeliden.	115
91. Fiskeren og hans Kone.	117
92. Om Morgenene.	122
93. Om Aftenen.	122
94. Barnets Englevagt.	123
95. Den gode Vilje.	124
96. De fire Søskende.	124
97. Dukken i Græsset.	128

Forord

Nærværende første Del af norsk Læsebog ved DHrr. Eriksen og Paulsen sælges til en Pris af 24 Skill. indbunden.

Anden Del, 30 Ark, beregnet paa det andet, tredje og fjerde Skoleaar, vil koste 78 Skill.

Den allerede udkomne tredje Del, indeholdende 36 Ark, koster 90 Skill.

Det hele Verk, 74 Ark, vil altsaa faaes for 8 R eller noget over $2\frac{1}{2}$ Skill. pr. Ark, Indbinding iberegnet.

Kristiania den 3dje Oktober 1868.

W. C. Fabritius.

FORORD.

Nærværende første Bind af „norsk Læsebog“ af undertegnede Udgivere indeholder, som allerede antydet i Fortalen til tredje Bind, ABC og Læseøvelser for det første Skoleaar.

Ved den Skole, paa hvis Opfordring Bogen nærmest er bleven udarbeidet, sker den første Undervisning i Læsning gjennem Lydmethoden eller, som den ogsaa kaldes, Skrivelæsemethoden. Der er derfor under Udarbeidelsen af ABCen nærmest taget Hensyn til denne; men da denne Methode endnu kun er lidet kjendt og brugt i vort Land, er der ogsaa taget saa meget Hensyn til Stavemethoden, at Læreren uden Vanskelighed vil kunne benytte denne. At nu Lydmethoden ved den første Undervisning i Læsning indeholder mange og store Fortrin fremfor Stavemethoden, og at den Tid bør komme, da den, hvor Omstændighederne tillader det, udelukkende anvendes, vil for dem, der kjender og benytter den, ingen Tvivl være underkastet. Det vilde imidlertid blive altfor vidtløftigt her at fremstille disse Fortrin ved at give en Beskrivelse over Lydmethoden

og Anvisning til dens Brug, og vi skal derfor indskrænke os til nogle korte Bemærkninger, der turde være nødvendige til den rigtige Forstaaelse af ABCens Ordning og tjene som Veiledning ved dens Brug.

De forberedende Øvelser uden Bogens Hjelp, som Lydmethoden medfører, har til Hensigt at udvikle Børnenes Høre- og Taleorganer saaledes, at de bliver istand til at opløse Talen i Ord, Ordene i Stavelser og disse i deres enkelte Lyd, samt at lære dem Lydenes Betegnelse ved Bogstaverne, uden at dog dissers Navn strax nævnes. Ved denne sidste Øvelse, der foregaar nogenlunde samtidig med Ordenes Opløsning i Lyd, baner man sig Veien til den første Læsning og Brugen af ABCen, idet man nemlig lærer Barnet at læse og skrive det Ord, hvis Bogstaver man vil have indøvet. Her er altsaa endnu ikke Tale om at indøve de enkelte Bogstaver i alfabetisk Orden, men i Forbindelse med Lydene i de Ord, man lader Børnene behandle. At man ved disse forberedende Øvelser undgaar alle vanskeligere Lydforbindelser og ikke udstrækker dem videre end til, at en vis Færdighed i at forbinde Lydtegn og Lyd med hinanden er opnaaet, følger af sig selv.

Naar nu Børnene faar Bogen i Haanden, maa disse Øvelser ingenlunde ophøre. Bogen skal blive et Middel til at samle dem. Vi har derfor søgt at lette Overgangen til Bogen ved at lade de første Sider trykke med Skriftkursiv, ligesom vi senere har søgt at lette Indøvelsen af de forskjellige Slags Tryk ved at ordne dem efter deres indbyrdes Lighed. Brugen af førnævnte Øvelser vil stadig komme tilgode under Gjennemgaaelsen af Størstedelen af første Afdeling, hvor vi gennem Anvendelse af En- og Tostavelsesord har søgt at give Børnene Anledning til en stedse fremadskridende Færdighed i Behandlingen af de forskjellige Lydforbindelser, hvoraf den ved Lydmethoden tilsigtede Læsefærdighed især er afhængig. I Begyndelsen bør man saaledes gennemgaa hvert enkelt Ord i Stykket ved at opløse det i dets Lyd og fremhæve Mundstillingen og

Betegnelsen for hver af disse, ligesom man senere ikke giver noget Stykke til Lexe hjemme, uden at det er gennemgaaet paa Skolen og man særlig har dvælet ved de i samme forekommende nye Lydforbindelser.

Stykkerne 42—44 i første Afdeling har vi tilføjet for at imødekomme de mange Lærere, der mener, at den norske Udtale af vort Skriftsprog bør iagttages ogsaa ved Skolens Undervisning. Den Lærer, som ikke hylder denne Udtale, kan forbigaa disse Stykker; ligesaa bør de forbigaaes paa den Kant af Landet, hvor denne Udtale ikke er brugelig.

Delingen af Ordene i deres Stavelser har vi i alle tre Afdelinger udført temmelig fuldstændig, da vi tror, det er af stor Vigtighed for den senere Læsning og Retskrivning strax at vænne Børnene hertil. Særlig vil vi henlede Opmerksomheden paa de i anden og tredje Afdeling fremhævede Øvelser i vanskeligere Lydforekomster og stumme Bogstaver, som noget, der baade hører med til den fremadskridende Færdighed i Læsning, og som man under den senere Læsning kan vende tilbage til og nøiere indøve. Det vil sees, at vi har væntet med Indøvelsen af de store Bogstaver til sidst. En Indblanding af disse mellem de forskellige Slags Tryk strax i Begyndelsen tror vi vilde virke adskillig forstyrrende.

Hvad fjerde Afdeling angaar, skal vi kun bemærke, at vi gennem forskelligartede Fortællinger efter bedste Evne har søgt at levere et til det lille Barns Standpunkt svarende let, interessant og nærende Læsestof i en klar og simpel Form.

Vor egen Barneliteratur er endnu saa ringe, at der ikke kunde være Haab om, at den alene skulde kunne tilfredsstille Behovet. Foruden danske og svenske har vi især benyttet engelske Læse- og Børnebøger. Det kunde naturligvis ikke undgaaes at tage med en Del før brugte Læsestykker, der har vist sig at være god og brugbar Barnelæsning; men saavel ved disse som ved de nyoptagne har vi ikke taget i Betænkning at forandre adskilligt, især hvad Formen angaar.

Vi har undladt at give nogen Fortegnelse over Læsestykkerne og sammes Forfattere, da vi antog, at dette liden eller ingen Interesse kunde have paa dette Standpunkt.

Til Slutning aflægges vor erkjendtligste Tak til de Herrer, der ved dette Binds Udarbeidelse har bistaaet os med Raad og Daad.

A. E. Eriksen.

P. A. Paulsen.

FÖRSTE AFDELING

1 Lange Selvlyd.

1

a aa o u y l r s
 la laa lo lu ly al aal ol ul yl
 ra raa ro ru ry ar aar or ur yr
 sa saa so su sy as aas os ys.
 sal, sol, syl, sul, sur, saar, sus.
 los, laas, laar, lur, lys, ros, rus.
 rar, ror, ras.

2.

e i æ ö m n
 me mi mæ mö ne nu næ nō
 maa me ma mu my naa nu
 se si sō sæ le li læ re ri rō
 is es öl il im in yn
 mel, mil, maal, mes, mus, mur.
 myr, mor, mas, naal, nes, nær.
 laan, lyn, lim, lin, lös, ler, lun.
 syn, sær, ser, sil, rim, ran, ror, naar

3.

2

p b f v.
 pa paa pe po be bæ ba bö

fi fa fy fo flau vi vaa va
 pen, pil, pus, per, pel, paal, pöl,
 bus, ben, bur, bör, bær, baas, bor.
 far, fyr, fil, fin, för, for, faar, ful,
 vin, vaar, val, vis, var, vaas, vær.
 löv liv lav siv rav syv.

4.

k g t d.
 ka ko ku ga go gu aag ög ig
 te ti ty taa ta dö da de
 gaas, gul, gal, gaar, gav, god, gud,
 döl, dal, del, dyr, död, daad, döv.
 rug, sag, lag, mag, maag, rad, ved, med, nöd, lad, bad, bud, ned, ³
 taar, ti, tyv, tyr, kaal, kar, kor.

5.

3

h j
 hö ha he hi ho haa hy ja je ji
 jo ju jy jæ jö jaa
 hel, hud, hus, hyl, hör, haal, haar, hin, hul, har, hav, her, jag, jul.

6. Korte Selvlyd.

3

hat, han, hak, hug, hop, hos, hal, kam, kat, kul, kar, tak, tyk, lak,
 pak, tal, tam, tom, tul, tör, tys, gut, fat, let.
 suk, sön, sin, lap, lab, möl, mat, nat, nar, ryk, ryg, bal, buk, gas,
 lam, las, top, dam, din, dit, rul.

7.

4

par, tag, vil, til, nul, nyt, rum, søm, lug, dum, pap, hun, løn, tin.

ret, net, rem, fem, lem, dem, den, ven, vel, led, pen, et, det.

8.

4

rød ko gul gaas pen gut god søn, tør ved min kam din hat rød bær.
min vei, tyk mur, fin kaal, fem faar, ret ryg, gul ræv, god vin.

9.

4

mit haar, tam gaas, lys dag, hul dør, let naal, to lam, en dam, et
hus.

et nek, ny dag, ren hud, tom by, ni dyr, syv tal, et rum, et kar.

10.

5

a b d e f g h i j k l
a b d e f g h i j k l
m n o p r s t u v y æ ø.
m n o p r s t u v y æ ø.

11.

5

ø-se, o-le, o-se, i-le, aa-re, ø-ve, æ-re, y-de, a-ve, bu-e, tu-e, lu-e,
du-e, ku-e.

bæ-re, baa-re, fa-re, fi-re, fø-re, fy-re, saa-re, su-re, mo-re, mu-re,
læ-re, ha-re, hø-re, hy-re, taa-re, tæ-re, pæ-re, rø-re, sy-re.

ta-le, gu-le, go-le, so-le, sø-le, si-le, sy-le, ha-le, he-le, ma-le, hy-le,
maa-le, da-le, fi-le, me-le, taa-le, saa-le.

12.

5

ko-ne, to-ne, ha-ne, hø-ne, maa-ne, laa-ne, ly-ne, li-ne, fi-ne, mi-
ne, pi-ne, dy-ne, daa-ne, ga-ne, ba-ne.

ly-se, lø-se, laa-se, hu-se, po-se, daa-se, ny-se, ro-se, ho-se, su-se,
 ma-se, my-se, mo-se, va-se, li-se, bu-se. raa-de, baa-de, naa-de, ly-de, ⁶
 li-de, la-de, ba-de, be-de, ri-de, si-de, re-de, le-de, po-de, go-de, rø-de,
 fø-de.

13.

6

ma-ve, ha-ve, le-ve, ly-ve, rö-ve, ty-ve, la-ve, ri-ve, lö-ve, tö-ve, ga-
 ve, pa-ve.
 ta-ge, da-ge, si-ge, ja-ge, su-ge, ru-ge, na-ge. by-ge, sa-ge, laa-ge.
 ku-be, rö-be, vi-be.

14.

6

min ha-ve, röd ro-se, pen ko-ne, gul maa-ne, tom ma-ve, lun re-de,
 god fö-de, fin mo-se, tyk ho-se, to hu-se.

15.

6

kast, mast, kost, fast, last, hast, lyst, höst, ost, rust, pust, list,
 röst, most, öst, vest, bust, bast.
 rask, mask, disk, fisk, dusk, vask, dask, fusk, ask, busk, rusk.
 mark, mörk, bark, park, birk, ark, örk, tyrk. sort, bort, fort.

16.

7

alt, malt, salt, sult, pult, telt, helt, bylt.
 melk, falk, kalk.
 and, sand, land, baand, rund, bund, lund,
 hund, haand, vind, lind, bind.
 ild, vild, fuld, byld, fald, held, uld, guld, kald.

7

17.

mord, nord, gaard, ord, lærd, færd.
 örn, barn, börn, garn, korn, horn, taarn, törn.
 arm, larm, varm, karm, harm, tarm.
 kamp, damp, sump, tamp, dump.
 arv, tarv, törv, marv, kurv, harv.
 aks, saks, laks, nils, hals, pels.

18.

7

alm, malm, halm, mulm.
 mynt, pynt, pant, kant.
 luft, vift, duft, taft, rift, saft.
 havn, favn, navn, savn, gavn, ravn, søvn.
 talg, valg, salg.
 vips, laps.
 negl, segl, fugl.
 agt, magt, lugt, pagt, digt, jagt, vagt.

19.

8

dyr fisk, sort kat, pen hest, tør sand, tyk hals, fast mur.
 rask gut, sort fugl, god lugt, mørk nat, hel melk, nyt baand, ret
 mast, gul dusk.
 laa-ne salt, bæ-re sand, lö-se baand, fa-re bort, ri-de fort, ja-ge
 ulv.

20.

ren-te, hen-te, sal-te, syl-te, kan-te, duf-te, vif-te, pyn-te, hef-te,
 bor-te, sul-te, tær-te.
 rin-de, byr-de, tin-de, pin-de, fin-de, ven-de, sen-de, ban-de, myr-
 de, hyr-de, vin-de, lan-de.

mør-ke, var-me, har-me, tør-ke, har-pe, kur-ve, har-ve, sør-ge, far-ve, lar-ve.

21.

pum-pe, hum-pe, dum-pe, hil-se, pøl-se, fyl-de, hyl-de, føl-ge, bøl-ge, ham-re.

lam-pe, døl-ge, rus-le, pus-le, høv-le, tav-le, fav-ne, buk-se, tum-le, fam-le.

gam-le, ram-le, sam-le, dam-pe, mel-ke, hum-le, kug-le, neg-le, fug-le, hev-ne.

22.

kap-pe, lap-pe, map-pe, tap-pe, vip-pe. lam-me, røm-me, sam-me, tøm-me.

bak-ke, tak-ke, hak-ke, ik-ke, suk-ke, buk-ke, luk-ke, duk-ke, ⁹
ryk-ke, tyk-ke, lyk-ke.

mat-te, hat-te, bød-te, lyt-te, let-te, ret-te, mas-se, gas-se, bas-se, kas-se, bøs-se, rul-le, møl-le, vil-le, fil-le, al-le.

23.

to hat-te, min duk-ke, god sup-pe, pen lam-pe, tyk kap-pe, tom kas-se, en har-pe.

far-ve garn, tør-ke ved, fin-de bær, go-de børn, rul-le harv, ri-de hest, mel-ke ko.

24.

stam, stum, stav, støv, stor, sted, styg, stiv, stal, stak, stad, stur.
stø-ve, sty-re, sti-ve, sta-ve, stu-e, sto-le, sti-le, stu-pe, sto-re, sti-me.

sko, skat, skam, skur, skum, skaar, skaal, skud, skal, skuf.

ska-de, ska-ve, sko-le, ska-re, sku-re, skaa-ne, skul-le, skam-me.

25.

smal, smil, smuk, smør, smaa. snil, snak, snor, snip, snap, snit.
 smø-re, snø-re, sma-le, snu-se, smu-le, snu-e, sna-re, smi-le.
 slaa, slu, slet, slev, sløv, slid, slud, spyd, spor, spas, spir, spaa. 10
 sva-re, svi-de, svin, sval, sva-le, sla-ve, spa-re, spi-re, spo-re, spa-
 de.

26.

10

stor dør, styg sko, snil gut, gult smør, smal pult, smuk fugl, tom
 skaal, smaa dyr.
 slem hund, stor stad, sku-re gulv, stu-pe ned, smal tav-le, spo-re
 hest.

27.

10

fri, frø, fra, frisk, fred, frak, fryd, frem, fry-se, fry-de, fre-de, fra-
 se, fraa-de.
 flag, flid, flaa, flis, flor, fly-ve, flu-e, fle-re, flyt-te, flam-me.
 en spurv, en falk, en ørn, en du e, en stær, en gaas, en hø ne, en
 and, en sva ne, en ug le.

28.

10

krum, kram, krak, krig, krus, krud, kry, kryb-be, krab-be, kra-ve,
 kral-le, kro-ne.
 klas, klem, klar, klo, klat, klub, kly-ve, klo-re, kli-ne, kla-ge, klem-
 me.
 en gul spurv, en sort stær, en skarp klo, en tam sva ne, en kry ha
 ne, en frisk gut.

29.

11

trap, tryk, trost, trøst, tran, trav, tram-pe, tra-ve, tri-ne, try-ne, trom-me.

pryd, pris, pram, prik, pral, pro-ve, pry-de, pri-se, plet, pla-ge, plan-te, plum-pe.

en død trost, en lav trap, en tør plan te, en pris snus, en sort prik, en lav pram.

30.

11

a e i o u y æ ø

a e i o u y æ ø

b d f g h j k l m n

b d f g h j k l m n

p r s t v.

p r s t v.

31.

11

o læses som aa.

en kop, en top, en pot, en rok, et hop, en sop, en ovn, en stok, en kork, en stork, en borg.

en post, en orm, et kort, en dolk, et folk, en korp, et slot.

som, og, voks, frost, hop pe, kom me.

32.

12

en varm kop, en rund top, en krum stok, en röd blomst, et stort slot, en varm ovn, en sort korp, en skarp dolk, en stor borg, en styg orm, en kort frak.

12

33.

æ læses som e.

en ræv, en væg, en sæk, en hæl, en hæg, et træ, et æb le, en læ be,
en næ se, en væv, et æ sel, en sæ le, en slæ de.

sæl ge, træf fe, væk ke, tæn de, tæl le, træt te, træf fe, hæ ve, kræ
ve.

e læses som æ.

er, her, der, sterk, sverd, verk, jern, ler ke, jer pe, per le, per se,
her re, mer ke.

34.

12

en gul væg, en stor hæg, en rød ræv, en fin væv, en dyr per le, en
röd læ be, en fæl ulv, en sterk hest, en stor næ ve, en fersk fisk, en
brönd her, en gut der.

35.

12

bröd, bro, brud, brav, brev, brisk, brem, bryg ge, bræk ke, bre de,
bru se, brö le, brum me.

blöd, blad, blaa, blik, blek, blod, blak, blæ se, blu se, blæ re, bla de,
blan de. et fint bröd, en brav gut, et kort brev, et gult blad, en blaa blu¹³
se, fi re bla de, bli de börn, en smuk brud, en sort brem.

36.

glas, glad, glo, glat, glöd, graa, grön, grus, gris, gran, gren, gryn,
gli de, glæ de, gri ne, gra ve, gre ve, gryn te, græs se.

den lil le hans, den gam le hund, det run de bord, den tyk ke bog,
det ful de glas, den gla de jens, det grön ne træ, den run de gren.

det tynde træ, den haarde skal, det grønne græs, min sorte kat, din lille haand, det smale baand, den lille elv, den sterke hans, min graa vest, det vakre lam.

37.

drik, dröm, dryp, dra ge, dri ve, dryp pe, dril le, drik ke.
vred, vrist, vraa, vri de, vrik ke, vim le, vrin ske,
den ster ke drik, den vre de hund, den kor te stav, det rö de hus,
den fi ne hat, det klo ge dyr, det krum me horn, den smuk ke fugl.
at hugge ved, at spise ost, at hente bröd, at skrive tal, at læse rent,
at falde ned, at drikke melk, at plukke bær, at bygge hus.

38.

14

vin den er sterk, man den er frisk, hun den er rask, sil den er salt,
il den er varm, ha ven er smuk, kur ven er tom, plan ten er grøn.
skoven er grøn, løven er sterk, ræven er slu, kullet er sort, farven
er blaa, rosen er rød, gaasen er dum, laasen er god, bamsen er brun,
kassen er lav, vassen er tom, mosen er blød, musen er graa.

39.

14

himlen er blaa, tavlen er sort, gutten er glad, katten er slem,
hatten er graa, natten er mørk, smørret er gult, blækket er sort, oxen
er stor.
marken var bar, parken var stor, bakken var brat, melken var sur,
lampen var lav, anton var glad, henrik er snil.

40.

14

hanen ga ler, oxen brø ler, grisen gryn ter, haren hop per, fuglen
fly ver, katten sur rer, møllen ma ler, hønen hak ker, gutten ri der.

konen spin der, solen ly ser, veden bræn der, vandet rin der, barnet fal der, aksel sa ger, anna fry ser, fossen bru ser.

fader læser, moder strikker, broder spiser, olav skriver, helga spiller, manden hugger, ole larmer, tora danser, myggen stikker, armen bløder, hesten vrinsker. ¹⁵

41.

15

melken drik kes, koen slag tes, træet fæl des, veden sa ges, garnet spin des, traaden tvín des, barnet pyn tes, faaret melkes, haaret klippes, haanden bindes, brevet skri ves.

gutten straffes, harald bades, huset males, gaasen tages, bogen findes, lyset tændes, lampen slukkes, døren lukkes, barnet hentes.

42.

15

b læses som p.

skab, løb, reb, raabe, gabe, pibe, tabe, dyb, kaabe, døbe, støbe, svøbe, krybe, dræbe, draabe, gribe, slæbe, slibe, skrabe, strube.

gutten løber, musen piber, hans gaber, ole raabte, graven var dyb, kaaben var sort, draaben er klar, skabet er gult, at støbe lys, at tabe bogen, at dræbe oxen, at gribe fuglen.

43.

15

d læses som t.

mad, fad, fod, sod, sød, grød, stud, gade, rode, møde, pude, bide, græde, støde, vaad, graad, tude, baad, rod, gryde, plade. hunden bider, ¹⁶
ulven tuder, barnet græder, maden spises, gaden er bred, grøden er sød, baaden er stor, gryden er rund, det store fad, den tørre rod, det vaade græs.

44.

16

g læses som k.

søge, age, hage, lege, pege, kage, bage, rage, maage, tag, lög, røg, stage, vrag, ryge, stryge, taage, vaage.

ole ager, anders bager, maagen skriger, karen stryger, kagen var god, haakon leger, taget er lavt, røgen er blaa, stagen er brun.

45.

16

bogen har bla de, granen har naa le, ulven har tæn der, barnet har hæn der, tavlen har kan ter, bamsen har lab ber.

stuen har vægge, huset har døre, katten har klør, fuglen har neb, birken har blade, oksen har horn, stolen har sæde, bordet har ben.

ole har ransel, nils har penne, karl har griffel, tora har æbler, hans har nødder, peter har kage, helga har bøger.

46.

16

fi sken i vandet, he sten paa marken, blom sten i haven, ma sten i baaden, du sken paa hatten, bu sten paa grisen, o sten paa bordet. li sten paa væggen, a sken i ovnen, bu sken ved huset, ru sten paa jernet, ko sten paa gulvet. 17

husken i gaarden, henrik kaster sten, manden fisker torsk, konen vasker klæder.

47.

17

bordet er af træ, ruden er af glas, skoen er af læder, tavlen er af sten, æsken er af pap, kammen er af horn, naalen er af jern.

pennen er af staal, bladet er af papir, blusen er af klæde, naalen er af jern, kuglen er af marmor, daasen er af sølv, kassen er af kobber.

en kop varm kaffe, en drik sød melk, et stykke gult papir, en flaske sort blæk, en flok smaa gutter.

48.

17

hans skriver tal, manden slaar græs, konen drikker melk, gutten skuffer sne, moder koger grød, jens henter brød, fader sager ved, hanen spiser korn.

ulven tager lam, pigen syr en dukke, katten bider musen, ole slaar hunden, peter kaster hatten, bollen staar paa hylden, konen klipper lammet.

49.

17

en liden gut og en stor pige, en pen bog og en god blyant, en sur pære og en sød blomme, en rød hest og en sort hund, et grønt blad og en gul rose, en pen bluse og en ren haand, en fin traad og en rund kugle, en lav dør og en bred port, en gammel kone og en liden kat, et pent bord og en ny stol, et stort berg og en liden bakke.

50.

18

au ei øi.

jeg læses som jei.

taug, baug, sau, saus, taus, august, paul.

vei, deig, seig, feig, heise, reise, deilig, pleie, veie, feie, dreie.

høi, støi, røi, tøi, drøi, trøie, møie, nøie, pløie, bøie.

huset er høit, min trøie er graa, paa veien er støv, fuglen fløi bort, manden pløier marken, fredrik støier, gutten bøier nakken, solen lyser saa deilig, veiret er varmt og klart, kan du gaa paa skøiter, pigen feier gulvet, jeg heder august.

51.

18

bjørn, bjarne, bjerke, bjelde, bjelke.

fjord, fjeld, fjær, fjern, fjæl, fjerde.

hanens fjær er smuk; har du seet en bjørn; bjørnen bor i skoven; baaden ligger paa fjorden; har baaden seil; bjarne er en snil gut; fjeldet er høit; hans var paa fjeldet idag; koen har bjelde paa; kan du høre bjelden; ole var den fjerde i klassen.

52.

18

knut, knald, knibe, knæ, knæle, knude, knytte, knap, kniv, knop.

kvern, kval, kvæle, kvist, kvæg, kvinde.

knut var paa isen; han løb paa skøiter; rosen har en rød knop; kvisten er i træet; ole har fem knapper; kniven er skarp; den er af staal; ¹⁹ hørte du et knald; hans slog sit knæ; anne maler kaffe paa kvernen.

53.

19

hønen gaar i gaarden, den spiser korn; hanen staar paa en sten, den galer; duen sidder paa taget, den soler sig.

svalen flyver i luften, den tager myg og fluer; hesten gaar paa marken, den æder græs; hans og peter leger, de er gode venner; anden svømmer paa vandet; ræven staar paa landet.

54.

19

liker du melk, den er saa god at drikke; koen er snil, som giver os melk; jeg har seet en ko paa marken; har du seet en kalv; det er en liden ko.

hans rider paa hesten; han falder ikke ned; hesten gaar sagte; ole er ikke snil mod hesten; han slaar den; skal du reise paa landet idag;

tante skal følge med; paul skal ogsaa være med; han er min broder; han er saa liden; han er bare fire aar gammel.

55.

19

min lille hund heder frisk; den er sort og brun; jeg har faaet den af fader; den er saa glad i mig; jeg er snil mod den; den faar mad af mig; idag var den med mig paa skolen; den sad saa stille; en liden gut var ræd for den; naar jeg klapper frisk, er den glad; den vil ikke bide mig; jo naar jeg slaar den; naar jeg gaar paa gaden, følger frisk med mig; naar jeg læser, sidder den ved siden af mig.

56.

20

a heder a, b heder be, c heder se, d heder de, e heder e, f heder ef, g heder ge, h heder haa, i heder i, j heder jod, k heder kaa, l heder el, m heder em, n heder en, o heder o, p heder pe, q heder ku, r heder er, s heder es, t heder te, u heder u, v heder ve, w heder dobbelt ve, x heder eks, y heder y, z heder set, æ heder æ, ø heder ø, aa heder aa.

57.

20

a b c d e f g h i j k l m

n o p q r s t u v w x y z

æ ø aa.

a b c d e f g h i j k l m n

o p q r s t u v w x y z

æ ö aa.

ANDEN AFDELING.

1.

21

a b c d e f g h i j k

a b c d e f g h i j k

l m n o p q r s s t

l m n o p q r s s t

u v w x y z æ ø aa.

u v w x y z æ ø aa.

2.

fug le bur, fi ske net, sko le gut, læ se bog, gaa se ben, bør ne leg,
ly se saks, ro sen busk, ri de tur, pu se kat, tril le bør, ba de kar, mel
ke taar, tyt te bær.

3.

karl læser i bogen; jeg mistede tavlen; barnet er i stuen; anna syede
min bluse; katten liker ikke kagen; gustav støiede paa skolen; aksel
kan ikke gaa; hesten travede afsted; nils er en sterk gut; lise strikkede
et teppe; gutten kaster sne; karen hentede kaffe; kan ole læse rent.

4.

22

han se mand, ha ve stol, pæ re træ, bir ke løv, ha gel veir, suk ker
top, ri sen gryn, ju le lys, lø ve tand, spur ve høg, pi be laag, he ste
sko, bil led bog, hun de hus, mø de sted.

5.

ræven tager gaasen; katten klorede mig paa haanden; anden gaar i gaarden; helga væntede paa sin moder; vil du lege med mig idag; gutten vadede i vandet; hønen lægger eg; rosen visnede snart; moder skal gaa til byen; jeg varmede mig ved ilden; kan du skrive pent.

6.

frugt ha ve, ju le træ, ha ne kam, he ste hov, frak ke tõi, him mel lys, paa ske lam, pi le od.

paul var syg igaar; kniven kostede to mark; vi var paa isen idag; du vandede blomsten; fader har faaet en ny bog; søren veltede kassen; du maa ikke slaa anton; spurven pillede korn i gaarden; moder vil gaa med mig paa skolen idag.

7.

buk ke horn, flø de melk, skri ve bog, sten tav le, skri ve pult, vin ter tid.

kosteskift, hovedhaar, legetøi, lampehat, pandeben, kagefad, flødegrød, birkeved, smørrebrød. en god pennekniv, en rød rosenknop, et stort blomsterbed, et pent fuglebur, en lav havedør, en sort feiergut, en tom maddaase, en varm sommernat. ²³

8.

himlen er mørkeblaa; skoven er mørkegrøn; græsset er lysegrønt; baandet er mørkegult; spurven er askegraa; væggen er lysegul; hesten er mørkebrun; katten er lysegraa; bordet er firkantet; manden var skomager; hans er tømmermand; nils er fiskergut.

9.

musene piber; hønsene kagler; fluerne surrer; hestene vrinsker; harerne hopper; lammene danser; duerne kurrer; børnene leger; spurvene kvidrer; ænderne dukker; lysene brænder; pigerne fryser; blomsterne plukkes; moderen spinder.

10.

af læses som av.

af-rette, af-slutte, af-bede, af-føre, af-male, af-maale, af-lægge, af-lade, af-lede, af-skrive, af-sætte, af-støbe.

oplukke, opsætte, opføre, opfinde, opvække, oprive, nedtage, nedføre, nedlægge, nedsage, nedbære.

fuglen sad paa birkegren; vinduet stod aabent; kristian gav mig en deilig blomst; spiser du smørrebrød; emma tabte sit naalehus; blækhuset er af glas; du maa arbeide flittig.

11.

befale, betale, berede, belægge, befare, forlade, forlede, fortælle, fortie, forsøge, forhaane, alvorlig, besindig, behændig, besværlig, forsigtig. læreren var alvorlig; vil du fortælle mig et eventyr; snemanden²⁴ er smeltet inat; du maa være forsigtig paa isen; jeg vil ikke forlade min moder; jeg vil forsøge at blive snil gut.

12.

24

„n“ foran „g“

lang, tang, trang, ung, ting, ring, pung, seng, synge, hænge, fange, bange, mange, længe, vinge, kongestol, vingefjær, klokkeklang, fuglesang, fingerring, fiskestang.

13.

24

min lille fugl synger saa deilig; jeg har faaet den af anton; han fangede den paa sneen i vinter; det er nu længe siden; først var den saa bange for mig; men nu tør den sidde paa min finger og spise brød; se, den slaar med vingerne; den vil vist ud; ja, naar det bliver varmt veir, da skal jeg slippe den ud i skoven til de mange andre fugle.

14.

24

„n“ foran „k.“

hank, bank, blank, bænke, flink, dunk, hinke, rynke, synke, minke, tanke, vanke, banke, lænke, vinke, klinke, klynke, ynkelig, plankeverk, tankefuld.

15.

24

onkel gav mig en blank daler; den var af sølv; ole vinker paa dig, han vil lege med dig; jeg tænker saa ofte paa min lille søster, som er død; læs flittig, saa bliver du flink gut; ikke vær bange for hunden; den staar i lænke; hesten har en stor manke paa halsen; løven har ogsaa manke; otto klinker med søren; manden sidder paa bænken, han er saa træt; karl kan ikke svømme; naar han hopper ud i vandet, saa synker han.

16.

25

„gn“ læses som „ngn.“

regn, vogn, sagn, tegn, hegn, egn, sogn, løgn, døgn, rogn, regning, tegning, vaagne, ligne, regnbue, tegnebog, magnetnaal, barnevogn, folkesagn, velsigne.

17.

25

min lille fætter har tegnet en bjørn; kan du ogsaa tegne, peter; jeg har intet at tegne med; ser du regnbuen; den staar paa himlen; den er saa vakker; magnhild er en snil pige; hun er ude med sin dukke; den ligger i en liden vogn; katten ligner ikke hunden; naar fuglen vaagner om morgenen, synger den.

18.

25

„kj.“

kjoletøi, kjoleliv, kjelketaug, kjødsuppe, kjødboller, kjødkager, kjøkkendør, kjøkkenskab, kjeldertrap, kjedellaag, kjærlighed, kjæmpearm, kjøbmanden.

min kjære fader har kjøbt en ny bog til mig; naar det er vinter, ager jeg paa kjælke; pus stjal melk i kjøkkenet idag; det er saa morsomt at kjøre med vor hest; den er flink til at springe; kjender du lille klara; hun var saa pen i sin nye kjole; hans havde en sort kjep; den slog han hunden med; kjæmpen er stor, dvergen er liden.

19.

25

„k“ foran „i“ og „y“ læses som „kj.“

kikkert, kikkertglas, kistelaag, kistelaas, kile, kirketaarn, kirkedør, kighoste. fader og moder er i kirken; jeg er ogsaa ofte i kirken sammen med dem; i kirken faar jeg høre om den kjære gud og om jesus; jesus var ogsaa i kirken. 26

har du seet en kilde; det er vand, som kommer op af jorden; kildevand er godt at drikke om sommeren, naar det er varmt; en liden kilde kan blive en stor bæk.

i haven vokser mange kirsebær; liker du kirsebær; nogle er søde, dem liker jeg nok; men de sure kirsebær liker jeg ikke.

20.

26

kylling, kyle, kysk, kyndig, kyte.

en kylling har du vist seet; det er en liden høne; ja vi har mange kyllinger om sommeren ude i gaarden; hønen finder mad til dem; hør, den raaber paa dem: kluk, kluk, kluk; se der kommer de smaa kyllinger løbende; naar de fryser, kryber de ind under hønens vinger.

21.

26

„skj“ læses som „sj.“

skjev, skjerm, skjorte, skjenke, skjemte, skjelm, skjel, skjende, skjule, skjød, skjøn, skjørt, skjødesløs.

konen syr en skjorte til ole; du maa ikke skjære dig med kniven; den er meget skarp; manden skjenker vin i et glas; jeg har et pent skjert, som jeg bærer om halsen; du er en liden skjelm, nils; se, der skjuler han sig bag døren; ikke skjend paa lille elise, hun er en snil pige; hans er en skjødesløs gut; han har kastet bort baade sin tavle og sin bog.

22. „ski“ og „sky“ læses som „sji“ og „sji.“

27

skilderi, skildpadde, skikkelse, skindklæder, skindpose, skydegevær, skydebræt, skyggefuld.

peter løber paa ski hele dagen; jeg har faaet et par ski af min onkel; der ligger mange skibe ved bryggen; der kommer et dampskib; de store skibe har mange seil paa masterne; solen skinner saa varmt idag; det er deiligt veir; fredrik har et pent skilderi; det koster otte skilling.

fra skyerne kommer regn og sne; skyerne farer frem og tilbage i luften; nogle skyer er sorte, nogle graa, nogle ganske lyse; jeg har ogsaa seet røde skyer.

TREDJE AFDELING.

1.

28

A B C D E F G H.

a b c d e f g h.

And un ger ne, Ar beid som hed, Blom ster be det, Bar ne kam mer, Blu se bel te, Duk ke ho ved, Du e hu set, Fug le re de, Flu e vin ger, Eng blom ster ne, Hon ning ka ge, He de mar ken.

Anden er en Fugl; Gaasen er ogsaa en Fugl; de kan svømme paa Dammen; se nu dukker Gaasen ned i Dammen; nu kom den op; den er ikke vaad. Hønen blev nok vaad, naar den kom ned i Dammen.

Helga har en pen Dukke. Hun fik den af sin Fader paa sin Fødselsdag; da var hun syv Aar gammel. Hun er et flittigt og snilt Barn. Det er hendes Broder ogsaa. Han heder Gustav.

Har du været i Haven idag? Der bliver saa megen Frugt i Haven iaar. Fader har lovet mig at faa spise Bær i Haven, naar de bliver modne; før maa jeg ikke spise dem; ellers bliver jeg syg.

2.

I J K L M N O P Q.

i j k l m n o p q.

Ju le grö den, Ju le mor gen, Jord bær plan te, Jagt ge væ rer, Ka non kug le, Kon ge kro ne,

Kirkeklokke, Kokkepige, Lysekrone, Legebroder, Marmorplade, Melkebøtte, Nattefrosten. ²⁹

Lille Ole staar ved Ovn. Han varmer sig. Du maa ikke brænde dig ved Ilden, Ole. Nu skriger han. Han skulde lukke op Ovnsdøren, og saa brænder han sin Finger.

Lerken synger høit oppe i Luften. Den takker Gud. Hør nu synger de andre Fugle ogsaa. De er glade. Natten er borte. Det er lyst. Nu kan de finde Mad og flyve fra Gren til Gren og hoppe paa Marken.

Manden slaar Hø paa Marken. Gutten kjører Hø ind i Laden. Hesten trækker Hølæsset. Høit oppe paa Læsset sidder en liden Pige. Hun falder nok ikke ned.

3.

R S T U V W X Y.

r s t u v w x y.

Ribs bu ske, Som mer var me, Tom mel fin ger, Smaa pi ger ne, Snö re stöv ler, So ve kam mer, Tobakspibe, Vinterfrakke, Ulvetænder, Ydertröie.

Vaaren er kommen. Det er grønt paa Marken og mange Blomster i Haven. Fuglen bygger Rede til sine Unger. Sneen er gaaet bort. Træet har faaet grønne Blade. Den lille Bæk risler saa muntert. Solen skinner saa varmt.

Smaagutterne leger ude i Gaarden. De har kastet sin Yderfrakke. De slaar Bal og klinker.

Smaapigerne gaar ud i Skogen for at plukke Blomster og binde ³⁰ Kranse. Koen og Kalven slippes ud, og det lille Lam hopper paa Engen. Ser du den deilige Sommerfugl?

4.

Z Æ Ø.

z æ ö.

Ær te bel gen, Ær te sup pe, Ør ne re de, Vin ed di ke, Spurveunger, Silkestrømpe, Pandekage, Papegøie, Pebernødder, Minutviser, Midnatstime, Medlidenhed, Oprigtighed, Ødelæggelse, Lampevæge, Uglerede, Svovelstikker, Sadelmager, Sukkerbager,

Kurvemager, Gadelygte, Frimerkebog, Krystalperle, Møllersvende, Taarnvægterne, Gulerødder, Eggekage, Gaasefjæren, Hundehoved, Katteøine, Bjørnelabber, Nisteskræppe.

5.

Knap pe naals ho ved, Ha ve ar bei de, Lak se fi ske ri, Lom me tør klæ de, Me di ster pøl se, Forstørrelsesglas, Julegaverne, Isenkramhandler, Hundedagene, Graastensmurene, Frakkeknapperne, Billedbøgerne, Kanarifuglene, Vinduesrude, Omhyggelighed, Legekammerat, Irettesættelse, Vinterferier, Markedskagerne, Gadefeierner, Sommerfuglevinger, Bondegårdene, Klædesbutikkerne, Beskadigelse, Bekvemmelighed, Overgivenhed, Efterladenhed, Eftertænksomhed, Guldbogstaverne, Fædrelandskjærlighed.

6.

„gi,“ „gy“ læses som „ji“ og „jy.“

Giv mig nogle Bær af dig, Hans; de ser saa deilige ud; ja, men du maa ikke spise dem; de er giftige.

Jeg hørte engang om en liden Gut, som spiste saadanne Bær; men han blev syg og døde. Der er mange Planter, som er giftige. ³¹

I Stuen staar en Gyngestol. Kom med ud i Haven, skal vi gynge. Karl har faaet en Gyngheest. Den har gylden Sadel paa. Naar du begynder at gynge maa du holde dig fast, ellers falder du af.

7.

„g“ læses ikke foran „j.“

Gjesteud, Gjerning, Gjensyn, Gjæmmest, Gjenboer, Gjærdesmut, Gjærrighed, Gjenkjærlighed, Gjæntagelse, Gjenvei.

Gjægen er en Fugl. Den kan ikke synge; den siger bare: ko-ko, ko-ko. Du har vist hørt Gjægen ude i Skogen om Vaaren.

Gjæden har du vist seet. Den har langt Skjeg paa Hagen. De smaa Gjædeunger er saa morsomme. Bæ, siger de, ligesom Sauen. Gjæden er

saa flink til at klyve, og den gjør ofte meget Ugavn. Se, den hoppede saa let over Gjerdet. Vi faar Melk af Gjeden, som vi laver Gjedeost af.

Kom, skal vi gaa gjennem Græsset; ja det vil jeg gjerne; se der vil lille Trofast være med os; den gjør saa høit, den er glad. Naar vi kommer hen til det høie Græs, skal vi gjemme os for den; det er saa morsomt at lege med Trofast.

8.

„h“ læses ikke foran „j.“

Hjem, Hjelm, Hjerte, hjertelig, Hjort, Hjul, Hjulspor, Hjulring, Hjörneskab, Hjörnesal, Hjemreise.

Jeg har et Hjem. Der vil jeg saa gjerne være. Der bor jeg med min Fader og Moder og mine kjære smaa Brødre og Søstre. De holder alle saa hjertelig af mig. De hjælper mig og stiller med mig. Derfor er jeg ogsaa saa glad i mit Hjem. Stakkels det Barn, der ikke har noget Hjem. 32

Jeg vil saa gjerne gjøre det, som min Fader og Moder beder mig om; Gud er ikke glad i mig, naar jeg er ulydig mod mine Forældre. Det er Gud, som har givet mig min kjære Fader og Moder. Af Gud faar jeg alt. Det maa jeg huske paa og takke ham derfor.

9.

„h“ læses ikke foran „v.“

Hvedebrød, Hvedehalm, Hvirvelvind, Hviledag, Hvidbjørn, Hvidløg, Hviletid.

Naar jeg har arbeidet meget, bliver jeg træt; da vil jeg gjerne hvile. Om Natten hviler jeg i min lille Seng; der sover jeg saa trygt. Naar jeg er et snilt Barn, sender Gud en Engel til at passe paa mig, naar jeg sover. Gud sover aldrig.

Der vokser saa mange deilige Blomster paa Marken. Nogle er røde, nogle er hvide, nogle er gule, og nogle er blaa. Se den pene hvide Rose der. Hvor den lugter deilig. Hvem er det, som har givet os de deilige Blomster? Det er Gud. Hvor han er god.

10.

I de fleste Ord høres ikke „d“ foran „s.“

Manden var tydsk. Tydskland er et stort Land. Hunden var bidsk.
Den vilde bide mig.

Bedstefader har givet mig et Æble. Jeg fik en Pære af ³³
Bedstemoder.

Lodsen seiler i sin Baad. Han skal ud for at hjælpe Skibet.

Peter kom sidst paa Skolen idag. Skal vi gaa ud i Gaarden og lege
Sidsten?

Kudsken kjører Hesten. Det gaar godt.

Vi har en stor Legeplads paa Skolen. Inde i Skoleværelset maa du
sidde stille paa din Plads.

Naalen er spids. Vil du spidse min Griffel?

Jeg vidste ikke, at Hans var syg. Ole vidste det.

11.

„d“ høres ikke foran „t.“

rødt, blødt, godt, rundt, sundt, tyndt, hedt, bredt, fuldt, koldt.

Manden sendte Bud efter Brød. Jeg fyldte Glasset med Vand.
Hesten rendte afsted med Vognen. De to Smaapiger bandt Kranse til
sin Broders Grav. Duen vendte sig omkring i Luften. Du holdt lille
Hans i Blusen, da han faldt. Hvorfor har Elise grædt i Skolen idag?
Gutten har mødt en Ræv i Skoven. Ole har begyndt at være flittig.

12.

A B C D E F G H.

a b c d e f g h.

Alv, Alvhild, Erik, Einar, Harald, Gyda, Gudrød, Bjarne, Haldor,
Egil, Frøi, Fridtjov, Gunnar, Haakon, Eivind.

Gaa med mig ned i Gaarden, saa skal vi give Hønsene Føde. Du ³⁴
kan se tre Haner og otte Høner; nogle er hvide, nogle er brune, og
nogle er graa. Er nogle sorte? nei, ikke en eneste. Hvad skal vi give
dem at æde?

Aa, vi skal give dem Korn. Hønsene liker Korn; men Ænderne bryder sig ikke om, hvad de æder. Se paa den Hane der, hvor den bruser op. Er den ikke gild nu? Hvilken smuk Hale den har.

Bare de faar se os, saa kommer de saa fort, de kan, for at faa Føde. Der er de allesammen. Giv dem nu at æde. Hvor hurtig de æder. De er meget tamme. Engang havde jeg en Høne, som aad af min Haand.

Hører du Hanen galer om Morgenens? Ja den galer for at vække os, naar det er Tid til at staa op. Lad os gaa ind nu. Farvel, mine smaa Høns.

13.

34

I K L M N O P Q.

i-j k l m n o p q.

Inge, Karl, Knut, Lars, Olav, Magnus, Kongsberg, Laurvik, Laagen, Island, Oslo, Kristiania, Jarl, Norge, Nordmand.

Jeg er glad i vesle Pusen; den er saa god at klappe; thi dens Pels er saa blød og varm. Naar jeg ikke er slem mod Pus, gjør den mig ingen Fortræd.

Jeg vil ikke trække den i Halen eller slaa den; men jeg vil lege med lille Pus og give den Mad, naar den er sulten. Da bliver jeg og Pus gode³⁵ Venner.

Pusen liker saa godt at ligge ved Ovnens varme sig, naar det er koldt ude. Hjemme har vi en liden Pus, som heder Mons. Den er saa flink til at tage Mus. Den vilde nok gjerne have fat i vor Kanarifugl ogsaa; men den kan ikke naa Buret, som den hænger i.

Naar Pus faar se en Fugl ude i Gaarden, lurar den sig efter den; men naar den skal til at tage den, vips, saa flyver Fuglen, og Pus faar ingen Fuglesteg.

14.

35

R S T U V W X Y Z Æ Ø.

r s-t u v w x y z æ ø.

Ragnvald, Torstein, Trondhjem, Sigurd, Sigvald, Ringerike, Svein, Vagn, Ørnulv, Østerdalen, Yngvar.

Lad os gaa ned til Stranden. Der er en Gut ude paa Søen i en liden Baad. Han skal fange Fisk. Hvorfor tror du, han skal fange Fisk? Det er til den stakkels gamle Mand, som sidder der paa Stranden.

Den gamle Mand har været saa god mod Gutten, da han var liden. Nu vil Gutten være snil mod den gamle Mand igjen; thi den gamle Mand kan ikke arbeide mere. Gutten fanger Fisk, forat den gamle Mand kan faa noget at spise.

Ser du den store sorte Hund, som sidder i Baaden ved Siden af Gutten? En Dag faldt Gutten i Søen. Dette saa Hunden. Den hoppede da ud efter Gutten og drog ham op. Det var en flink Hund det.

15.

36

A B C D E F G H I J K L M

N O P Q R S T U V W X Y Z

Æ Ø Aa.

A B C D E F G H I J K L M N

O P Q R S T U V W X Y Z

Æ Ø Aa.

A B C
 Kom, nu skal du se;
 D E F
 Karo gav et Bjef,
 G H I
 Løb mig rask forbi,
 K L M
 Sprang saa længer frem
 N O P
 Til den fik at se
 Q R S
 Otte fede Gjæs.
 T U V
 Bed af dem de tre,
 X Y Z
 Mens de andre let
 Æ og Ø
 Slap ud i en Sø.
 Der stod han og gloede
 Og gav sig til at gjø.

16.

37

C, c læses som s. Cirkel, Citron, Cedertræ. Centrum, Ceremoni, Celle.

C, c læses som k. Cacao, Calvin.

X, x læses som ks. Øx, Hex, Sax, sex.

W, w læses som v. Waisenhus, Winfred, Walter.

Z, z læses som s. Zebra, Zebaot, Zoolog.

Q, q læses som k. Qvintus, Qvagga, Qvintilian.

37

17.

Skilletegnene er:

, (Komma),
; (Semikolon),
. (Punktum),
: (Kolon),
! (Udraabstegn),
? (Spørgsmaalstegn),
— (Tankestreg),
≠ eller - (Bindestreg),
„ . . . “ (Anførselstegn).

FJERDE AFDELING.

LÆSESTYKKER.

38

1.

Nu er jeg færdig med min ABC og skal begynde at læse Historier. Det vil jeg saa gjerne. Jeg vil være flittig, saa jeg kan lære at læse dem godt; men da maa jeg læse høit, tydelig og nøiagtig og standse ved Tegnene.

2.

Haakon var sex Aar gammel, da han begyndte at gaa paa Skolen. Det var en flittig og flink liden Gut, og Læreren var meget tilfreds med ham. Da det nu blev Jul, skulde Haakon have Juletræ. Hans Fader købte da en pen Bogransel til ham, og den blev hængt paa Juletræet. Du kan nok vide, Haakon blev glad, da han saa den pene Ransel, og endnu mere glad blev han, da hans Fader fortalte ham, at han havde faaet den, fordi han var en flittig og snil Gut. Du vilde vist ogsaa gjerne se en saadan pen Ting paa Juletræet dit til Jul?

3.

Karl steg op paa et lidet Bord og raabte: „Se, hvor stor jeg er!“ Da sagde hans lille Søster til ham: „Karl, Karl, du vil falde ned; thi Bordet staar ikke fast; se, det holder paa at falde.“ „O, jeg falder ikke!“ raabte Karl. Men, plump! der faldt Bordet, og Karl fik sig et stort Hul i Hovedet.

4.

39

Den lille Ole tænkte næsten ikke paa andet end at spise, drikke og lege. At gaa paa Skole for at lære noget var en stor Plage for ham; det likte han slet ikke. Om Morgenens vilde han ikke ud af sin Seng, og naar de andre Smaabørn allerede var paa Skolen, saa kom først Ole. Paa Skolen sad han da og gabede, hørte intet af det, Læreren sagde, og var doven. Derfor blev Ole heller ikke flink Gut.

5.

39

Ride, ride Ranke!
Sig, hvor skal nu Veien gaa!
Bedstefar Besøg skal faa.
Ride, ride Ranke!

Ride, ride Ranke!
Og naar vi saa stiger af,
Siger vi: Goddag! Goddag!
Ride, ride Ranke!

Ride, ride Ranke!
Nu til Onkel i Galop!
Er han hjemme? Ja! Saa stop.
Ride, ride Ranke!

6.

39

En, to; en, to! vi maa passe
At gaa rigtig — en, to, tre.
Vi skal alle til vor Klasse;
En, to; en, to; en, to, tre!
Vi vil gjerne lære,
Medens vi er smaa;
Smukt opmærksom være,
At vi alt forstaa.

7.

40

En Gut red en Dag paa en stor, sort Hest og holdt en vakker, rød Hest med den anden Haand. Da fik han se en liden Gut, som hed Jens, og sagde til ham: „Vil du ride dig en Tur paa denne røde Hesten, Jens?“ „Nei,“ sagde Jens, „det tør jeg ikke; thi din Hest ser saa vilter ud, og jeg er for liden til at kunne holde mig fast paa den.“

Da kom en anden liden Gut, som hed Hans, løbende til og raabte: „Maa jeg, maa jeg?“

„Ja nok,“ fik han til Svar. „Stig op paa min Fod. Saa! du er en rask Gut. Hold dig nu bare godt fast.“ Neppe var lille Hans kommen op paa Hesten, før den satte afsted i fuld Fart. Hans faldt af og slog sig saaledes, at han maatte ligge syg en lang Tid.

8.

40

Ro, ro til Fiskeskjær,
 Hvor mange Fiske faar vi der?
 En til Far og en til Mor,
 En til Søster og en til Bror,
 En til den, som Fisken fik,
 Og det var lille Frederik!

Ro, ro til Fiskeskjær,
 Hvilke Fiske faar vi der?
 Laxen den fede, Flyndren den brede,
 Torsken den graa, graa, graa,
 Silden den smaa, smaa, smaa,
 Og Karudsen med Flødesaus paa!

9.

40

Kristian sagde engang til sin lille Broder Anders: „Nu skal jeg give dig et Stykke, kan du regne mig det? Der sad 15 Spurve i et Træ, og der kom en Mand, som skjød de 7 med sin Bøsse; hvormange blev der saa siddende i Træet?“ — „Der blev 8,“ svarede Anders uden at betænke sig ret længe. „Nei!“ sagde Kristian, „der blev slet ingen, for de andre fløi bort allesammen; det kan du da nok begribe.“

10. Anna og hendes Høns.

41

Anna har mange Høns, og de bor i en Gaard for sig selv, og Anna kommer ofte ind til dem for at give dem Mad. Anna er saa glad i dem allesammen; men hun er mest glad i de smaa Kyllinger; de er saa nydelige og saa glade i den gamle Høne. Den Høne, som ikke har Kyllinger, lægger Eg for Anna, nydelige, hvide Eg. Men om nogen Tid vil denne Høne ogsaa faa Kyllinger. Anna lægger noget Hø i en

Kurv, og saa giver hun Hønen nogle af dens Eg. Da lægger Hønen sig paa Eggene og holder dem varme i tre Uger. Men saa er Kyllingerne blevne saa store, at de vil ud af Egget. „Pip, pip,“ skriger de og pikker med sine smaa Neb mod Skallet. Da bryder Hønen Skallet itu, saa de smaa nydelige Kyllinger kan komme ud. Hønen bliver glad, og lille Anna bliver ogsaa saa glad.

11. Den lille Pige i Dammen.

41

Naar du bliver stor, skal du lære at svømme. Dersom du da falder i Vandet, saa kan du hjælpe dig selv op igjen. — En stakkels liden Pige faldt en Dag ud i Dammen. Hun skulde se efter en Fisk, som svømmede dernede, og saa gik hun for nær hen til Kanten og faldt ud. Ingen saa hende; men hun skreg høit. En snil Mand, som gik paa Veien, hørte det. Han løb hurtig hen til Dammen, sprang ud i Vandet og drog hende op. Han lagde hende paa det bløde Græs ved Siden af Dammen. Da blev hun snart frisk igjen og kunde gaa med Manden hjem. Du kan tro, hun var glad i Manden og takkede ham mange Gange. Hun gik aldrig mere for nær hen til Dammen.

12. Lille Fugl.

42

„Lille, vakre Fuglen min!
Sig mig, hvor er Huset dit?“
„Høit op i Træet der,
Gjort af Dun og Mos det er
Og af bløde Blade.“

„Lille, vakre Fuglen min!
 Hvem bor der i Huset dit?“
 „Mine fire Unger smaa,
 Fjær og Dun de have paa;
 Dem i Fred du lade!“

13. Gutten og Fuglen.

42

En liden Gut havde fundet et Fuglerede i Skoven; der laa fire smaa Unger i det. De skreg og rakte sine smaa Neb ud mod Gutten, som syntes, det var saa morsomt, og han tænkte paa at tage de smaa Fugleunger med sig hjem.

Men da fik han høre deres Moders Skrig; den sad paa en Gren høit oppe i Træet. „Hvorfor skriger du saa?“ spurgte han Fuglen; da sagde denne: „Ak snille Gut, ikke rør mit lille Rede; thi gør du det, da bliver mine smaa Unger saa rædde.“

43

„Hvad skal jeg gjøre?“ tænkte den lille Gut. Men saa gik han langsomt og stille sin Vei derfra. Da blev Fuglen saa glad. Den fløi ned til sine Unger, bedækkede dem med sine Vinger og takkede den lille Gut med en vakker Sang, fordi han havde været saa snil.

14. I Legetøi-Butikken.

43

Mina og Hans havde en snil Tante. En Dag tog hun dem med sig til en Legetøi-Butik og sagde til dem: „Kjære Smaabørn, nu kan I tage, hvad I synes bedst om.“ „Jeg vilde saa gjerne have en Dukke,“ sagde Mina. „Og jeg vilde saa gjerne have en Hest,“ sagde Hans. „Vænt nu lidt og se dig først om, Hans,“ sagde hans Tante, „saa du kan være sikker paa, du synes bedst om en Hest.“

Da fik Hans se en Dukkemand og sagde: „Aa Tante, køb den Dukkemand, den er saa morsom.“ „Ja, det skal jeg,“ sagde hans Tante. Men da fik han se et Skib og sagde: „Aa nei, kjære Tante, ikke

en Dukkemand, men det pene Skib der.“ Da maatte hans Tante og hans Søster le af ham; thi der var saa meget prægtigt Legetøj der, at han ikke vidste, hvad han vilde have.

Tilsidst saa han en Drage. „Nu Tante,“ sagde han, „ved jeg sikkert, hvad jeg vil have; køb den Drage til mig, saa vil jeg lukke Øinene og gaa ud af Butikken.“ Da fik Hans Dragen, og nu var det morsomt at sætte den op og lade den stige høit op i Luften. Mina sad paa Græsset med sin Dukke paa Armen for at se paa Dragen, og den snille Tante var saa glad, naar hun saa dem. ⁴⁴

15. Pus og Mus.

44

Der var engang en liden Pus,
Den var saa hvid som Sne.
Den legte sig paa Loftet,
Aa, hvor jeg maatte le.

Paa Loftet var en liden Mus;
Den løb saa ræd omkring;
Den hørte nok, at Kattepus
Var der og gjorde Spring.

Og fire Labber havde Pus,
Saa bløde og saa smaa.
De fanged nok den lille Mus,
Den fik ei Lov at gaa.

Ni Tænder havde Kattepus,
De hvide var som Sne.
De bed saa haardt den lille Mus,
Da kunde jeg ei le.

16. Den stakkels Fugl.

44

Anna havde en liden Fugl, som sang saa vakkert, og som var saa tam, at den spiste af hendes Haand. En Dag, da den var ude af Buret og fløi omkring i Stuen, raabte nogen: „Anna, Anna, kom hid!“ Da løb Anna fra Buret og lod Stuedøren staa aaben. 45

Saa kom Katten ind i Stuen og fik se den lille Fugl, som sad paa Ryggen af en Stol. Med et Spring var Pus oppe paa Stolen og havde Fuglen i Munden. I det samme kom Anna tilbage. Aa, hvor hun blev bedrøvet ved at se Katten med sin lille Fugl, som hun holdt saa meget af, men som hun nu havde passet saa daarlig paa. Hun løb hen til Katten og tog Fuglen fra den; men det var for sent. Hendes lille Fugl havde lukket sine smaa Øine. Den var allerede død. Dens smaa Vinger hang løse ned; den rørte sig ikke mere.

Anna lagde den under en Rosenbusk i Haven, og hun græd meget for sin lille Fugl.

17.

45

I et Hus
Var en Pus,
Som hver Dag
Sad paa Tag,
Saa sig om
Stur og tom.
Men en Kat,
Som hver Nat
Tog sin Mus,
Kom til Pus.
„Ak, min Ven,
Kom herhen,
Du har ædt
Dig saa mæt,
Jeg af Nød
Snart er død!“
„O din Nar,“
Var hans Svar.
„Sov ei saa,
Ud du maa,
Dag og Nat
Mus tag fat!
Brug din Tid!
Kun ved Flid
Faar du Mad
Og er glad.“

18. Tænk paa, hvad du gjør!

46

Lille Harald stod ude i Gaarden og morede sig med at kaste Sten mod en gammel Væg. Da han havde holdt paa en Stund, kastede han en Sten høit over Taget og ind i Naboens Have.

Der gik en liden Pige og plukkede Blomster. Stenen, som nok ikke var saa liden endda, traf hende i Hovedet, saa hun fik et dybt Hul der.

Den lille Pige begyndte at græde; thi det gjorde saa ondt, og Blodet randt ned i hendes Ansigt.

Da Harald hørte hendes Skrig, blev han bange og sneg sig bort; han forstod nok, at han havde gjort det, som galt var, og angrede det meget. Siden traf han den lille Pige og bad hende om Forladelse. Han kastede aldrig Sten over Taget mere.

19. Den fattige Marie.

46

Anna og jeg mødte en liden Pige, som var otte Aar gammel. Hun saa saa mager og bleg ud og var meget fattig. Hun fortalte os, at hun hed Marie, og at hun boede i den lille Stue der i Kanten af Skoven. Vi spurgte hende, hvorfor hendes Fader ikke arbeidede, saa hun kunde faa Mad. Da kom Taarer i hendes Øine, og hun fortalte os, at først havde hendes Fader været syg en hel Maaned og var nu død, og hendes Moder var for svag til at arbejde. De havde solgt den snille Koen sin, sagde hun, for at faa Mad til hendes syge Fader, og nu havde de ikke noget Melk at give hendes lille Søster, som bare var et Aar gammel. Hun havde ikke spist noget Mad hele Dagen, sagde hun, for de havde ikke noget hjemme i Huset. Anna græd, da hun hørte, hvor ondt den lille Pige havde det, og vi tog hende hjem med til Moder. Moder var meget snil mod lille Marie og fulgte hende ud til Hytten, hvor hendes Moder var, som blev pleiet og sørget godt for. Vi var saa glade over at have mødt lille Marie og glade ved at kunne hjælpe hende.

47

20.

47

Alt er skabt af dig, o Gud!
 Ved din Magt og paa dit Bud;
 Luft og Lys og Sø og Land,
 Fugl i Skov og Fisk i Vand;
 Blomst paa Mark og Frugt paa Træ,
 Sol og Regn og Vind og Sne.
 Hver den Ting af stort og smaat
 Har du skabt og skabt det godt.

21.

47

„Gud, som har os Smaabørn kjær,
 Se til mig, som liden er!
 Hjelp mig denne Dag at være
 Snil og god, dig Gud til Ære!

Gud bevare baade Himmel og Jord,
 Alle mine Søsken, Far og Mor!
 Gud bevare baade store og smaa,
 Guds Engle følge os, hvor vi gaa!“

22. Den lille Skolegut.

48

Der var engang en liden Gut; det var ikke en stor Gut; thi havde han været stor, saa skulde jeg tro, at han havde været klogere; der var altsaa engang en liden Gut, ikke høiere end Bordet her, og han blev af sine Forældre sendt i Skole.

Det var en deilig Morgen; Solen skinnede, og Fuglene sang i Trærne. Nu holdt denne lille Gut just ikke meget af at læse; men derimod havde han stor Lyst til at lege istedenfor at gaa paa Skolen.

Da han derfor fik se en liden Bi, som fløi fra den ene Blomst til den anden, sagde han til den: „Vær saa snil og kom og leg med mig, lille Bi.“ Men Bien sagde: „Nei, jeg maa ikke være doven; jeg skal arbeide, flyve omkring og suge Honning af Blomsterne.“

Derpaa mødte den lille Gut en Hund og sagde til den: „Hund, vil du lege med mig?“ Men Hunden sagde: „Nei, jeg maa ikke være doven; jeg skal fange en Hare til min Herres Bord; jeg har ikke Tid; jeg maa skynde mig.“

Nu kom den lille Gut forbi en Høstak. Der saa han en Fugl, som pillede noget Hø af Stakken. Til denne sagde han: „Fugl, vil du ikke lege med mig? hører du, kom!“ Men Fuglen sagde: „Nei, jeg maa ikke være doven; jeg skal have mit Rede færdigt og maa samle Hø, Mose og Uld.“ Med disse Ord fløi Fuglen bort.

Tilslidst saa Gutten en Hest, og til denne sagde han: „Hest, vil du lege med mig?“ Men Hesten sagde: „Nei, jeg maa ikke være doven; jeg skal hen og trække Plogen, ellers faar vi ikke Korn til at bage Brød af.“ 49

Da tænkte Gutten ved sig selv: „De siger alle, at de ikke maa være dovn; saa maa vel Smaagutter heller ikke være det,“ og hurtig skyndte han sig til Skolen og læste ligesaa flittig, som Bien samlede Honning.

23. Den lille Pige og Katten.

49

Der var engang en liden Pige, som sad nede i Haven.

Ved Haveporten stod en liden Pus; den var saa vakker. Da raabte den lille Pige paa den: „Pus, Pus, kom hid til mig, vesle Pusen.“

Da kom Kattepus hen til den lille Pige, legede med hende, strøg sig op til hende og malede — sur — sur — sur.

Den lille Pige syntes, det var saa morsomt at lege med den lille Pusen, og hun kjælede for den og klappede den.

Nu holdt de af hinanden; de var gode Venner.

Men saa blev den lille Pige slem. Hun drog Katten i Halen.

Da blev Katten sindt; den malede ikke længere — sur — sur — sur, men hug til den lille Pige med sine Klør og hvæste mod hende.

Nu holdt de ikke mere af hinanden; de var ikke Venner.

Lille Pus vilde ikke lege mere med den lille Pige; men den sprang sin Vei.

Og saa blev den lille Pige alene.

Ser du: den, som er slem, har ingen Ven.

24. Fugleredet paa Taget.

50

Høit oppe paa Taget laa et Fuglerede. I Redet laa fire smaa Eg. Og da de smaa Eg havde aabnet sig, kom fire Fugleunger, uden Fjær paa sig, frem af Eggene.

Men Moderen havde Fjær paa sig, og hun varmede de smaa Ungerne under sine Vinger, og medens Moderen varmede dem, var Faderen ude for at søge Føde til dem.

Ungerne blev større, og de fik ogsaa Fjær. Da kunde Moderen ogsaa flyve fra dem og hjælpe Faderen at samle Føde til dem. Men da Ungernes Vinger endnu ikke var saa store, at de kunde bruge dem til at flyve med, saa sagde Moderen, da hun fløi bort fra dem „— kvi — kvi — kvit —“, og det skulde betyde: — „mine søde smaa, vogter eder for at gaa bort fra Hjemmet, forsøg ikke paa at flyve ud af Redet.“ —

Men da Moderen var borte, var en af Ungerne ulydig. Den vilde forsøge paa at flyve ud af Redet og gik lige hen til Kanten af det. Hvor den var uforsigtig! den maatte jo falde ned. Ja se, der faldt den; lige ned paa Gaden.

Da nu Faderen og Moderen kom tilbage, fandt de bare tre af sine Unger i Redet.

Og de tre Ungerne kvidrede alle paa en Gang „— kvi — kvi — kvi — kvit —“, og det skulde betyde: „vor Broder er død; han er faldt ned paa Gaden.“

Og Faderen og Moderen og de tre smaa Ungerne sørgede allesammen.

25. Haakon og Ragna.

51

Haakon havde en liden Guldfisk, som han havde faaet af sin Fader. Han fik en Kop med Vand af sin Moder, og saa lod han sin lille Fisk svømme i Koppen og havde deraf megen Moro. Saa kom hans lille Søster Ragna og vilde ogsaa se paa dette; men Haakon gik fra hende med sin Fisk til et andet Sted og vilde ikke lade hende se den, for han var bange, at hun skulde tage den eller røre ved den. Ragna kom efter og bad saa vakkert om at faa se den; men Haakon stode til hende, saa hun begyndte at græde. Da nu deres Fader saa, at Haakon var saa slem mod sin lille Søster, saa tog han Guldfisken fra ham, og Haakon stod igjen med sin Vandkop og græd, — og Ragna græd.

Det kom deraf, at Haakon var en slem Gut og vilde have alt alene.

26. Faderens Hjemkomst.

51

Paa en Stol ved Vinduet, med Ansigtet tæt op til Ruden, laa en liden Gut paa Knæ og saa efter sin Fader. Det var allerede Aften; Mørket vilde snart falde paa, og det var en lang Vei, Faderen havde at gaa. Moderen havde sagt, at der i den store, mørke Skov, han skulde igjennem, kunde være Røvere, som kunde udplyndre ham. Han kunde ogsaa fare vild og komme ud i en Myr eller falde i et dybt Vand, som han ikke kunde komme op af. „Hvor glad jeg vilde blive, dersom Fader kom i dette Øieblik,“ tænkte den lille Gut. Men Faderen kom ikke, og det blev mørkere og mørkere. Da kom der Taarer i den lilles Øine, han foldede sine smaa Hænder og bad en Bøn, som hans Moder havde lært ham. Henad den Kant, hvorfra Faderen maatte komme, skinnede en Stjerne saa smukt, saa klart. „Kjære Stjerne,“ sagde den lille, „lys du for min Fader, saa han kan finde Veien hjem!“ Det syntes ham, at

52

Stjernen skinnede endnu klarere end før, og snart hørte han Faderens Stemme udenfor. Et Øieblik efter sad den lille paa Faderens Skjød og trykkede sig fast op til ham, som om han aldrig mere vilde slippe ham.

27. Fortæl dine Feil.

52

Lille Fridtjov var en ustyrlig Gut, som gjorde mange dumme Streger. Og det værste var, at han ikke strax fortalte, at det var ham, som havde gjort det gale, og bad sine Forældre om Forladelse.

„Bare fortæl, at det er dig, og bed om Forladelse,“ sagde hans Fader ofte til ham, „saa skal jeg tilgive dig.“ Men Fridtjov brød sig ikke videre om dette, han.

En Dag sprang han og legede ved Kanten af en Dam og var saa uforsigtig, at han gled og faldt i Vandet. Han kom strax op igjen; men istedenfor at springe hjem til sine Forældre og fortælle, hvorledes det var gaaet til, og bede om Forladelse, tænkte han, at Klæderne kunde tørre først, saa at hans Fader og Moder intet merkede.

Han blev derfor ude til om Aftenen, og da han nu kom hjem, fik han meget Skjend, fordi han havde været saa længe borte.

Morgenens efter blev han meget syg, fordi han havde forkjølet sig ved at gaa med de vaade Klæder, og han maatte ligge længe tilsengs. 53

28. Stæren.

53

En gammel Jæger havde i sin Stue en tam Stær, som kunde sige nogle Ord. Naar Jægeren for Exempel raabte: „Lille Stær, hvor er du?“ saa svarede Stæren: „Her er jeg!“ — Naboens lille Karl glædede sig meget over Fuglen og besøgte den tidt. En Dag, da Karl kom, var Jægeren ikke inde i Stuen. Karl fik i en Hast fat paa Fuglen, puttede den i Lommen og vilde liste sig bort med den. Men i samme Øieblik kom Jægeren ind af Døren. Han tænkte at gjøre Gutten en Glæde og

raabte som sedvanligt: „Lille Stær. hvor er du?“ Og Fuglen i Guttens Lomme skreg, saa høit den kunde: „Her er jeg!“

29. Gavmildhed.

53

En liden Gut ved Navn Vilhelm spiste en Dag mere til Middag, end han pleiede. Hans Moder spurgte om Aarsagen dertil; men Vilhelm taug. Da sagde hans mindre Broder Adolf: „Jeg ved det, jeg ved det!“ Derpaa hviskede han til sin Moder, saa alle ved Bordet kunde høre det: „Vilhelm gav den fattige Gut sin Frokost!“ Vilhelm blev rød; men hans Moder sagde: „Du er en snil Gut.“

30. Kanarifuglen.

54

En liden Pige, som hed Karoline, havde en Kanarifugl, som hun holdt saa meget af. Det lille Dyr sang fra Morgen til Aften; det var en meget smuk Fugl, mørkegul med en stor, vakker Fjærtop paa Hovedet. Karoline passede selv sin lille Ven, gav den Fuglefrø i Buret, hver Dag friskt Vand i Glasset og undertiden et grønt Blad og et Stykke Sukker.

Men en Dag begyndte Fuglen pludselig at hænge med Vingerne, og næste Morgen, da Karoline vilde give den Vand, fandt hun den liggende død i Buret. Da begyndte hun at græde høit over at have mistet sin lille Fugl, som hun holdt saa meget af, og løb grædende og hulkende ind til sin Moder. Denne søgte at trøste hende, og uden at sige Karoline noget gik hun ud, købte en anden Kanarifugl, der sang ligesaa godt og var endnu smukkere, og denne satte hun ind i Buret. Men da Karoline saa den nye Fugl, blev hun ligesaa bedrøvet og græd endnu mere end før.

Da blev Moderen meget forundret og sagde: „Men, min kjære, lille Pige, hvorfor græder du og er saa bedrøvet? dine Taarer kan jo ikke gjøre den døde Fugl levende igjen, og her har du en anden, der er

ligesaa god som den forrige.“ Da sagde Datteren: „O min kjære Moder, jeg er saa bedrøvet, fordi jeg har gjort Uret imod min stakkels Fugl, som nu er død, og jeg har ikke gjort den alt det gode, som jeg burde og kunde.“ „Lille, kjære Karoline,“ sagde Moderen, „vær ikke bedrøvet derover! Du har jo altid passet Fuglen saa godt.“ „Ak nei, Moder, ikke altid,“ svarede Barnet: „et Par Dage før den døde, gav du mig et Stykke Sukker til Fuglen, og istedenfor at give den det spiste jeg det selv. Det gjør mig nu saa hjertelig ondt.“ 55

31.

55

Er du klog, saa pas din Tid!
 Brug, som bedst du kan, din Flid!
 Let det gaar, mens du er ung,
 Snart din Fod kan bli for tung.
 Lad-Hans hvad fik han til sidst?
 Sorg og Skam, ja det var vist!
 Vil da mer end han du frem,
 Nytt din Tid, saa det har Klem!

32. De tre Sommerfugle.

55

Der var engang tre Sommerfugle, en hvid, en rød og en gul. De legede i Solskinnet, dansede snart paa en Blomst, snart paa en anden og blev aldeles ikke trætte, saa megen Fornøielse fandt de deri. Da kom Regnet og gjorde dem vaade. De vilde nu flyve hjem; men Husdøren var lukket; saa maatte de blive ude i Regnet og blev bestandig vaadere og vaadere. Da gik de hen til Tulipanen og sagde: „Lille Tulipan, luk din Blomst en Smule op for os, saa vi kan flyve ind og komme i Skjul for Regnet!“ Men Tulipanen sagde: „For den gule og den røde vil jeg nok lukke op; men den hvide synes jeg ikke om.“ Da sagde de begge, baade den gule og den røde: „Naar du ikke vil

modtage vor hvide Broder, saa vil heller ikke vi komme til dig.“ Men det regnede bestandig værre og værre. Da fløi de hen til Liljen og sagde: „Gode Lilje, luk din Blomst en Smule op for os, at vi ikke skal blive gennemvaade!“ Men da sagde Liljen: „Den hvide vil jeg nok tage imod, den ser ud ligesom jeg; men de andre kan jeg ikke fordrage.“ Da sagde den hvide: „Naar du ikke vil tage imod mine Brødre, vil heller ikke jeg tage ind til dig. Vi vil heller alle blive vaade, end at den ene skal lade den anden i Stikken.“ Og de fløi da videre. Men Solen havde hørt bag Skyen, at de smaa Sommerfugle holdt saa meget af hverandre; den jog derfor Regnet bort, skinnede paany saa klart og tørrede Vingerne paa de tre smaa Søsken. Da dansede de igjen og legede, ligetil det blev Aften; saa fløi de hjem sammen og sov.

33. Den fromme Søster.

Jakob og Anna var engang alene hjemme. Da sagde Jakob til sin Søster: „Kom, lad os finde noget godt at spise og rigtig gjøre os tilgode.“

Anna sagde: „Ved du at finde noget paa et Sted, hvor ingen ser os, saa skal jeg gaa med dig.“

„Nu,“ sagde Jakob, „saa kom med til Melkestuen, der vil vi drikke en Kop sød Fløde.“

Anna sagde: „Der sees vi af Naboen, som hugger Ved paa Gaden.“

„Saa kom med i Kjøkkenet,“ sagde Jakob; „i Kjøkkenskabet staar der en Krukke med Sirup, som vi vil smøre paa Brød.“

Anna svarede: „Der kan Naboens Kone, der sidder ved Vinduet og spinder, se det.“

„Saa vil vi spise Æbler dernede i Kjælderen,“ sagde Jakob; „der er det saa mørkt, at vist ingen kan se os.“

Anna sagde: „Men kjære Jakob, tror du virkelig, at ingen ser os der? Ved du ikke, at Guds Øie trænger gennem Muren og ser i Mørket?“

Jakob blev forskrækket og sagde: „Du har Ret, kjære Søster! Gud ser os ogsaa der, hvor intet Menneske kan se os. Vi vil derfor aldrig paa noget Sted gjøre ondt.“

34. Regnet.

57

„Gid det ikke vilde regne!“ sagde en liden Gut; „jeg vilde saa gjerne ud i Haven og saa mit Frø. Hvad skal dog alt det Regn være godt for? ingen kan like det.“ — „Jo,“ sagde Søsteren, „Far liker det godt, for saa voxer hans Urter og Planter. Og Bonden liker det ogsaa; thi hans Sæd ligger i Jorden, og hvis det ikke regnede, kunde den ikke spire og trives. Vænt, til Solen atter skinner! Du behøver ikke at saa dit Frø idag. Heller ikke bør du ønske, at det aldrig vilde regne; thi Vorherre lader Solen skinne og Regnet falde, som det er bedst for os.“ — Nu gik Gutten hen, tog en Bog og gav sig til at læse i den; men han kom ikke langt, før Søsteren raabte: „Kom Broder, og se den prægtige Regnbue paa Himmelen! Regnet er over, Solen skinner, og Fuglene synger; vi vil gaa ud i Haven og se til Stykket, hvor du skal saa dit Frø. Nu kan du snart putte det i Jorden; thi Regnet har gjort den løs. Den var før saa haard og tør, at dit Frø slet ikke kunde have spiret, hvis⁵⁸ det ikke havde regnet.“

35. Hundehvalpen.

Den var saa buttet, saa trind og blød,
 Dens lille Snude var rosenrød;
 Ei mere den ønsked i Verden, naar
 Den fik af sin Moder en Melketaar.
 Da den fik Øine og kunde se,
 Hvor maatte alle Smaabørnene le!
 Da logred den med sin lille Hale,
 Den kunde jo slet ikke bedre tale.
 „Ei.“ tænkte den, „hvad er det for en Ting?“
 Saa rendte den efter Halen omkring;
 Men Halen løb med; da bjeffed den: „Vav!“
 Det spaaede dens Moder sig meget af.

36. De dumme Gaasunger.

Der var en stor Flok Gjæs paa Gaarden, og nogle af dem var Unger endnu. Disse Gaasunger gjorde et stort Spektakel; de kunde skrige og larme, saa lang Dagen var.

„Hvor det er deiligt Veir idag; hvor her er morsomt at være; jeg er en Gaas, jeg er en Gaas; her er en Orm, her er en Orm.“ „Hvor? hvor?“ skreg de andre. „Her, her! nei, det er en Pinde; jeg er en Gaas, jeg er en Gaas.“ Saaledes skreg de hele Dagen og alle paa en Gang.

„Jeg skulde ønske, I vilde være mere rolige,“ sagde en stor, gammel Gaas til dem; „ved I ikke, at Ræven bor der ude i Skoven? 59
 hvorfor vil I fortælle ham, at her er Gaasesteg at faa?“

Men ikke en af Gaasungerne vilde høre paa, hvad den gamle Gaas sagde; de vedblev at støie og larme ligesom før, og dersom en af dem vaagnede om Natten, saa skreg den strax: „Jeg er en Gaas, jeg er en Gaas.“

Men saa hørte Ræven dem og kom luskende frem mellem Trærne. Hop, var den over Gjerdet, og en, to, tre, havde den en af Gaasungerne i Munden; han løb afsted med den til sin Hule og aad den op.

„Ja, ser I nu,“ sagde den gamle Gaas; „jeg fortalte eder, hvorledes det vilde gaa.“

37. Den ulydige Gut.

59

Olav havde en meget slem Feil. Naar hans Fader, hans Moder eller hans Lærer forbød ham noget, glemte han strax, hvad de havde sagt, og gjorde, hvad han selv fik Lyst til.

En Dag, da han skulde gaa paa Skolen, saa han, at det havde frosset sterkt om Natten. Faderen, som saa, at han gik, sagde til ham: „Olav, vogt dig for at gaa paa Isen idag.“ Men som sedvanligt glemte Olav strax Faderens Ord.

Neppe var han kommen til en Dam, som kun var bedækket med tynd Is, før han glemte alt, hvad Faderen havde sagt til ham, og løb ud paa Dammen. Nu havde hans Fader fulgt et Stykke efter ham, og da han saa den Fare, Gutten var i, raabte han forskrækket og med høi Stemme: „Olav, Olav, skynd dig fra Isen!“ Da Gutten hørte dette Skrig,⁶⁰ vendte han sig om og svarede: „Hvorfor det da, Fader?“ Men før Faderen kunde fortælle ham, hvorfor han skulde skynde sig bort, brast Isen, og Olav faldt i Vandet og druknede.

38. Spædkalven.

Kalv, du raver, som du er fuld,
 Tag dig iagt, du ei falder omkuld;
 Du burde nok have Faldhat paa
 Og som et Barn i Gangvogn gaa.
 Kalven, den var et lidet Fæ,
 Den sagde ikke andet end „Bæ!“

Bort fra sin Moder den skulde gaa —
 Første Gang ud den i Verden saa —
 Ænderne, Hønsene, Katten og Soen
 Fulgte den alle over til Loen,
 Benene satte den lidt paatvers. —
 Det var da nok en rigtig Kommers.

39. Den lille Velgjørerinde.

I en streng, kold Vinter samlede den lille Sigrid alle de Brødsmuler, som blev tilovers, og gjemte dem. Derpaa gik hun to Gange om Dagen ud i Gaarden og strøede Brødsmulerne ud. Og de stakkels smaa Fugle kom flyvende hen til hende og spiste, medens den lille Piges Hænder rystede af Frost i den sterke Kulde.

Forældrene saa med Glæde paa, hvor god hun var, og sagde en Dag til hende: „Hvorfor gjør du dette, Sigrid?“ „Alting er jo bedækket med Is og Sne,“ svarede Sigrid, „saa at de stakkels smaa Fugle ingen Mad kan finde; nu er de fattige. Derfor giver jeg dem Mad, saaledes som de rige Folk hjælper de fattige.“ „Men du kan jo ikke give alle Fuglene Mad,“ sagde Faderen. „Gjør da ikke alle Børn i den hele Verden ligesom jeg?“ spurgte Sigrid, „ligesom alle de rige hjælper de fattige.“

40. Rødkjelken.

En Rødkjelke kom i den strengeste Vintertid til en from Bondes Vindu, som om den gjerne vilde ind. Da aabnede Bonden Vinduet og tog det lille Dyr venlig ind i sin Bolig. Det opsamlede de Brødsmuler, som faldt fra hans Bord, og Bondens Børn holdt inderlig meget af den lille Fugl. Men da nu atter Vaaren kom over Landet, og Buskene fik Løv, da aabnede Bonden sit Vindu, og den lille Gjest fløi til den nærliggende Skov, byggede sit Rede og kvidrede sin muntre Sang.

Men se, da Vinteren atter indfandt sig, kom Rødkjelken igjen til Bondens Bolig og havde en anden Rødkjelke med sig. Bonden og hans Børn glædede sig saare, da de saa, hvorledes de to Smaadyr saa sig om med sine smaa, klare Øine og aldeles ikke var rædde. — Og Børnene sagde: „De smaa Fugle ser paa os, som om de vilde sige noget!“

Da svarede Faderen: „Hvis de kunde tale, saa vilde de sige: „Vi er saa glade i eder allesammen, fordi I er saa gode mod os.“

41. Fuglen ved Vinduet.

62

Paa Vinduet banker det: „Tik, tik!
 Aa, luk mig ind et Øieblik!
 Det sner, og Blæsten er skarp og fæl,
 Jeg er saa sulten og fryser ihjel.
 Aa kjære Venner! luk op; jeg ret
 Saa artig være vil og net.“

De slap ham ind i hans bitre Nød;
 Han søgte sig mangan Smule Brød
 Og havde det godt i den lune Stue;
 Men knapt kom Vaaren og Solens Lue,
 Da sad han med Sorg ved Vinduets Rude:
 Da aabned de for ham, og vips! var han ude.

42. Hunger er den bedste Kok.

„Der er dog altfor lidet Smør i Kaalen,“ sagde den lille Maren og lagde Skeen bort.

„Nu vel,“ sagde Moderen, „iaften skal den blive bedre.“

Moderen gik derpaa ud og tog Poteter op, og Maren maatte, til Solen gik ned, hjælpe hende at samle Poteter og fylde dem i Sække.

Efterat begge var komne hjem, bragte Moderen Aftensmaden. Maren smagte paa den og sagde: „Det er rigtignok en anden Kaal; den smager bedre.“ Hun tømte ogsaa den hele Tallerken.

Men Moderen smilede og sagde: „Det er den samme Suppe, som du lod staa imiddags. Nu smager den dig bedre, fordi du har arbejdet flittig⁶³ hele Eftermiddagen.“

Maren besluttede, at hendes Middagsmad skulde smage hende ligesaa godt den næste Dag.

43. Koen min.

Koen min, jeg takker dig;
Deilig Melk du giver mig,
Hver en Dag jeg til mit Brød
Drikker Melken din saa sød.

Ikke tag de visne Straa,
Deiligt Græs du spise maa,
Det gjør Melken din saa sød;
Her er Engen frisk og blød.

Her de vakre Blomster staar,
Her den lille Bækken gaar,
Her er Mad for dig saa fin,
Spis nu godt du, Koen min.

44. Smag ikke paa alt.

63

En liden Gut kom engang ind i en stor, smuk Have. „Her,“ tænkte han, „maa vel være mange deilige Ting.“ Han saa ogsaa alleslags Trær, Blomster og Havefrugter; endelig kom han til en Busk, som der hang runde, røde Bær paa.

„Ak,“ sagde han ved sig selv, „disse Bær ser saa deilige ud, dem maa jeg smage paa.“ Det gjorde han da ogsaa, og da han syntes, de smagte godt, spiste han flere og flere. 64

Men det varede ikke længe, inden han fik ondt. Han blev saa varm og fik saa ondt i Hovedet. Ikke længe derefter blev han saa syg, at han maatte gaa tilsengs.

Hans Moder vidste ikke, at han havde spist Bær i Haven. Hun løb til Doktoren og spurgte ham om Raad.

Da Doktoren kom for at se til den lille Gut, spurgte han ham, hvad han havde spist. Gutten sagde, at han havde spist Bær i Haven.

„Det har været giftige Bær,“ sagde Doktoren. „Hurtig, Moder, lad os faa noget Melk, den maa han drikke, saa skal jeg hente nogle Draaber til ham.“

Den lille Gut blev farlig syg og maatte lide meget ondt, inden han blev frisk igjen.

45. Ulven.

64

Jeg vil fortælle dig en Historie om en Ulv og en liden Gut. En Ulv, ved du, er sterk og vild. Den ligner Hunden; men en Hund er ikke saa stor som en Ulv.

En Dag, da det var koldt ude, skulde lille Hans gaa med Mad til sin Fader, som hug Ved i Skoven. Solen skinnede vakkert, da han gik; men snart begyndte det at sne saa sterkt, at den lille Gut ikke kunde se den Vei, han skulde gaa, og Vinden blæste, saa Trærne bøiede sig. Hut, hvor det var stygt Veir!

65

Lille Hans stillede sig bag et stort Træ, vendte Ryggen mod Vinden og sagde: „Her vil jeg vente, til det har holdt op at sne; da vil jeg gaa videre afsted med Maden til Fader.“

Medens nu lille Hans stod der i Sneen, hørte han en Lyd, der gjorde ham saa bange, og som fik hans Hjerter til at banke sterkt. Det var en Ulv, som hylede, og Hans vidste godt, hvad det var; thi han havde hørt det engang før, og da havde hans Fader fortalt ham, at det var en Ulv.

„Ulven vil komme og æde mig op,“ sagde lille Hans til sig selv; „jeg skal ikke mere faa se min Fader og Moder; hvad skal jeg gjøre? jeg tror, jeg vil løbe afsted.“ Da løb han, saa hurtigt han kunde. Hans lille Hat blæste af ham og blev liggende paa Sneen; men han turde ikke vente for at tage den op; thi Ulven var for nær ved ham.

Saa kom Ulven hen til det Sted, hvor Hans havde staaet. Da den fik se Hatten, snusede den paa den, udstødte et langt Hyl og satte afsted for at faa fat paa Gutten, som Hatten tilhørte.

Da lille Hans havde løbet et langt Stykke, blev han træt og maatte standse. Da saa han et stort Træ og tænkte: „Jeg vil klyve op i dette Træ; thi der kan ikke Ulven faa Tag i mig; jeg ved rigtignok ikke, hvorledes jeg skal komme op i Træet; men jeg maa forsøge.“ Han faldt ned to Gange; men saa kom han op.

Da det sneede saa sterkt, troede Faderen, som arbeidede ude i Skoven, at han ikke vilde faa noget Mad sendt ud til sig og vilde gaa hjem for at spise. Saa tog han sin Øxe og sit Gevær og gik afsted. Som han nu gik gennem Skoven, saa han Hatten, som laa paa Sneen, og han kjendte den strax; men sin lille Gut saa han ikke og heller ikke Merkerne af hans smaa Fødder; thi Sneen havde skjult dem. 66

Da standsede han, og Taarerne begyndte at rinde ned af hans Kinder. Han sagde: „Nu faar jeg ikke se min kjære, lille Hans mere. En Ulv har mødt ham og ædt ham op.“ Som han sagde dette, hørte han et fælt Hyl. Han sprang afsted didhen, hvorfra han hørte Hylet

kom. Da fik han se Ulven, som stod nede ved Roden af Træet, og lille Hans, som sad paa en stor Gren og holdt sig godt fast.

Hvor den stakkels Fader blev glad! „Hold dig fast en Stund endnu, lille Hans!“ sagde han. Du kan nok vide, at Hans blev glad, da han fik se sin Fader; thi det var nok ikke morsomt at sidde paa Grenen og se paa den fæle Ulven. Faderen skjød Ulven ihjel, og Guttene kom ned af Træet. „Her er Mad til dig, Fader,“ sagde han, „jeg turde ikke slippe Spandet, da jeg løb for Ulven.“ Men hans Fader tog ham i sine Arme og kyssede ham.

46. Ekorn.

66

Ekorn stod paa Volden og slog,
Ekorn Ljaaen førte.
Skjæren læs'de, Kraaken drog,
Og vesle Pusekatten, han kjørte.

47. Bjørnen.

67

„Se her en Dansemester, Børn!“
„Velkommen, velkommen, du kjære Bjørn!
Hvor mange Kunster du maa forstaa!
Hvor pent du kan paa Bagben gaa!
Kun Skade, Bjørn! du brummer dertil,
Du liker nok ei den Dans og Spil?“

Bjørnen langt hellere græd end lo,
Han maatte danse og gaa paa to;
Langt heller han gik i vilden Skov
Og laa paa Mos i Hulen og sov.
Her maa han nu sulte den halve Dag,
Lidt Honning var mer efter hans Behag.

48. Ole Lukøies Verk.

67

I Himlen Ole Lukøie bor,
Hver Aften flyver han ned til Jord.

Han træder sagte i Stuen ind,
Hvor Barnet sidder med Rosenkind

Og lytter stille, mens Mor fortæller.
Lukøie sig over hans Skulder helder.

Lukøie kysser den lille Mund;
Da falder han i saa sød en Blund.

Nu løfter Ole de lette Vinger;
Til andre Smaabørn Søvnens han bringer.

49. Bien.

68

Sur, sur, sur,
Lille Bi, omkring!
Frygt ei for de viltre Dreng,
Flyv kun ud i Mark og Eng!
 Sur, sur, sur,
Sur i lystig Ring.

Sur, sur, sur,
Lille Bi, omkring!
Sid i Blomsten som en Dronning,
Sug den søde, søde Honning!
 Sur, sur, sur,
Sur i lystig Ring.

Sur, sur, sur,
 Lille Bi, omkring!
 Flyv saa med dit rige Bytte
 Hjem til Cellen i din Hytte!
 Sur, sur, sur,
 Sur i lystig Ring!

50. Karl og Elise.

68

Det var en klar og mild Vaardag. Karl og Elise skulde gaa med sin Fader til en vakker Have tæt udenfor Byen. Medens Faderen klædte sig paa i Sideværelset, opholdt Børnene sig i hans Sovekammer. Karl, som glædede sig hjertelig til Spadsereturen, dansede omkring i Værelset, og ved en uforsigtig Bevægelse kom han til med sin Stok at slaa over Stilken paa en liden Blomst, som Faderen havde opelsket. „O, hvor uheldigt,“ raabte Elise, tog Blomsten op og holdt den endnu i Haanden, da Faderen traadte ind. ⁶⁹

„Hvad har du gjort der, Elise?“ spurgte han med et meget alvorligt Ansigt. „Du har plukket en Blomst af, som jeg pleiede saa omhyggelig for at faa Frø af den.“ „O, Fader,“ sagde Elise, „vær ikke vred, jeg beder dig.“ „Vred,“ svarede Faderen, „nei, det er jeg ikke; men da du maaske kunde faa det Indfald at plukke Blomsterne i en Have, som ikke tilhører os, saa skal du ikke gaa med mig idag.“

Elise slog Øinene ned og taug. Men da kunde Karl ikke holde sig længere; han gik hen til sin Fader med Øinene fulde af Taarer og sagde: „Det er ikke Elise, kjære Fader, som har knækket Blomsten, det er mig. Jeg maa altsaa blive hjemme og Elise gaa med dig.“

Faderen blev meget rørt ved at bemærke sine Børns gode Hjerte og deres Kjærlighed til hinanden. Han sluttede dem i sine Arme og sagde: „I er begge to mine kjære Børn og skal begge gaa med mig. Denne Blomst vilde aldrig have gjort mig saa megen Glæde, som jeg

nu føler, da jeg ved, at I altid vil elske hinanden og blive gode Mennesker.“

51. Gud ser dig overalt.

69

Martin gik en Dag ind i et Hus for at faa Følge med en af sine Kammerater til Skolen. Han kom ind i Stuen, men saa intet Menneske; 70
derimod fik han se en Kurv paa Bordet, fuld af deilige Æbler.

„Det er smukke Æbler,“ tænkte han ved sig selv; „de maa vist smage meget godt.“

Han saa paa dem en lang Stund og fik større og større Lyst til at smage paa et; da greb han ned i Kurven og tog et op.

Men saa standsede han, lagde Æblet ned i Kurven igjen og sagde: „Nei, det maa jeg ikke gjøre; thi om end intet Menneske ser mig, saa ser dog Gud i Himmelen mig. Han ser jo alt, hvad der sker.“

Han vilde til at gaa; men da raabte en i Stuen: „Vænt lidt!“

Martin blev rød, og endnu mere rød blev han, da en gammel Mand, som havde staaet skjult bag Sengen, kom frem og gik hen til ham. „Vær ikke bange,“ sagde han, „du er et godt Barn; tag nu saamange Æbler, som du har Lyst til.“

Martin tog nogle Æbler, takkede derfor og gik glad sin Vej.

52.

70

Gud er der, hvor Solen skinner,
Gud er, hvor du Rosen finder,
Er, hvor liden Smaafugl synger,
Er, hvor liden Orm sig slynger;
Er ei Far og Mor dig nær,
Frygt dog ei; thi Gud er der.

71

53. Vær snil mod Dyrene.

En liden Gut ved Navn Einar havde Fornøjelse af at fange Fluere og andre saadanne smaa Dyr for at lege med dem. Men han var slem mod dem; thi han rev Vingerne eller Benene af dem, og naar da de stakkels smaa Dyr vilde flyve eller gaa, saa kunde de ikke.

Da hans ældre Søster, som var en snil Pige, fik se dette, blev hun meget bedrøvet og sagde: „Tænker du da ikke paa, kjære Einar, at det maa være gruelig ondt for de smaa Dyr, naar du er saa slem med dem?“

„Det kan vist ikke gjøre ondt,“ sagde Einar, „thi de skriger jo ikke.“

„Ja, men de kan ikke skribe, ser du,“ sagde Søsteren, „de har ingen Stemme; thi ellers vilde de nok skribe, ligesom vi Mennesker og andre Dyr gjør, naar de har ondt. Dersom Fluerne eller de andre Smaadyr var dig i Veien, saa var det bedre, at du dræbte dem; men saaledes maa du ikke pine de stakkels smaa Dyr; det er grusomt. Tænk, hvad Fader og Moder vilde sige, dersom de saa, at du gjorde det?“

Einar skjønte nu, at det var meget galt, og pinte siden aldrig noget Dyr.

54. Hesten vor.

71

Vi havde engang en liden vakker Hest, den var saa liden. Sølvhale hed den, fordi den havde nogle hvide, glinsende Haar i sin lange Hale. Den var meget tyk og fed og meget tam. Naar vi kom ind i Stalden til den, vendte den Hovedet til os og saa paa os. Det skulde betyde, at den vilde have Mad af os. Vi havde næsten altid noget med til den. Æbler, Kavringer og Havre fik den, og det likte den godt. Ingen var bange for lille Sølvhale. Den tog Maden saa pent og sagte ud af Haanden og var saa blid. Naar den gik løs, sprang den ofte efter sin Herre og stak sin Næse ned i hans Lomme; den tænkte at finde en

72

Kavring der. Engang fik den Tilladelse til at komme ind i Huset. Den gik nok saa pent gennem Gangen og kom ind i Dagligstuen. Paa Bordet stod et Fad med Kavringer. Da den fik se dem, gik den rundt om Bordet, tog en Kavring op af Fadet og spiste den op. Der var vist ingen Hest, som var saa glad i Kavringer som den.

Saa fik Sølvhale et nyt Hjem. Vi var saa bedrøvede ved at skilles fra den. Men den fik snart Venner, hvor den kom. Den gik og spiste Græs paa en stor, deilig Eng, og paa den Engen gik en anden Hest ogsaa og spiste Græs. Sølvhale og den blev gode Venner, og Sølvhale vilde gjerne gjøre alt, hvad den saa, den anden Hest gjorde. En Dag galoperede denne Hest nedover Engen og hoppede med et over en stor Bæk, som randt der. Sølvhale skakkede paa Hovedet og saa efter den. Saa tænkte den: dersom den kan gjøre det, saa kan vel jeg ogsaa. Nedover Engen gik det saa hurtig, den kunde. Men da den skulde over Bækken, saa var nok Benene for korte, og plask — laa den midt ude i Vandet. Nei, hvor den saa rar ud.

En Dag faldt dens Ven og slog sig saa meget, at den blev syg derefter. Den blev ikke sat ind i sin egen Stald, og Sølvhale blev saa bedrøvet, da den savnede sin Ven, at den ikke vilde spise. Naar nogen kom ind i Stalden til den, vendte den Hovedet om og gav et Slags sørgeligt Skrig fra sig, som om den spurgte efter sin kjære Kammerat. Til sidst døde denne og blev gravet ned ude paa Engen. Sølvhale saa ikke dette og blev holdt inde nogle Dage; men første Gang, den kom ud, travede den lige hen til Stedet, hvor dens Ven laa begravet, og udstødte et langt, langt Skrig.

Dette er en rar Fortælling; men sand er den, og Sølvhale spiser endnu Græs ved sin Vens Grav.

55. Gutten og Hundehvalpen.

73

G. „Kom nu, min Hund, nu skal du lære
At sidde rank og snil at være.“

H. „Ak, skal jeg alt lære, jeg er for liden,
Jeg vilde saa gjerne vente til siden.“

G. „Nei, bedst du lærer, mens du er ung;
Thi siden er du for stiv og tung.“

Saa lærte Hunden, og snart man saa,
Hvor den kunde sidde og opreist gaa
Og rask i de dybeste Vande springe
Og flink det tabte tilbage bringe.
Men Gutten glemte ei heller sin Bog,
Han lærte brav og blev god og klog.

56. Fisken.

73

„Lille Fisk, brug nu Forstand!
Ser du Gutten der paa Land?
Vogt dig for den lækre Bid,
Som han trækker hid og did;
Hvis du griber rigtig fast,
Slynges du paa Land med Hast.“

74

Fisken har ei bedre Vid,
Ser kun til den lækre Bid,
Tror, at Gutten hist paa Landet
Ser for Spøg kun ned i Vandet,
Napper saa til Agnen fast, —
Slynges op paa Land med Hast.

57. De fire Katunger.

74

Der var engang en Kat. Den havde fire smaa Katunger, og den gamle Dame, som den levede hos, var saa snil mod den, at den ikke

tog nogen af Ungerne fra den. De legte næsten hele Dagen, disse Katungerne; de legte med sin Moders Hale, og de løb rundt efter sine egne Haler, og de var saa muntre og morsomme, som fire smaa Katunger kan være. Nu var der et Værelse i Huset, hvor de ikke maatte komme; ja selv deres Moder havde ikke været der mere end en eller to Gange, og det var en Søndag; og saa fortalte hun dem, at det var et stort Værelse, og at der var saa deiligt derinde; der var en stor, varm Kakkelovn derinde og bløde Tepper paa Gulvet.

„Det er et Værelse, som gjerne Kongen kunde bo i,“ sagde den, og de fire smaa Katunger længedes saa meget efter at komme derind. „Sid nu ganske stille ved Siden af hverandre,“ sagde Moderen, „saa skal jeg fortælle eder mere om dette deilige Værelse.“ Ja saa sad de allesammen stille med sine fire smaa Labber tæt sammen og den lille Hale tæt rundt om de smaa Labberne. Du kunde gjerne have tænkt, det var fire gamle Katte, som sad der.

75

„Hør nu, Smaabørn,“ sagde Moderen, „i det Værelse er der et stort Glasbur, og under dette sidder en Fugl, som aldrig flyver bort; og paa en Hylde tæt ved Ovnens sidder en Mus med en lang Hale; den løber aldrig ned, men sidder og ser paa mig med sine klare Øjne.“

„Aa, dersom vi bare fik komme derind,“ sagde de smaa Katunger paa en Gang, og afsted for de efter hverandres Haler.

En Dag, som den gamle Dame var i Selskab, skulde de fire smaa Katunger og deres Moder faa Tilladelse til at komme ind i det deilige Værelse. Du kan vel vide, de var glade, og i Begyndelsen holdt de sig nok saa rolige. Men da de var alene, ja det er sørgeligt at høre, saa vilde de aldeles ikke høre paa, hvad Moderen sagde til dem, men begyndte at gjøre alslags Ugavn. En hoppede op paa Gardinen foran Vinduet og rev den itu; den anden drog Bordtæppet ned og begyndte at lege med det; den tredje fik Fuglen ud af Glasburet, og den fjerde klatrede op paa Hylden og kom ned med Musen i Munden. Medens nu Moderen løb omkring og skjendte paa dem, rev de to Fuglen istykker, og de andre to rendte afsted med Musen. Men Fuglen var en død

Fugl, der var stoppet med Uld, og Musen kunde ikke løbe; thi den var gjort af Træ. Saa kom den gamle Dame ind og blev meget vred, da hun saa, hvad de havde gjort. Hun tog en Stok og jagede dem ud allesammen, og Dagen efter blev de fire Katunger sendte ud paa Landet og fik aldrig se sin Moder mere.

58. Katungerne.

76

Katunger smaa med Navn vil jeg nævne,
 Enhver alt efter sin Kunst og Evne:
 Fløielpels den hede maa,
 Og den anden Let-paa-Taa.
 En skal hede Musen-fat,
 Melkeskjeg den fjerde Kat.

Hver blev stor og smuk og blød;
 Fløielpels laa helst paa Skjød,
 Op paa Loft gik Musen-fat,
 Let-paa-Taa blev i Laden sat,
 Melkeskjeg gik i Køkkenet ned
 Kokkepigen til stor Fortræd.

59. Børn maa ikke altid lege.

76

„Kjære Moder,“ sagde den lille Hanna, da hun skulde gaa paa Skole, „idag vilde jeg gjerne lege.“ — „Hele Dagen?“ spurgte hendes Moder. — „Ja, kjære Moder.“ — „Dit Ønske skal blive opfyldt,“ sagde den kjærlige Moder; „men jeg frygter for, du vil komme til at angre det.“ — „Nei, nei!“ svarede Hanna og løb nu hen og hentede alt sit Legetøj; men Hanna maatte lege alene; thi hendes Søskende gik paa Skolen. I Begyndelsen morede hun sig noksaa godt med sit Legetøj; men da hun havde leget en Stund dermed, fornøiede det hende ikke

mere. Hun spurgte sin Moder, hvad hun nu skulde bestille; men Moderen svarede, at hun nu ikke havde Tid til at tale med hende. Moderen gik ud, og den lille Hanna sad ganske misfornøiet og vidste ikke, hvad hun skulde bestille. Hun længedes ret meget efter, at hendes Søsken de skulde komme hjem fra Skolen. ⁷⁷

Endelig kom de. Hanna bad dem, at de vilde lege med hende, og disse gode Børn, som var vant til altid at føie sig efter hverandre, var strax villige til det. Men hvormeget de end gjorde sig Umag for at more Hanna, saa var der dog den Dag intet, som ret kunde fornøie hende.

Hendes ældste Søster, Sofie, en flittig og fornuftig Pige, merkede dette. Hun tog sin Søster venlig i Haanden og sagde til hende: „Hør, Hanna, jeg vil sige dig, hvorfor du idag er saa misfornøiet og ikke har Moro af at lege med os. Det kommer deraf, at du slet ikke har arbejdet idag. Se, vi andre er alle muntre og morer os ved at lege, fordi vi alle har været flittige paa Skolen.“

Moderen, som hørte dette, sagde, at Sofie havde Ret.

60. Bukken og Grisen.

Med krøllet Hale og næsevis
 I Gaarden rendte den lille Gris.
 Mens Bukken laa og tyggede Hø,
 Den vilde sig paa hans Næse klø.
 Den skubbed sig op, den skubbed sig ned,
 Da blev den gamle Buk saa vred.
 Først reiste han sig, saa nøs han lidt,
 Saa gik han tilbage to, tre Skridt,
 Og førend den anden sig saa omkring,
 Da gjorde Mads Buk et dygtigt Spring,
 For Bagen han stødte den lille Gris, 78
 I Gaarden langt fløi Herr Næsevis;
 Men Bukken raabte: „Jeg skal dig lære
 At holde de gamle Folk i Ære!“

61. Den rædde Gut.

Der var engang en liden Gut; det var en stor Kujon. Han var næsten ræd for Alting. Han var ræd for de smaa Gjedunger, naar de kom og stak Snuden ind igjennem Stakitverket. At tage dem i Skjegget vovede han aldrig paa. Ja det var en stor Kryster. Og Hunde, ja dem løb han for, og naar de gjøede, skreg han høit og holdt sin Moder i Forklædet, ligesom ganske smaa Børn gjør.

Da han nu en Dag gik alene og spadserede, kom der en smuk, sort Hund ud af et Hus og sagde: „Vov, Vov!“ Den kom ganske nær hen til ham, sprang omkring ham, gjøede af Overgivenhed og vilde lege med ham; men han gav sig til at løbe, og Hunden bag efter ham. Den gjøede sterkere og sterkere. Den lille Gut var nær ved at dø af Skræk; han løb saa sterkt, han kunde, og da han ikke saa sig for, styrtede han ned i en Grøft, der var fuld af Mudder.

Der laa han nu nede i Grøften og græd; op kunde han ikke komme, da han ikke kunde hjælpe sig selv, og han var vist bleven liggende der den hele Dag, hvis ikke Hunden havde været saa god og klog, at den var rendt hjem til hans Forældres Hus for at lade dem vide, hvad der var skeet. Da den kom derhen, skrabede den paa Døren og sagde: „Vov, vov!“ Andet kunde den jo ikke sige. Pigen, som lukkede Døren 79 op, talte haardt til den og sagde: „Hvad vil du her, du sorte Hund? Vi kjender dig jo ikke“ — og vilde jage den bort; men den smuttede forbi hende og løb hen til Tjeneren, trak ham i Kjolen og sled saa længe i ham, til han gik med den hen til Grøften.

Nu saa Tjeneren, hvad der var skeet, og han trak Gutten op af Grøften. Men hvor den lille saa ud! Fra øverst til nederst bedækket med Mudder og Dynd og ganske vaad. Alle lo ham ud, fordi han var saa stor en Kujon.

62. Pigen i Høsegaarden.

79

God Morgen, I Kyllinger, Høns og Ænder!
 Jeg ved det nok, I mig alle kjender.
 Naar med min Kurv jeg kommer i Gaard,
 Jeg altid en venlig Hilsen faar.
 Og Hunden — han staar og logrer og venter,
 Til jeg hans Melk og Brød ham henter.

Men Høns og Duer, de svarede ikke;
 De havde for travlt med at pikke
 Hvert lidet Korn, som til Jorden kom.
 Da Pigens Kurv saa var ganske tom,
 Og intet Gran de paa Jorden fandt,
 Saa spredtes de strax til hver sin Kant.

63. Helga giver sit Stykke Sukker bort.

„Moder,“ sagde lille Helga, „maa jeg ikke idag tage mit smukke, røde Forklæde paa? Hønsene har saa længe ikke seet mig, og hvor de vil blive glade, naar jeg kommer med det røde Forklæde paa!“ Moderen⁸⁰ tillod det, og da Helga havde spist Frokost, løb hun med en liden Kurv fuld af Brødsmuler og Korn ud til sine Høns og raabte hele Tiden, medens hun endnu løb: „Tup, tup, tup!“ Efterat hun havde fodret de smaa Dyr, kom hun igjen tilbage til sin Moder: „Aa, kjære Moder, den sortspættede Høne kjendte mig endnu, for den sagde bestandig: Kiggeri, Kiggeri! og den gule Høne sagde: Glug, glug, glug! men de smaa Kyllinger, de kjendte mig slet ikke, de sagde slet ingen Ting. Men hvor vakkert de nippede Brødet op! Tilsidst kom ogsaa Ænderne og sagde: Rap, rap, rap! men dem maatte jeg jage bort, for de slugte Alting og var slet ikke beskedne.“

Moderen kyssede sin lille Pige og sagde: „Vær nu altid et artig Barn, forat du hver Dag kan faa Lov til at besøge dine Høns.“

Nu hændte det sig den følgende Dag, at Helga strax kunde vise, at hun var et artig Barn. Det var Søndag, og Helga havde til sin Fødselsdag faaet et lidet Testel, som hun brugte hver Søndag. De smaa Tekopper var saa nydelige; paa et sort Tebræt med forgyldt Rand og gyldne Blade stod sex Par hvide Kopper med blaa Kanter, en Tekande, en Melkekande og en Kaffekande, alt hvidt med blaa Kanter. Helga havde dertil ogsaa faaet en Svamp, som hun gjemte i sin Bordskuffe, og naar hun havde drukket, kunde hun vaske sine Kopper og aftørre dem med Svampen. I Begyndelsen sad Moderen hos hende; men da Helga havde forstaaet, hvorledes hun skulde bære sig ad, og hvor forsigtig hun maatte være, fik hun Lov til at være ganske alene om det.

Da Helga den Søndags Morgen havde faaet sit Testel og sad ved sit lille Bord og netop vilde til at skjænke, kom den lille Sofie, Naboens Datter, og bragte Moderen en Kurv med Blomster. Den lille Pige neiede og sagde: „Jeg skal hilse saa mange Gange fra min Moder⁸¹

og bringe Dem disse Blomster.“ Helgas Moder kyssede den lille Sofie og sagde: „Du bringer mig jo noget meget deiligt, min kjære lille Pige; tør du med det samme blive her lidt og spise Frokost med Helga?“

Sofie sagde, at hendes Moder havde givet hende Tilladelse dertil, og satte sig ved Siden af Helga paa en liden Stol, som denne havde hentet. Moderen lod Børnene blive alene med hinanden, efterat hun havde sat Kavringer og Smørrebrød paa en Tallerken til Sofie.

Helga vilde nu skjænke; men da hun tog Laaget af Sukkerdaasen, saa hun til sin Skræk, at der kun laa et Stykke Sukker deri. Hvem skulde nu have det? Hun blev ganske rød i Hovedet og løb bort for at søge sin Moder; men Pigen sagde: „Helga, din Moder er gaaet til Madame Møller!“ Saaledes hed Sofies Moder. Derhen turde Helga ikke gaa uden Tilladelse; hun gik langsomt tilbage og tænkte bestandig: „Hvem skal have det Stykke Sukker? — Naar jeg tager det, saa har den stakkels lille Sofie ikke noget, og naar hun faar det, saa har jeg ingen sød Te. Naar jeg dog blot havde et Stykke Sukker til! — Naar bare Moder var her.“

Da Helga kom tilbage, sagde Sofie: „Jeg kunde slet ikke begribe, hvor du blev af; vil du nu skjænke, Helga? og maa jeg ogsaa skjænke engang?“ Helga nikkede med Hovedet, saa paa Sukkeret og vilde brække det over; men det gik ikke; derpaa bed hun i det med sine smaa Tænder; men Sukkeret var for haardt, dele det kunde hun ikke; det var en slem Historie! 82

Sofie kunde slet ikke begribe, hvorfor Helga ikke skjænkede, og sagde: „Kjære Helga, giv mig min Te, jeg vil saa gjerne drikke af den lille smukke Kop.“ Et Øieblik endnu betragtede Helga Sukkeret, derpaa sagde hun: „Plump!“ og kastede det i Sofies Kop, og da hun havde gjort det, var hun glad og lo af bare Fornøielse. Sofie vidste ikke, at Helga nu intet Sukker havde, og sagde: „Aa, hvilket deiligt Stykke Sukker! aa, hvor stort! Hvor Teen vil blive sød!“

Snart efter kom Moderen hjem og gik hen til de smaa Piger og spurgte: „Naa, hvorledes har Frokosten smagt eder?“ — „Deilig!“

sagde Sofie. „Men du havde jo kun et Stykke Sukker, min Helga,“ sagde Moderen, „jeg havde glemt at give dig mere; hvem har faaet det?“ Helga blev ganske rød af Glæde og pegede paa Sofie. „Mit søde lille Barn!“ — sagde Moderen og kyssede sin lille Pige, og Helga var meget fornøiet, for hun vidste, at hendes Moder var tilfreds med hende.

64. Kanarifuglen.

82

„O lille Fugl, nu er du død!
 Du var saa kjælen, var saa sød!
 Og med dine klare Øine smaa
 Saa venlig du paa os alle saa
 Og nipped af Fingeren Sukker og Frø
 Og sang saa vakkert; — dog maatte du dø!“
 Og Børnene gik i Haven ned, 83
 Der søgte de op et enligt Sted,
 Gjorde en Grav og lagde den der,
 Plantede rundtom smaa Rosentrær.
 Der sidder de endnu mangan Gang
 Og taler om Fuglen og om dens Sang.

65. Den lille Pige og Hønen.

83

I en liden Gaard, indesluttet af Huse, laa en Høne med elleve Kyllinger. En deilig liden Pige sprang omkring den, Hønen klukkede og bredte forskrækket sine Vinger ud over de smaa Unger. Da kom Pigens Fader; han skjændte og tog Barnet ved Haanden med sig ud af Gaarden. Kort efter kom den lille Pige tilbage til Gaarden; det var ganske stille, og sagte listede hun sig hen til Hønsehuset, løftede Klinken paa Døren op og smuttede ind til Hønen og Kyllingerne. De skreg høit og flagrede omkring, medens den lille løb efter dem. Da

kom Faderen igjen og skjændte endnu heftigere end før paa det ulydige Barn og tog hende i Armen; hun bøiede Hovedet tilbage, der var store Taarer i hendes Øine. „Hvad gjør du her?“ spurgte han. Hun græd. „Jeg vilde,“ sagde hun, „ind og kysse Hønen og bede hende om Forladelse; men det turde jeg ikke sige dig!“

Og Faderen kyssede den søde, lille Pige paa Panden.

66. Lille Haralds Hjem.

83

Lille Harald Franke boede med sin Fader og Moder i et stort Hus paa Landet. Der var en bred Vei, belagt med Sand, med høie Buske paa begge Sider; den gik fra den brede Port og rundt om den runde Grønning hen til Husdøren.

Om Sommeren var der smukke Blomster i alle Bedene, og om Vinteren, naar Blomsterne var forbi, saa Buskene friske og grønne ud.

Naar det var varmt, saa at Døren stod aaben, kunde du se et stort forgyldt Bur paa Marmorbordet i Forstuen.

Der var en Fugl i Buret. Det var en smuk graa Papegøie med rød Hale og skarpt Neb og Klør.

Papegøien kjendte Harald meget godt og kunde kalde paa ham ved Navn. Harald var glad i at staa ved Buret og se Fuglen klatre omkring i sit Bur og tage fat i Stængerne med sit Neb og sine Klør. Men han passede altid paa at holde sig saa langt borte, at den ikke kunde naa ham; thi Paal havde engang bidt ham haardt, da han stak sin Finger ind imellem Stængerne i Buret.

Harald var glad i at have Dyr at stelle med og passe og var næsten bestandig snil mod dem. Han kunde ikke være slem mod noget, som havde Liv og Følelse; men undertiden glemte han at give sine Kaniner eller sin Kanarifugl Mad, og det var jo en slem Feil.

De stakkels Kaniner kunde ikke fortælle ham, naar de var sultne, og Kanarifuglen kunde ikke sige: „Lille Herre, kjære giv mig lidt

friskt Vand og lidt Frø!” Da de ikke kunde fortælle ham, naar de var sultne, skulde lille Harald have passet paa, at hans Dyr aldrig manglede Mad.

Harald havde en Søster, som hed Tora. Hun var to Aar ældre end Harald. Tora var syv Aar gammel. Hvor gammel var da Harald, kan du⁸⁵ sige mig det?

Harald var fem Aar gammel.

Han havde ogsaa en liden Broder, som hed Einar. Han var saa liden, at han hverken kunde tale eller gaa; men han kjendte Harald og Tora, og han pleiede at hoppe i Barnepigens Arm, naar han saa, at de kom ind i Værelset.

Harald var meget glad i sin lille Broder. Han vilde hellere have skilt sig ved sine Kaniner og sin Kanarifugl og sin Hund Trofast end miste lille Einar.

Engang havde de mistet en sød liden Søster. Det var den lille Ingeborg, som de holdt saameget af, og som døde, da hun blot var tre Maaneder gammel. Hun blev lagt i en Ligkiste, og saa blev hun baaren bort og lagt i en liden Grav. Men baade Harald og Tora vidste, at hendes Sjæl ikke var i Graven. Det var blot deres Søsters Legeme, som døde. Hendes Sjæl kunde ikke dø. Ingeborgs Legeme blev lagt i Graven; men hendes Sjæl var hos Gud og hans Engle i Himmelen.

67. Dammen.

85

Naar Harald var ude paa Marken med sin Moder, eller naar han sad paa hendes Fang om Aftenen, førend han bad sin Aftenbøn, pleiede han at sige til hende den ene Gang efter den anden, at hun kunde være ganske vis paa, at han aldrig, aldrig vilde gjøre noget, som hun havde sagt, at han ikke skulde gjøre.

Da pleiede Haralds Moder at sige til ham, at han ikke maatte være saa vis paa det. Hun sagde, at hans Hjerte ofte vilde friste ham til at synde.⁸⁶

Men hvad saa end hans Moder sagde, var Harald alligevel meget ivrig i at fortælle hende, hvor snil han vilde være.

En smuk Dag, da Solen skinnede meget klart og varmt, sad Tora med sin Moder og arbeidede i den kjølige Grotte ved Enden af den lange Gang i Haven. Der var et Bord midt i Grotten og en Bænk, som gik næsten helt rundt om det, og Grottens Vægge var beklædte med Mose.

Harald var der ogsaa og sad med sin Bog paa Fanget ved Indgangen til Grotten, og hans Hund Trofast laa ved hans Fødder.

Efter en Stunds Forløb blev Harald kjed af at sidde stille og sagde: „Kjære Moder, faar jeg Lov til at spadserere ude paa Marken med Trofast?“

Nu var der en Dam ude paa Marken, og Haralds Moder var bange for at lade ham komme nær Vandet, forat han ikke skulde falde ud i det. Derfor sagde hun: „Dersom du vil holde dig langt borte fra Dammen, kan du faa Lov til at gaa ud paa Marken.“

Og Harald sagde, at han ikke skulde komme nær Dammen. Han sagde, at han skulde gaa langs med Hækken paa den anden Side af Marken. Saa sprang han da nedad den lange Gang, og Trofast sprang foran, for den kunde løbe hurtigere end Harald. Og Tora raabte efter dem og sagde: „Bliv ikke længe borte!“

Da Harald var borte, vedblev Tora og hendes Moder at tale med hinanden og fortsatte sit Arbeide; thi Tora var saa glad i at sidde og arbeide hos sin Moder. Sommetider hjalp hun hende med at sy noget for⁸⁷ de fattige. Den Dag holdt hun paa at sy en Kjole til et fattigt lidet Barn.

Efterat de nu havde talt hyggelig sammen en Stund, sagde Toras Moder til hende: „Nu maa Harald komme tilbage, for han maa ikke være for længe ude i den hede Sol.“ Da lagde Tora sit Arbeide ned og sagde: „Jeg skal gaa ud og raabe paa ham.“

Det var saa varmt, at Tora ikke gik meget hurtig, og da hun kom ud paa Marken, saa hun ned langs Hækken efter Harald og Trofast. Men hverken Harald eller Trofast var der.

Saa vendte Tora sig om for at se henad den anden Kant af Marken, nede ved Dammen.

Da saa hun Harald lige nede ved Vandkanten, og han holdt sin Haand op, som om han skulde til at kaste en Sten for Trofast til at hente op af Dammen. Harald og Tora havde begge været med sin Fader, naar han kastede sin Stok ud i Dammen for Trofast, og de syntes, det var saa morsomt at se den hente den op af Vandet.

Men nu skjøjte Tora, at Harald gjorde noget galt, og saa raabte hun til ham, at han skulde komme tilbage. Harald hørte ikke, for han holdt paa med Trofast; derfor sprang Tora tilbage til sin Moder saa hurtig, som hun kunde.

Da kom Moderen springende og var meget forskrækket. Men hvor uskikkelig Harald var! Da Tora havde løbet bort, gik han nærmere og nærmere hen til Dammen. Tilsidst stod han paa Kanten af Græsvolden. Da gled hans Fod, og han faldt ud i Vandet.

Da Tora og hendes Moder kom ud paa Marken, var Harald ⁸⁸ ingensteds at se.

De løb hen til Dammen, og der saa de lille Harald ude i Vandet, saa langt borte, at de slet ikke kunde naa ham. Og Trofast stod ved Bredden og logrede med Halen, som om den mente, at det var Spøg altsammen.

Men Haralds Moder stræbte at opløfte sit Hjerte i Bøn til Gud om Hjelp i denne store Skræk. Hun bad, at hendes kjære lille Gut ikke maatte drukne i Dammen.

Derpaa sagde hun til Trofast: „Bring hid, Trofast, bring hid!“ og hun pegte paa Harald ude i Vandet.

Da sprang den flinke Hund ud i Dammen, og den svømmede hen til Harald og tog fat i hans Bluse med sine sterke Tænder, og saa kom

den tilbage med ham til Bredden, og Haralds Moder tog sin kjære lille Gut op af Vandet.

Harald kunde ikke tale eller røre sig. Hans Øine var lukkede, og hans Ansigt var blegt. Han var næsten druknet.

Trofast logrede med Halen og begyndte at gjø og var meget fornøiet. Men hverken Haralds Moder eller Tora kunde give sig Tid til at takke den for, hvad den havde gjort.

Moderen løftede Harald op i sine Arme og søgte at bære ham hjem. Og Tora sprang hurtig afsted og raabte om Hjelp.

Da kom Gartneren og hans Gut springende for at se, hvad der var paa færde. De bragte Harald hjem, og han blev lagt i sin Seng.

Men det varede længe, førend Harald blev frisk igjen. Hvor ⁸⁹ sørgelig det havde været, om han var druknet!

68. Den vanskelige Lexe.

89

Noget af det værste med Harald var den Møie, som hans Moder havde med at faa ham til at lære sine Lexer. Han havde meget tidlig lært at læse, fordi han gjerne vilde vide, hvad de smukke Billeder skulde forestille, som han saa i sine Eventyrbøger; men at lære Lexer, det syntes Harald slet ikke om.

Haralds Moder pleiede at læse hver Dag med sin lille Søn og Datter. Tora gik det meget hurtig fremad med; men Harald vidste ikke meget af, hvad han burde have vidst, nu da han var syv Aar gammel.

Han vidste ikke, hvad Maanederne heder, eller hvor mange Maaneder der er i et Aar. Han kunde ikke sige dig, hvormeget fem Gange to er; heller ikke vidste han, om det Land, han boede i, hed Norge, eller om det hed noget andet.

Han havde ikke lært en eneste Salme og kunde blot fremsige meget faa af de vakre smaa Vers om Solskinnet og Blomsterne eller om

Jesus og Himlen. Jeg tror, at du vil sige, at Harald burde have vidst mere om disse Ting, naar han var syv Aar gammel.

En Dag gav hans Moder ham en Lere at lære og sagde: „Nu, Harald, maa du lære dette, hvert Ord af det, førend du gaar ud at lege.“

Harald sagde: „Er det en let Lere, Moder?“

Da sagde hans Moder: „Jeg tror ikke, du vil sige, at den er let. 90 Men den er saadan, at du meget godt kan lære den, naar du forsøger derpaa.“

Harald sagde for sig selv: „Jeg bryder mig ikke om at forsøge paa at lære en vanskelig Lere. Jeg tror ikke, jeg vil forsøge paa det.“ Dette sagde han ikke høit, for det turde han ikke for sin Moder. Han sagde det bare for sig selv. Smaa Børn siger ofte Ting for sig selv, som de ikke skulde sige. De glemmer, at Gud kan se ind i deres Hjerte, og at ingen ond Tanke er skjult for ham.

Harald kom da og satte sig ned og begyndte at se sig omkring efter de Ting, som var i Stuen, istedenfor at se i sin Bog.

Nu var der ingen Ting i Stuen, som han ikke havde seet før, mange Gange i sit Liv. Der var ingen Ting, som han ikke saa hver Dag. Der var det store Bogskab med Glasdørene og det lille Værelse ved Siden af Stuen, hvor hans Moder havde alle sine smukke Smaating staaende, og Sofaen og det lille Sybord og Stolene og de smukke Sager paa Hylden ved Ovnens og Trofasts, som laa paa Teppet. Der var slet ikke noget nyt, og alligevel syntes Harald, at det var meget bedre at se paa disse Ting end at forsøge at lære sin Lere.

En eller to Gange talte hans Moder til ham om det, og da saa han en liden Stund i sin Bog. Men ved den mindste Støi i Værelset saa han op igjen. Dersom Trofast bare vendte sig paa Teppet, eller en Flue kom surrende ved Vinduet, saa var Haralds Øine strax borte fra hans Bog.

Efterat han havde siddet der saa længe, at han godt havde kunnet lære sin Lere, sagde hans Moder, at han skulde komme hen og lade 91

hende høre den. Da hang han med Hovedet og blev ganske rød i Ansigtet, og da hun tog Bogen fra ham, kunde han ikke et Ord.

Nu begyndte Harald at græde. „Det er saadan en vanskelig Lere, Moder,“ sagde han. „Jeg er vis paa, at jeg ikke kan lære den.“

„Forsøgte du da at lære den?“ sagde hans Moder.

Harald kunde ikke sige ja, derfor sagde han: „Jeg vilde ønske, at der ingen Bøger var i hele Verden. Jeg bryder mig slet ikke om dem!“

Da sagde hans Moder: „Det gjør mig ondt, at min lille Gut ikke vil lære noget, saa at han kan blive en forstandig Mand, dersom han skulde leve saalænge. Men Harald maa gjøre, hvad jeg siger til ham, og jeg kan ikke lade ham komme ud at lege, før han har lært sin Lere.“

Nu havde Tora lagt sine Bøger og sit Arbeide bort, og Trofast begyndte at hoppe omkring, som om den vidste, at Skoletiden var forbi. Og Barnepigen og lille Einar var ude i Haven og ventede paa, at de skulde komme ud til dem.

Da sagde Harald for sig selv: „For en dum Gut jeg har været! Nu maa jeg lære min Lere istedenfor at gaa ud og lege. Men jeg vil ikke græde for det. Jeg vil sætte mig ned og forsøge at lære min Lere snart. Jeg synes alligevel, at den ikke ser saa vanskelig ud.“

Saa satte han sig ned og fæstede sine Øine paa Bogen, og han fandt, at Leren blev lettere for hver Gang, han læste den over. Det var ikke længe, før han kunde den til Punkt og Prikke, og da bad han sin Moder, at hun ikke maatte være vred paa ham.

92

Da tilgav hans Moder ham og kyssede ham og sagde til ham: „Husk paa, at det bedste, du kan gjøre med en vanskelig Lære, er at sætte dig ned og lære den med en Gang.“

69. Kjøreturen.

92

Gutten. „Du, Trofast, er Prins, og jeg er din Kudsk;
 I Hatten jeg har en Blomsterdusk;
 Saa kjører vi ud i Byen, skal du vide,
 Den deiligste Sabel jeg har ved min Side;
 Du sidder i Kassen som i en Karret.“ —
 Da skulde man Hundens Ansigt seet.

Thi Trofast alt lidt ud i Aarene var;
 Han tænkte: „Jeg vil ei være din Nar!“
 Som Kudsken smurte paa Hestene kjæk,
 Sig listede Trofast sagte væk;
 Men Gutten kjørte omkring paa Pladsen,
 Han tro'de, at Hunden sad i Kassen.

70. Kaalormen.

92

Den lille Olav var saa bange for Kaalorme, at naar han i Haven kom nær ved en af dem, begyndte han at skrige høit. Hans Lærer gjorde ofte Nar af ham derfor; men det hjalp ikke; han kunde nu engang slet ikke like dem. Sommerfugle derimod syntes han meget godt om, og undertiden kunde han løbe om i hele Timer for at fange dem.

Engang, da han spadserede med sin Lærer i Haven, saa han med et, at en stor Kaalorm krøb paa hans Arm. Som sædvanligt skreg Olav høit af Forskrækkelse, medens Læreren rolig tog Kaalormen i Haanden og sagde: „Se engang, hvor smukt dette Dyr ser ud. Det er desuden ganske uskadeligt; thi du kan vel tænke, at jeg ikke tog fat paa det, dersom jeg ikke vidste, at det ikke vilde gjøre mig noget ondt. Kom, vi vil lægge det i en Æske, og saa skal du hver Dag give det Mad; det spiser ikke andet end Blade.“

93

Lærerens Ord gjorde saa meget, at Olav fandt sig i, at Kaalormen blev tagen med ind i Stuen og lagt i en Æske; men i Begyndelsen var han saa bange, at han ikke turde gaa alene hen til Æsken med Bladene, som han hver Dag maatte hente i Haven. Det varede dog ikke længe, før Læreren sagde, at han nu selv skulde give Ormen Mad, og skjønt han var lidt ængstelig de første Gange, blev han dog snart vant dertil. Efter nogen Tids Forløb gjorde Kaalormen sig en Rede af Blade og blev derpaa liggende som død. Olav blev ordentlig bedrøvet derover; men Læreren trøstede ham med, at den ikke virkelig var død; han skulde blot lade den ligge rolig, saa vilde den snart blive forvandlet. Disse Ord gjorde Olav meget nysgjerrig; han vilde saa gjerne vide, hvori Forvandlingen skulde bestaa; men hans Lærer vilde ikke sige ham det; han lo blot og sagde: „Bi kun, saa skal du selv faa det at se.”

Mange Gange om Dagen betragtede Olav Ormen, og han syntes, at det varede forskrækkelig længe, inden nogen Forandring foregik med den; men endelig kom han en Morgen til Æsken, — og se, der sad en stor smuk Sommerfugl, og Kaalormens gamle Hud laa tom paa Bunden. Nu kjendte hans Glæde ingen Grændser, og han ilede omkring i hele Huset, forat enhver skulde se hans Skat.

Fra denne Tid af var han da heller ikke mere bange for Kaalorme, men morede sig ofte med at tage dem ind og give dem Blade, indtil de blev til Sommerfugle.

71. Kyllingerne.

„Jeg fryser, Moder, paa mine Ben,
 Og jeg har traadt i en Rendesten,
 Og jeg er søvnig, og jeg er træt
 I mine smaa Vinger, og jeg er mæt;
 O kjære Moder, o giv os Ly,
 Vi er saa angst for den sorte Sky!”
 Og Hønen gjorde dem gjerne tilpas;
 Men under hendes Vinger var neppe Plads!
 Det myldred derinde, der var en Larm,
 Naar en blev kold, blev en anden varm;
 Her titted et Hoved, her stak frem et Par Ben,
 Men Himlen blev atter lys og ren;
 Da Solen skinned, da kom tilsyne
 Smaakyllingerne under den bløde Dyne.

94

72. Sangfuglen.

Kristine bad engang sin Moder om at købe hende en Sangfugl.
 „Naar du altid er rigtig snil, flittig og lydig, skal du faa en,” sagde Moderen, og Kristine lovede det.

En Dag, da hun kom fra Skolen, sagde Moderen: „Jeg gaar lidt ud. Her paa Bordet staar en liden Æske, lad mig se, at du ikke rører ved den eller lukker den op. Dersom du gjør, hvad jeg siger, vil jeg skaffe dig en stor Glæde, naar jeg kommer hjem.” Neppe var Moderen ude af Døren, før Kristine havde Æsken i Haanden. Den var meget let, og der var Huller i Laaget; men de var saa smaa, at hun ikke kunde se noget igjennem dem. Det var kjedeligt. Men saa tænkte hun: „Moder ser det jo ikke,” og lukkede Laaget op, — da hoppede der en liden gul Fugl ud og fløi glad frem og tilbage i Stuen. Kristine vilde hurtigt fange den igjen for at putte den i Æsken, førend Moderen kom hjem;

men medens hun jagede frem og tilbage efter Fuglen, traadte Moderen ind og sagde: „Ulydige Barn! Den smukke Fugl var kjøbt til dig; men jeg vilde dog først prøve, om du fortjente den. Nu vil jeg strax bringe den tilbage igjen til Fuglefængerens.“

73. De to Haner.

94

Saa stolt udi sin røde Pragt
 En Hane saa med dyb Foragt
 Paa en, som bar en Kappe graa,
 Som der ei mindste Stads var paa.
 „Fy!“ sagde han, „vig bort fra mig!
 Hvad vakkert er der vel ved dig?
 Jeg glinser som det røde Guld; 95
 Din Klædning er saa sort som Kul;
 Jeg kan, din Stakkel, maa du vide,
 Ei gaa paa Gaden ved din Side.“

Knapt var nu afsagt denne Dom,
 Før Maren Kokkepige kom
 Med Kniv i Haand og fanged saa,
 Den røde først, derpaa den graa,
 Tog Livet af dem, skar dem op,
 Og rev hver Fjer af deres Krop.
 Da nu enhver laa blot og bar,
 Ei mindste Forskjel paa dem var.
 Hvid var den ene, hvid den anden,
 Og brune begge blev i Panden.

74. Katten og Musen.

Forgangen Nat
 Vor sultne Kat
 En ung og lækker Mus fik fat;
 Men da den i det samme saa
 En Rotte, lod den Musen gaa.
 Nu Katten efter Rotten sprang,
 Men fik en Næse rigtig lang,
 Saa Musen, Rotten, begge to,
 Slap lykkelig af Kattens Klo.

75. Inga og hendes Hund Frisk.

Inga var en munter liden Pige. Hun havde hverken Broder eller Søster, og hendes eneste Legekammerat var en stor, vakker Hund, som hun havde faaet af sin Fader, og hvis Navn var Frisk.

Frisk var en lystig Fyr. Han blev næsten aldrig kjed af at lege. Han havde lært at søge og at bringe igjen, og hvergang han saa noget ligge paa Jorden, pleiede han at tage det op med sin Mund og bære det hen til Inga, sin lille Herskerinde. Undertiden kunde han finde et 96
 Æble, en Pære eller en Blomme, som var falden ned fra Trærne i Haven, og Inga syntes meget godt om saadanne Foræringer. Men det var ikke altid, hun var saa vel fornøiet med de Ting, Frisk bragte hende; thi engang havde han bragt hende en vaad Lerklump, og to Gange havde han lagt et stort fedtet Kjødben paa Bogen, som hun læste en morsom Historie i.

Naar nu Inga blev vred paa ham for saadanne Dumheder, pleiede han at staa et lidet Stykke borte fra hende, se hende op i Ansigtet, logre med Halen og nu og da gjø meget sagte, som om han vilde sige: „Om Forladelse.“ Saa kunde Inga ikke længere være vred; hun smilede til ham, klappede ham og sagde: „Min smukke Frisk,“ og bort

gik Frisk saa lykkelig som nogen Hund i Verden. Men den næste Sten eller anden Ting, han fandt, kunde være sikker paa at blive lagt paa Ingas Fang.

En Dag skulde Inga gaa med sin Fader og Moder i Selskab. Hun var meget smukt paaklædt og sad ved Siden af sin Moder paa en Stol i Dagligstuen, medens de ventede paa, at hendes Fader skulde blive færdig. Da kommer Frisk farende, springer op paa Inga og kaster en stor levende Padde ned paa hendes Fang. Inga skreg høit og hoppede ned fra Stolen, saa at Padden faldt paa Gulvet. „Skrig ikke saaledes, Inga,“ sagde Moderen; „den stakkels Padde kan ingen Skade gjøre dig; se bare, hvorledes den sidder og puster og er færdig at dø af Frygt, eller maaske Frisk har bidt den for haardt. Kald paa Pigen, at hun kan bære det stakkels uskadelige Dyr ud i Haven, hvor den vist bor.“ Da Pigen satte Padden ved Kanten af Dammen, som var i Haven, gjorde den et eneste stort Spring og pladsk! var den borte under Vandet i et Øieblik. Men Ingas Kjole var bleven plettet af Paddens vaade Ben, og hun var derfor nødt til at gaa op paa sit Værelse for at tage en anden Kjole paa. Frisk, som nok skjønte, at han havde gjort noget galt, luskede afsted og lagde sig ned i en Krog.

„Nu bliver jeg aldrig mere glad i Frisk igjen,“ sagde Inga. „Ja, men det er meget urigtigt af dig,“ sagde Moderen; „thi Frisk er bleven oplært til at gjøre Kunster, og naar han bringer dig noget, du liker, saa klapper du ham jo og roser ham. Frisk har vel seet Padden hoppe i Græsset og troet, at det vilde more dig at se den hoppe omkring i Dagligstuen. Du forsøgte jo en Dag at lære ham til at bringe dig Katungen, og hvorledes tror du en Hund skulde vide, at du liker Katunger, men ikke Padder.“ Inga tænkte, at det var meget sandt, og da hun kom hjem, tilgav hun Frisk; men hun sagde mange Gange til ham, at han aldrig mere maatte bringe hende noget levende. Frisk logrede nok med Halen; men lige klog var han.

Nogle Dage derefter, da Inga gik og spadserede med Tjenestepigen, fandt Frisk en Fugleunge, der var falden ud af Redet,

som var oppe i et høit Træ. Frisk tog den op og lagde den ned foran Ingas Fødder. Hun blev saa glad i den lille Fugl og løb hjem til sin Moder med den. „Stakkels lille Fugl,“ sagde Moderen; „vi skal pleie den, til den bliver stor og kan flyve, og da skal vi slippe den ud.“ „Aa nei da, kjære Moder!“ raabte Inga, „den maa være hos os bestandig; jeg skal passe den og give den Føde, og jeg skal nok snart lære den at være glad i mig.“ „Mit kjære Barn,“ sagde Moderen, „den vil aldrig blive saa glad i dig, som den er i Skoven, Marken og den blaa Himmel. Vi ser nok smaa Fugle i Bur, som spiser det Frø, vi lægger for dem, og som synger og flagrer med Vingerne, som om de var nok saa glade og tilfredse; men dersom Døren til Buret engang kommer op, saa vil de flyve bort for selv at finde Mad, synge i de høie Trær og bygge sine nydelige Reder. De kommer aldrig tilbage til sit Bur igjen eller til den Haand, som gav dem Mad. Men denne lille Fugl her er for ung og hjælpeløs til at blive sluppen ud; den vilde dø af Sult; thi den ved ikke, hvor den skal finde sit Rede og sin Moder.“

Fuglen blev sat i Bur og den voxte og begyndte at synge. Inga gav den selv Føde, og den blev saa tam, at den hoppede ud af Buret og hen paa Bordet eller ned paa Gulvet. Men en Morgen tog Inga Buret og satte det paa et Bord, der stod tæt ved Vinduet. Vinduet var lukket op, og det var Døren paa Buret ogsaa. Inga satte sig ved Vinduet og tænkte, at dersom hendes lille Fugl vilde forsøge paa at flyve ud, saa vilde hun strax fange den eller hurtig lukke Vinduet igjen. Fuglen sang,⁹⁸ hoppede ud og ind af Buret og fløi frem og tilbage i Stuen. Inga vendte ikke Øinene fra den; men vips — breder den Vingerne ud og var borte, førend hun fik Tid til at løfte op Haanden og tage den. Hun sprang ned i Haven, og Frisk fulgte med hende. „Gaa væk, du store Hund!“ raabte Inga, „du vil bare skræmme væk min lille Fugl.“ Frisk hang med Hovedet og sneg sig bort.

Fuglen havde sat sig i et lidet Træ. Den saa paa Inga og begyndte at synge for hende; men alt det hun græd og lokkede paa den, saa kom den ikke tilbage til hende og til sit Bur. Da hun saa tilsidst søgte at

klatre op i Træet for at fange den, bredte den Vingerne ud, fløi over Havemuren, og Inga saa den aldrig mere. Hun græd en lang Tid over at have mistet sin lille Fugl; men da hun saa fik se Frisk, sagde hun sagte til sig selv: „Ja, jeg har fortjent det; jeg har jo kjendt Frisk meget længere end den lille Fugl, og jeg burde derfor holdt mest af ham, som bestandig er saa snil mod mig. Fuglen vil desuden være meget mere glad derude i Skoven mellem Trærne og Buskene, end den var i Buret; det har Mamma sagt; men Frisk vilde aldrig blive saa glad nogensteds, som han er hos mig. Kom hid til mig, du Frisk, du skal bestandig være min Legekammerat; du er en snil Hund, du.“ Da kom Frisk. Hun klappede den, og da hoppede og sprang den rundt omkring sin lille Herskerinde; men aldrig bragte den hende Padder eller Fugle mere, skjønt den nok engang imellem forærede hende en Sten, et Ben eller en anden saadan Ting, der aldeles ikke var ren nok til at ligge paa en liden Piges hvide Kjole.

76. Om Sommeren.

98

Ude blæser Sommervind,
 Gjøgen slaar i høien Lind,
 Moder gaar paa grønne Eng,
 Reder Barnet Blomsterseng,
 Strør de Bolstre bløde
 Af de Roser røde.

Vesle, gule Gaasen ung,
 Blød og fin som Silkepung,
 Ror i Dam med Moder sin,
 Piller Vingen ren og fin:
 Hønen staar paa Stranden,
 Rent forskrækk't for Anden.

Engen staar saa gul og grøn, ⁹⁹
 Solen strør sit Guld i Sø'n;
 Bækken rinder tyst og snyg;
 Deri svømmer Fisken tryg;
 Bror min bygger Dammer
 Til sin Sag og Hammer.

Søster feier Stuen ren,
 Pynter Ovn med Birkegren,
 Og paa Gulvet strør hun saa
 Liljekonvaller smaa,
 Rosenknopper skjære;
 Der skal Barnet være.

77. De tre Kager.

99

Der var engang en liden Gut, som hed Henrik, og han blev af sine Forældre sendt i Skole i Byen. Henrik var en flittig Gut, som var glad i at lære sine Lexer, saa at han tilsidst blev den flinkeste af sine smaa Kammerater. Da hans Moder hørte dette, sagde hun til Kokkepigen: „Marie, du maa være saa snil at bage en Kage til Henrik, han har været saa flink Gut paa Skolen.“ „Ja, det vil jeg gjerne gjøre“, sagde Marie og gav sig til at bage en stor Kage, saa stor som Hatten min. Hun lagde Rosiner og Syltetøi inde i den og strøede saa meget Sukker paa den, at den blev hvid som Sne. Da den nu var færdig, blev den pakket ind og sendt til Skolen, hvor Henrik var. Da han fik se Kagen, begyndte han at hoppe og danse og klappe i sine smaa Hænder af bare Glæde. Han havde ikke Tid til at vente, til han havde faaet en Kniv, men begyndte strax at gnave paa den ligesom en liden Hund. Bare han havde en Fristund, spiste han af Kagen, og saaledes gik det, helt til han lagde sig om Aftenen. En af hans smaa Kammerater har fortalt mig, at han ogsaa var oppe om Natten og spiste af den, og vist

er det, at da han havde klædt sig paa næste Morgen, begyndte han paany og holdt ikke op, saalænge der var en Smule igjen af den store Kagen. Det var en liden Slughals, du! Da nu Middagen kom, kan du nok vide, han ingen Madlyst havde og saa med Misundelse paa de andre Børn, som glædede sig til Maaltidet. Men endnu værre blev det, da Legetiden kom. Gutterne vilde have ham med at slaa Bal og hoppe Buk; men han vilde ikke lege, og hans Kammerater legte da uden ham. Da blev han furten; han sad og surmulede i en Krog, og alle Gutterne spurgte da: „Hvad feiler Henrik? Han som altid er saa munter og saa glad i at lege med os. Nei se, hvor bleg han er, og hvor daarlig han ser ud.“ Læreren kom ogsaa hen til ham og var bedrøvet over at se ham saaledes; men Henrik vilde ingen Ting fortælle. Tilslidst fik de da vide, at hans Moder havde sendt ham en stor Kage, som han havde spist op paa en Gang, og at han nu var syg for sin Graadigheds Skyld. Saa maatte Doktoren komme, og Henrik maatte tage Medicin, som var meget ond, og ligge syg i flere Dage. Hans Moder sendte ham ikke Kage mere heller.

I den samme Skole, som Henrik gik, var en liden Gut, som hed Axel. Han skrev et saadant pent Brev til sin Moder; der var ikke en eneste Blækklat i det. Da han nu var saa flink til at skrive, sendte Moderen ham en stor, deilig Kage. Da Axel fik se den, sagde han til sig selv: „Jeg vil nok ikke blive syg af min Kage jeg, ligesom Henrik. Nei, jeg vil gjøre mig tilgode med den noget længere.“ Han tog Kagen og lagde den i sin Skuf. Hver Dag i Legetimen gik han hen til Skuffen, skar sig et Stykke Kage og gjemte saa Resten. Saaledes holdt han paa hele Ugen, og endda havde han bare spist Halvparten af Kagen. Du kan tro, den maatte være stor da; men hør nu, hvorledes det gik. Kagen blev tør og muggen, og nogle Mus, som havde fundet Vei ind i Skuffen gennem et lidet Hul, spiste op saa meget af den, at der næsten ikke blev noget igjen. Da skreg Axel; men da hans Kammerater fik vide, hvad der feilede ham, havde de ikke ondt af ham derfor.

Nu skal du høre om en tredje liden Gut i samme Skole, som hed Hans. Han fik ogsaa en Kage fra sin Moder; thi han var saadan snil liden Gut; og han var saa glad i sin Moder. Da han fik Kagen, raabte han paa sine Kammerater og sagde: „Kom og se, hvad Moder har sendt mig; nu skal I faa et Stykke allesammen.“ De lod sig nok ikke bede to Gange, men sværmede omkring Kagen ligesom Bier om en sød Blomst. Hans fik nu fat i en Kniv, og med denne delte han Kagen i saa mange Stykker, som han havde smaa Venner. Derpaa stillede han dem op i en rund Ring, for at ingen skulde blive glemt, og gav dem hver sit Stykke. Selv tog han Resten og sagde: „Dette er mit Stykke, det vil jeg gjemme til imorgen.“ En Stund efter kom en gammel Mand med en Violin ind i Gaarden. Han havde langt, hvidt Skjæg, og da han var blind, havde han en liden Hund ved et Baand til at gaa foran og vise Veien. Den gamle Mand satte sig ned paa en Sten, og da han hørte Smaagutterne snakkede rundt om ham, sagde han til dem: „Mine smaa Venner! dersom I vil, skal jeg spille en af mine vakreste Sange for eder.“ Det vilde de da gjerne allesammen, og nu begyndte den gamle Mand at spille. Men Hans saa, at medens han spillede, randt en stor Taare ned paa hans Kind, og han sagde da til den gamle Mand: „Hvorfor græder du?“ „Fordi jeg er saa sulten,“ sagde den gamle Mand; „jeg har ingen til at stelle med mig eller til at give mig Mad. Dersom jeg kunde arbeide, saa skulde nok baade jeg og min lille Hund have det godt; men det kan jeg ikke; thi jeg er blind, og idag har jeg ikke spist noget.“ Hans blev meget bedrøvet, da han hørte dette. Derpaa gik han bort uden at sige noget, hentede sit Kagestykke og raabte glad til den gamle Mand: „Her har du noget Kage at spise!“ „Hvor er den?“ sagde Manden, idet han rakte Haanden ud; „thi jeg kan ikke se den.“ Hans lagde Kagen i hans Haand, og den stakkels Mand lagde Violinen paa Jorden, tørrede sine Øine og gav sig til at spise. Hunden fik ogsaa noget med, og Hans smilede af Glæde ved at se paa dem.

Hvem af disse tre Gutter havde mest Glæde af sin Kage, tror du?

78. To Harer.

To Harer laa mellem Kaalen
 Og rask af Bladene bed,
 Da kom den farlige Jæger
 Og skjød dem begge to ned;
 Men da de merked, at ikke
 De var saa døde endda,
 Saa reiste de sig paa Stedet
 Og skyndte sig væk derfra.

79. Høne og Hane.

Høne og Hane de havde den Vane
 Hver Dag at gaa sig en Tur i det fri;
 Ræven i Skove — hvad tør han ei vove? —
 Aad dem engang, da han just kom forbi.
 Pigen hun skjendte, for hjem de ei vendte;
 De var i Grunden dog undskyldt' deri.

80. Musen.

Konen. „Mus! hvorfor slæber du med
 Det Stykke Sukker afsted?“

Musen. „Tilgiv mig, kjære Madam!
 Jeg ved jo, det er en Skam;
 Men jeg har fire Unger,
 De skriger saa høit af Hunger.“

Da smilede Konen og sagde: „Naa,
Behold det da, din Nar, og gaa!
Jeg var jo ogsaa just kommen hid
At hente mit Barn en liden Bid.“
Musen for afsted som en Vind,
Konen gik glad til Barnet ind.

81. Lille Rødhætte.

102

Der var engang en liden snil og flink Pige, som altid gjorde, hvad hendes Moder sagde til hende. Alle holdt saa meget af den lille Pige; men hendes Bedstemoder holdt allermest af hende. Hun forærede hende engang en liden nydelig Hætte af rød Silke, og fra den Tid af kaldte alle hende „lille Rødhætte.“ Hendes Moder boede i en stor Landsby; men hendes Bedstemoder boede ganske alene i et lidet Hus, som laa inde i en stor Skov, et langt Stykke fra Landsbyen.

Engang blev den snille Bedstemoder syg. Da sagde Rødhættes Moder til sin lille Datter: „Rødhætte, tag denne Kage og denne Flaske med Vin og gaa hen til din Bedstemoder med dem; hun er syg og ligger tilsengs. Men vær nu forsigtig, saa du ikke falder og slaar itu Flasken; tal ikke med nogen paa din Vei gjennem Skoven og sig til din Bedstemoder: „Kjære Bedstemoder, jeg skal hilse dig saa meget fra Mamma; hun er saa bedrøvet, fordi du er syg, og det er jeg ogsaa.“

103

Rødhætte sagde: „Ja, kjære Moder, det skal jeg,“ lagde Kagen og Flasken i en liden Kurv og gik afsted.

Neppe var hun kommen ind i Skoven, før hun fik se en stor Ulv, der stod paa Veien, lige foran hende. „God Morgen, lille Rødhætte!“ sagde Ulven.

„God Morgen!“ sagde Rødhætte.

„Hvor skal du hen nu?“ sagde Ulven.

„Jeg skal hen til min Bedstemoder.“

„Hvad er det, du har i Kurven der?“

„En Kage og en Flaske Vin til Bedstemoder; hun er syg og ligger tilsengs.“

„Hvor bor hun?“ sagde Ulven.

„Hun bor langt inde i Skoven. Hendes Hus staar under tre store Birketrær. Du har vist været der før.“

„Ja,“ sagde Ulven, „jeg ved godt, hvor Huset ligger henne; jeg har ofte været der.“ Og afsted løb den til Bedstemoderens Hus.

Ulven kom til Huset længe før end lille Rødhætte og bankede paa Døren.

„Hvem er det?“ spurgte Bedstemoderen.

Da sagde Ulven: „Luk op Døren for mig, kjære Bedstemoder; det er lille Rødhætte, som banker, og jeg har med mig Vin og Kage til dig fra Moder.“ Og da Bedstemoderen troede, hvad Ulven sagde, stod hun op af Sengen og lukkede Døren op.

Da styrtede Ulven ind og slugte hende i samme Øieblik. Derpaa tog han hendes Kappe paa sig, lagde sig i Sengen og trak Gardinerne foran Sengen ned.

Da Rødhætte endelig kom til Huset, fandt hun Døren aaben, og da hun kom ind, sagde hun: „God Morgen, kjære Bedstemoder!“ Men hun fik intet Svar. Da gik hun hen til Sengen, og efter at have trukket Gardinen fra fik hun se Bedstemoderen; men hvor besynderlig hun saa ud! „Bedstemoder,“ sagde Rødhætte, „hvoraf kommer det, at dine Ører er saa lange?“

„Det er, forat jeg bedre skal høre, hvad du siger,“ var Svaret.

„Men kjære Bedstemoder, hvorfor er dine Øine saa store?“

„Det er, forat jeg bedre skal se dig.“

„Men hvor store Hænder du har da!“

„Det er, forat jeg bedre skal gribe fat i dig.“

„Men Bedstemoder, hvorfor er din Mund og dine Tænder saa store?“

„Det er, forat jeg bedre kan æde dig op.“ Og i det samme sprang Ulven op af Sengen, greb lille Rødhætte og aad hende op. Stakkels lille Rødhætte!

82. Vaaren.

104

En vakker Høstdag ifjor gik Axel og Tora ud for at besøge sin Tante, som boede paa Landet, hvor hun havde en stor Gaard med en stor Have foran. De traf Tanten i Haven ifærd med at plante Rødder. „Hvorfor sætter du disse stygge, døde Rødder ned i Jorden da, Tante?“ spurgte Axel.

„De er ikke døde, kjære Axel; naar Vaaren kommer, vil de bære smukke Blomster, dersom ikke Kulden til Vinteren ødelægger dem. Jeg vil forære dig nogle, som du kan sætte i din lille Have, dersom du har Lyst.“

„O mange Tak, Tante,“ sagde Axel; thi han var saa glad i at faa nye Blomster til Haven sin, og hans Tante lærte ham, hvorledes han skulde plante dem og stille med dem.

„Maaske du ogsaa vil have nogle af disse Rødder, Tora?“ spurgte den snille Tante.

„Nei mange Tak,“ sagde Tora, som var meget liden, altfor liden til at kunne vide, at disse Rødder vilde faa Blomster. „Jeg vil hellere have mig en Buket af disse store vakre Blomster der, jeg, Tante, og dem¹⁰⁵ vil jeg sætte i den lille Haven min, naar jeg kommer hjem.“

„De vil dø bort for dig,“ sagde Axel; „thi de har jo ingen Rødder.“

„Ja men jeg bryder mig ikke om disse stygge Rødder, jeg,“ sagde Tora. Men mange Blomster fik hun af sin Tante, som sagde til Axel: „Tora vil nok blive klogere næste Aar.“

Da nu Axel og Tora var komne hjem, arbeidede de i sine smaa Haver helt til Kvelden, og da Tora raabte paa sin Moder, at hun skulde komme og se paa Haven, da var den fuld af deilige Blomster; men de havde bare Stilke, ingen Rødder. I Axels lille Have var intet at

se; men Rødderne laa under Jorden, og Axel kunde vente. „Til Vaaren kan du komme og se paa min Have, Moder,“ sagde han.

Da nu Vaaren kom, og Solen skinnede varmt, gik Axel ned i Haven for at se efter sine Planter. Det grønne Løv holdt paa at sprætte frem af Trærne, Fuglene byggede sine Reder, Luften var saa mild og behagelig. Axel var saa glad, fordi Vaaren var kommen. Da han nu kom hen til sin lille Have, saa han, at overalt, hvor han havde sat Rødder, tittede der nu lysegrønne, vakre Blomsterknopper frem. „Nei, hvor deiligt det vil blive i min Have!“ sagde Axel, „og se, der ligger stakkels Toras Have uden en eneste Blomst.“

Lille Tora havde været saa syg om Vinteren; hun var ikke rigtig rask endda, og Doktoren havde sagt, at hun ikke maatte komme ud, førend det blev rigtig varmt i Luften. Da nu Axel tænkte paa sin lille blege Søster, blev han bedrøvet over, at hendes Have laa der saa styg og tom, og han tænkte ved sig selv: „Jeg vil stille med hendes Have og pynte den.“ Saa begyndte han at rense Jorden for Ugræs og rage den. Da han var færdig med dette, tænkte han: „Nu vil jeg plante nogle af mine Blomster her.“ Han tog da meget forsigtig op nogle Rødder og plantede dem i Toras Have. Men saa syntes han, det blev saa faa Blomster der alligevel; hun maatte have flere, og han tog ogsaa flere og flere og satte did, saa at hans egen Have tilsidst blev tom. Men Axel var ikke bedrøvet over dette, han var glad og lykkelig ved at tænke paa, hvor fornøiet hans lille Søster vilde blive.

Det var en deilig Dag med varmt og godt Veir, da Tora fik Lov til at komme ud. Axel trak hende omkring i en liden Vogn. Han havde aldrig fortalt nogen, hvad han havde gjort med Toras Have; men hans Moder havde seet det, og hun glædede sig saa inderlig over, at hendes lille Gut var saa snil mod sin Søster.

„Du Axel,“ sagde Tora, da de kom ind i Haven; „hvor er dine Rødder, som du plantede ifjor Høst?“

„Her er de,“ sagde Axel, idet han trak hende hen til hendes egen Have. „De er løbet fra mig allesammen og bor nu hos dig.“

„O, Axel, snille, kjære Axel,“ sagde den lille Pige og lagde sine Arme om Broderens Hals og kyssede ham og græd næsten, saa glad var hun. Ja se, der stod alle de deilige Blomster. „Jeg har aldrig været saa glad før,“ sagde Tora; og Axel sagde: „Ikke jeg heller, Tora.“

83. Bonden og Spurve.

106

En Bonde havde en smuk Hvedeager; Axene var fulde af Korn, og Kornene var fulde af Mel, og de var næsten modne. Da kom Spurve, de kastede sig over Ageren og aad det halvmodne Korn, og hvis det var blevet ved at gaa saaledes, saa havde Manden slet intet høstet.

Da gik han en Morgen ganske tidlig ud for at skyde disse Tyve; men da han kom derud, havde de allerede været der; thi Spurve staaar endnu tidligere op end Bønderne. De havde nu atter afspist et stort Stykke af hans Hvedeager og sad i Naboens Kirsebærtræ og gjorde sig tilgode med Frugten, idet de larmede og støiede, ret som om de glædede sig over sine Gavtyvestreger.

Bonden stod nu der og kløede sig bag Øret og tænkte paa, hvad han skulde gjøre, da han ikke gjerne vilde lade dem blive ved at æde hans Hvede. Og som han nu stod der, faldt der ham et godt Raad ind. Da han kom hjem, tog han en Stok, saa stor som en Mand, viklede Halm om den, indtil den var tyk nok, satte to Arme paa den, gav den en gammel Kjole og en gammel Hat paa og en stor Pidsk i Haanden. Da¹⁰⁷ nu Spurve havde begivet sig til Ro, tog han selv Busemanden og bar den ud og opstillede den midt i Hvedeageren, som om det var et levende Menneske. Saasnart Spurve den næste Morgen vaagnede, fløi de strax hen til Hvedeageren, hvor de ret vilde gjøre sig tilgode; men da de kom derhen, saa stod Bonden der allerede i sin gamle Kjole og med sin gamle Hat paa og truede dem med sin Pidsk. Da dette nu syntes dem for farligt, havde ingen Mod til at flyve derhen; men de vilde dog blive i Nærheden, indtil Manden med Pidsken var gaaet sin Vei. Men han gik ikke; de kunde blive saa længe, de vilde, han blev

staaende, og naar det blæste, saa svingede han sin Pidsk saa høit, at de ret for Alvor blev bange.

Endelig maatte de da flyve hjem med tomme Maver, men haabede dog, at Bonden, som tidlig var gaaet ud i Marken, maaske kunde have ladet sit Vindu staa aabent; de vilde da gjøre sig tilgode med hans Oste, som han tørrede indenfor. Men det bekom dem endnu værre. Da Bonden saa Spurvene flyve lige til Vinduet, skjulte han sig bag Døren, og da nu de slemme Ostetyve var fløine ind og tænkte, at de ret havde gjort en god Fangst, trak han Vinduet til ved Hjelp af en Snor, og Spurvene var da alle tilsammen fangne, og det gik dem, som det maa gaa alle Gavtyve.

84. Vaarsang.

107

Vinteren gik,
 Vaaren vi fik!
 Svalen paa Bondens Tag
 Kvidrer den hele Dag.
 Vinteren gik,
 Vaaren vi fik!

Vinteren gik,
 Vaaren vi fik!
 Hist paa den grønne Eng
 Leger den muntre Dreng.
 Vinteren gik.
 Vaaren vi fik!

Vinteren gik,
 Vaaren vi fik!
 Hver med sin Blomsterkrans
 Synger til lystig Dans.
 Vinteren gik,
 Vaaren vi fik!

Vinteren gik,
 Vaaren vi fik!
 Trindt om paa Mark og Vang
 Høres kun Fryd og Sang.
 Vinteren gik,
 Vaaren vi fik!

85. Det lille Lam.

108

Paa en Bondegård ude paa Landet var der et lidet Lam, som levede i Faarestien sammen med alle de andre Lam og Faar paa Gaarden. En Dag sagde det til sin Moder: „Moder, maa jeg ikke gaa ud paa den store, pene Engen der, du?“ „Nei, mit Barn,“ sagde det gamle Faar; „der er en stor Ulv derude, og den kunde komme og spise dig op. Engen er meget stor, ser du, og du kunde gaa dig bort der og ikke finde Veien tilbage til mig igjen.“ „Jeg er ikke bange for Ulven, og jeg ved godt, jeg kunde finde Veien hjem igjen,“ sagde det lille vigtige Lam; „jeg er saa kjed af at staa her indestængt hele Dagen og Natten.“ „Spring omkring,“ sagde dets Moder, „og leg dig med de andre Lam derhenne og mor dig med din lange Hale; om nogle Dage vil de klippe den bort, og da vil du nok ønske, du havde den igjen at lege dig med.“ „Skal jeg blive stor og klog ligesom du da, Moder, naar jeg mister min lange Hale?“ sagde Lammet. „Ja det skal du,“ sagde Moderen, „Lam bliver nok kloge og forstandige, naar Tiden kommer. Men naar du bliver stor, saa kan du ikke lege.“ „Det er sandt,“ sagde

Lammet, og bort løb det for at lege. Men Legen varede ikke længe. Det gik hen til Gjerdet, som var omkring Faarestien, og her stod det og kigede ud paa Engen og var saa bedrøvet, fordi det ikke kunde komme derud. Men saa var det en Aften, at Døren stod aaben, og Faarehunden var borte. Da det lille Lam saa dette, sprang det ud paa Engen og gjemte sig under en Busk der, forat ingen skulde se det.

De sov saa godt alle Lammene og Faarene derinde i Faarestien; men det lille Lam herude paa Engen hoppede og sprang omkring i Maaneskinnet. „O, hvor det er nydeligt,“ sagde Lammet, „o, hvor godt det var at komme ud af den kjedelige Faaresti. Min Moder er nok ikke saa klog, som jeg er, skjøndt hun ikke har lang Hale. Nei, nei, et gammelt Faar er nok ikke saa klogt som et lidet Lam;“ og saa hoppede og sprang det, til det var kommet langt bort fra Faarestien og ikke engang kunde se den. Men langt borte kunde det høre Faarehunden sige: „Vov, vov.“ Den sad udenfor Faarestien og passede paa Faarene. Den vidste ikke noget om, at et lidet Lam var løbet ud, ellers vilde den nok have sagt vov, vov meget høiere og løbet afsted for at finde det. Nu skinnede ikke Maanen mere, og det blev mørkt. Da sagde Lammet: „Jeg vil lægge mig til at sove;“ men det frøs; thi det havde ikke sin Moder hos sig, der pleiede at varme det saa godt, og det kunde ikke sove.

109

Da stod det op og begyndte at gaa omkring; men det var saa mørkt, at det ikke kunde se en Busk med skarpe Torne paa. Det gik lige op i Tornekvistene, som tog fat i dets Uld, og det kunde ikke komme ud igjen. Det begyndte at skribe høit, og Ulven i Skoven hørte det. „Ei, ei,“ sagde den, „et tosset Lam; det skal blive Steg for mig,“ og den begyndte at hyle saa høit, at det lille Lam rystede af Skræk; thi det vidste godt, hvem det var. „O, stakkels mig!“ sagde det, „der er Ulven; nu maa jeg dø, og det er min egen Skyld; thi jeg vilde ikke høre, hvad Moder sagde til mig; o, dersom jeg bare var hos Moder i Faarestien.“ Nu var Ulven ganske nær og hylede forfærdelig høit. Men det var nok ikke bare det stakkels Lam, der hørte den; Hunden

derhjemme ved Faarestien hørte den ogsaa og gjøede saa sterkt, at Faarehyrden, han, som passer paa Faarene og bygger op Hus til dem, vaagnede og kom ud med Geværet sit. Nu fik han ogsaa høre Ulvens Hyl og Lammets Skrig og løb til Skoven det forteste, han kunde. Der fandt han Lammet siddende fast i Busken. Han brød af de skarpe Tornekviste og tog dem ud af Ulden. Han talte saa venlig til det lille Lam og tog det paa Armene sine og bar det hjem til Faarestien. Hvor godt det var at komme hjem til Moder igjen! Hvor glad det lille Lam var, fordi det blev frelst fra Ulven!

„Hvor har du været henne?“ sagde det gamle Faar. „Ude paa Engen,“ sagde Lammet „og tænk, Ulven kom for at spise mig op.“ „Jeg sagde dig jo, at den vilde komme,“ sagde det gamle Faar, „man kan se, du ikke er klog og snil, som kan gaa ud om Natten.“ „Nei,“ sagde Lammet, som endnu rystede af Skræk, „jeg var ikke klog; men nu skal jeg blive det; thi de skarpe Torne har revet saa meget Uld af mig, og det er vel næsten det samme som at have mistet sin lange Hale.“ „Jeg ved ikke det,“ sagde det gamle Faar, og saa lagde de sig til at sove. Men det lille Lam løb ikke ud af Faarestien oftere.

110

86. Legekammeraterne.

110

Nede i Stuen sad Bjørnetrækkeren og spiste sin Aftensmad. Bamsen stod bunden ude bag Vedstabelen, den stakkels Bamse, som ikke gjorde et Menneske Fortræd, skjønt glubsk nok saa han ud. Oppe paa Kvistkammeret legede tre smaa Børn; den ældste var nok sex Aar, den yngste ikke mere end to. Kladsk, kladsk! kom det op ad Trappen; hvem kunde det være? Døren sprang op — det var Bamsen, den store, lodne Bjørn! Han havde kjedet sig ved at staa dernede i Gaarden og nu fundet Vei op ad Trappen. Børnene blev saa forskrækkede for det store, lodne Dyr, de krøb hver i sin Krog; men han fandt dem alle tre, rørte ved dem med Snuden, men gjorde dem slet intet. — Det er bestemt en stor Hund, tænkte de, og saa klappede

de ham; han lagde sig paa Gulvet, den mindste Gut veltede sig ovenpaa og skjulte sit gullokkede Hoved i dens tykke, sorte Pels. Nu tog den ældste Gut sin Tromme, slog, saa det dundrede efter, og Bjørnen reiste sig paa begge Bagbenene og begyndte at danse, det var nydelig, det! — Hver Gut tog sit Gevær, Bjørnen maatte have et med, og han holdt ordentlig fast. Det var en prægtig Kammerat, de havde faaet, og saa gik de: en, to, en, to! — Da tog det i Døren, den gik op, det var Børnenes Moder. Du skulde have seet hende, seet hendes Skræk, det murhvide Ansigt, den halvaabne Mund, de stirrende Øine. Men den mindste af Smaagutterne nikkede nok saa fornøiet og raabte ganske høit: „Vi leger bare Soldater!“ — Og saa kom Bjørnetrækkeren.

87. Pudlen.

110

Hvem har nu stjaalet Melken der?

Havde jeg fat paa Tyven her!

Hvad for noget! er det sandt?

111

Pudel, du? nu ser jeg grant,

Skjegget er jo hvidt endnu,

Hvad er det for Streger, du?

Konen ei kunde sig bare for Latter.

Pudel! gjør du nu Spilopper atter?

En Slikmund er du, fy, skam dig noget!

Da stod den og gjorde sin Hale kroget,

Da skammede den sig, da tudede den

Og stjæler vist ikke saa snart igjen.

88. Gjertrudsfuglen.

I de Dage, da vor Herre og St. Peder gik og vandrede her paa Jorden, kom de engang ind til en Kone, som sad og bagede. Hun hed Gjertrud og havde en rød Hue paa Hovedet. Da de havde gaaet længe og de begge var sultne, bad vor Herre hende saa vakkert om en Lefse at smage paa. Ja den skulde han da faa; men et bitte lidet Emne tog hun og kjævlende ud; alligevel blev det saa stort, at det fyldte hele Takken. Nei, saa blev den Lefse for stor; den kunde han ikke faa. Hun tog et endnu mindre Emne; men da hun havde baget det ud og bredt det paa Takken, blev den Lefse ogsaa for stor; den kunde han heller ikke faa. Tredje Gang tog hun et endda mindre Emne, et bitte, bitte lidet et; men ogsaa denne Gang blev Lefsen alt for stor. „Saa har jeg ikke noget at give jer,“ sagde Gjertrud, „I faar ligesaa godt gaa igjen uden Smagebide, for Lefserne bliver allesammen for store.“ Da blev vor Herre vred og sagde: „Fordi du undte mig saa slet, skal du have den Straf, at du skal blive til en Fugl og tage din tørre Føde mellem Bark og Ved og ikke faa noget at drikke oftere, end hvergang det regner!“ Og neppe havde han sagt det sidste Ord, saa blev hun til Gjertrudsfuglen og fløi fra Bagstefjælen op igjennem Skorstenspiben; og endnu den Dag idag kan man se hende flyve omkring med sin røde Hue og ganske sort over hele Kroppen, efter det at Piben sværtede hende. Hun hakker og pikker bestandig paa Trærne efter Mad og piber mod Regnveir; thi hun er altid tørst, og da venter hun Drikke. 112

89. Løgneren.

Paul og Robert var omtrent otte Aar gamle. Naar Paul havde gjort noget galt, sagde han det strax til sin Fader eller Moder. Og naar nogen spurgte ham om et eller andet, som han havde gjort eller sagt, svarede han altid sandfærdig. Derfor fandt han Tiltro hos alle, som kjendte ham.

Men ingen, som kjendte hans Broder Robert, troede et Ord af, hvad denne sagde; thi han pleiede at lyve. Naar han havde begaaet en eller anden Forseelse, tilstod han den aldrig af sig selv, og naar hans Forældre spurgte ham derom, negtede han og sagde, at han ikke havde gjort det.

Grunden til, at Robert talte Usandhed, var den, at han frygtede Straffen for sine Forseelser, hvis han tilstod dem. Han var en Kryster og skalv for den mindste Smerte. Men Paul var en kjæk Gut, og han kunde nok finde sig i at blive straffet, naar han havde fortjent det. Forresten blev han langt fra saameget straffet for sine smaa Feil, som Robert blev det for sine Løgne, naar disse senere blev opdagede.

En Aften legede disse Smaagutter med hinanden i Dagligstuen; deres Moder var beskjæftiget med at stryge i Værelset ved Siden af, og deres Fader var ude paa Marken og arbeidede, saa der var ingen hos dem i Værelset undtagen en liden Hund, Trofast, som laa ved Kakkellovnen og sov. Trofast var en smuk og lystig liden Hund og Børnenes Yndling.

„Kom,“ sagde Robert til Paul, „der ligger Trofast ved Ovnens sover, lad os vække ham, saa kan han lege med os.“ „Ja, lad os det,“ svarede Paul. Og saa løb de begge hen til Hunden og vækkede den.

Tæt ved Kakkellovnen stod en Krukke Melk, som Børnene ikke havde lagt Merke til. Medens de nu legede med Hunden, sparkede de af Vanvare til Krukken, saa den faldt om, gik istykker, og al Melken spildtes paa Gulvet. Da Smaagutterne saa, hvad de havde gjort, blev de meget forknytte og bedrøvede og vidste ikke, hvad de skulde gjøre. De stod i nogen Tid og stirrede paa den sønderslaaede Krukke uden at sige et Ord.

Robert begyndte først at tale. „Nu faar vi ingen Melk til vor Aftensmad,“ sagde han og sukkede. „Ingen Melk til vor Aftensmad? hvorfor ikke?“ spurgte Paul. „Er der da ingen anden Melk i Huset end denne?“ „Jo, men vi faar ingen alligevel; for erindrer Du ikke, hvad Moder sagde forleden Mandag, da vi veltede vor Melkeskaal: at vi var

113

meget skjødesløse, og at vi næste Gang ikke skulde faa nogen anden Melk istedenfor den spildte? Og nu er det jo næste Gang, derfor faar vi ingen Melk iaften.“

„Nuvel,“ sagde Paul, „saa maa vi hjælpe os foruden og tage os bedre ivare en anden Gang. Der er ingen stor Ulykke skeet; kom, lad os gaa hen og sige det til Moder. Du ved, hun har paalagt os altid strax at fortælle hende det, naar vi har slaaet noget istykker. Kom saa,“ sagde han og tog sin Broder ved Haanden. „Jeg kommer strax,“ svarede Robert; „det haster jo ikke. Kan Du ikke vente et lidet Øieblik?“ Saa ventede Paul et Øieblik og bad ham derpaa komme. Men Robert svarede: „Vent lidt; jeg tør ikke gaa endnu. Jeg er bange.“

Læg nu nøie Merke til mine Ord, I smaa Gutter og Piger! jeg vil give eder et godt Raad: Vær aldrig bange, naar det gjelder om at sige Sandheden; sig aldrig „vent et lidet Øieblik,“ men gaa strax hen og tilstaa, hvad I har gjort.

Paul sagde intet videre; men da hans Broder ikke vilde følge med, gik han alene. Han aabnede Døren til det næste Værelse, hvor han troede, at hans Moder stod og strøg; men hun var der ikke. „Hun er vist gaaet ud efter mere Tøi,“ tænkte han. Og da han vidste, at Tøiet hang ude paa Buskene i Haven, saa løb han derud for at søge hende og fortælle, hvad der var hændt.

Imidlertid blev Robert alene tilbage i Værelset og tænkte paa at udfinde en usandfærdig Undskyldning; han var blot urolig, fordi Paul havde løbet sin Vei for at sige Sandheden. Han tænkte hos sig selv: Naar baade Paul og jeg sagde, at vi ikke havde slaaet Krukken istykker,¹¹⁴ saa vilde Moder tro det, og saa fik vi vor Aftensmad ligefuldt. Det er kjedeligt, at Paul er gaaet hen for at tilstaa det.

Som han sagde dette til sig selv, hørte han sin Moder komme ned af Trappen, og saa fattede denne uartige og krysteragtige Gut strax den Beslutning at lyve for hende. Da hun traadte ind i Værelset, spurgte hun strax: „Hvem har gjort det?“ Robert sagde: „Jeg ved det

ikke.“ „Ved du det ikke, Robert? Sig mig Sandheden! Jeg bliver ikke vred paa dig, Barn. Du mister blot din Aftensmad. Og hvad den ituslaaede Krukke angaar, da maatte du hellere slaa alle mine Krukker istykker end lyve en eneste Gang.“

„Nei, Moder, jeg ved ikke, hvem der har gjort det,“ gjentog Robert og blev ildrød i Ansigtet. „Hvor er Paul henne? Har han gjort det?“ „Nei, Moder, han har ikke,“ svarede Robert; thi han haabede senere at kunne overtale Paul til at sige, at han ikke havde gjort det. „Hvorledes ved du, at Paul ikke har gjort det?“ spurgte Moderen. „Fordi — fordi — fordi,“ svarede Robert stammende, som Løgnere pleier at gjøre, naar de skal hitte paa nye Udflugter; „fordi jeg har været i Stuen hele Tiden og ikke har seet ham gjøre det.“

„Hvorledes er da Krukken bleven slaaet istykker? Da du har været i Værelset hele Tiden, maa du jo vide det.“ Og nu svarede Robert: „Jeg tror, Hunden har gjort det.“ „Har du seet, at den gjorde det?“ „Ja,“ svarede den slemme Gut.

Nu kaldte hun paa Hunden, og Trofast, som laa foran Ilden for at tørre sine Ben, der var vaade af Melken, sprang op og kom hen til hende. „Fy! Fy! skam dig noget,“ sagde hun, idet hun pegede paa den spildte Melk. „Hent mig en Pidsk i Haven, Robert; Hunden skal have Prygl derfor.“

Robert løb efter en Pidsk og mødte sin Broder i Haven. Han standsede ham og fortalte ham i en Fart alt, hvad han havde sagt til Moderen, og bad ham om endelig ikke at sige Sandheden.

„Nei, jeg vil ikke lyve,“ sagde Paul. „Hvorledes! skal Trofast have Prygl? Han har ikke slaaet Melkekrukken istykker, og han skal heller ikke straffes derfor. Lad mig gaa ind til Moder!“ De løb begge hen imod Huset; men Robert kom først og slog Døren ilaas efter sig, for at Paul ikke skulde komme ind. ¹¹⁵

Den stakkels Trofast! Han kastede et ynkeligt Blik paa Pidsken, der allerede var løftet over hans Hoved. Men han kunde ikke tale og sige, hvorledes det var gaaet til. Som nu det første Slag skulde til at

falde paa hans Ryg, raabte Paul alt, hvad han kunde, ind af Vinduet: „Stop! stop! kjære Moder, stop! Trofast har ikke gjort det. Luk mig ind! Robert og jeg gjorde det, slaa derfor ikke Trofast!“

„Luk os ind, luk os ind!“ raabte en anden Stemme, som Robert strax gjenkjendte som sin Faders. „Hvad skal det betyde, at Døren er laaset af?“ Robert blev saa bleg som et Lig, da han hørte sin Faders Stemme; for hans Fader straffede ham haardt, hvergang han blev greben i en Løgn. Hans Moder gik hen til Døren og aabnede den. „Hvad er dog alt dette?“ spurgte Faderen; og saa forklarede hun ham hele Sammenhængen.

Da nu Robert merkede, at Faderen vilde tugte ham, fordi han havde løiet, faldt han paa Knæ og bad om Forladelse og sagde: „Jeg skal aldrig mere lyve.“ Men Faderen tog ham i Armen og sagde: „Denne Gang maa du straffes; men jeg haaber, det er sidste Gang, du lyver.“ Det var fælt saa stygt Robert skreg, da han blev straffet.

„Saaledes gaar det de Gutter, som lyver,“ sagde Faderen, „og Melk til Aftenen faar du heller ikke. Det faar rigtignok heller ikke du, Paul,“ sagde han, „men vær ikke bedrøvet derfor. Kom hid til mig og giv mig din Haand. Du har været brav Gut igjen og ikke løiet, og vi er alle tilfredse med dig. Hør nu, hvad jeg vil give dig. Lille Trofast, som nær havde faaet Bank for Roberts Skyld, skal herefter være din Hund. Du skal give ham Mad og passe paa ham, og jeg ved, at du vil blive snil mod ham. Kom hid, Trofast, kom!“

Nu tog Faderen Halsbaandet af Trofast og sagde til Paul, at den skulde faa et nyt Halsbaand, og paa det skulde Pauls Navn staa. Du kan ikke tro, hvor glad Paul blev; men rigtig glad kunde han ikke være, naar han tænkte paa sin Broder, der var saa uskikkelig.

90. Tommeliden.

116

Der var engang en Kone, som havde en eneste Søn, og han var ikke længer end en Tommelfinger; derfor kaldte de ham ogsaa

Tommeliden. Da han var kommen til Skjels Aar og Alder, sagde Moderen til ham, at han skulde ud at fri; for nu syntes hun, det var paa Tide, at han begyndte at tænke paa at gifte sig. Da Tommeliden hørte det, blev han meget glad. De fik da Kjøregreierne i Stand og reiste afsted, og Moderen satte ham paa Fanget. Saa skulde de reise til en Kongsgaard, hvor der var saadan en stor Prinsesse; men da de var komne et Stykke paa Veien, blev Tommeliden borte. Hun ledte længe efter ham og raabte paa ham og græd, fordi han var borte, og hun ikke kunde finde ham igjen. „Pip, pip!“ sagde Tommeliden; han havde gjemt sig i Manen paa Hesten. Saa kom han frem, og da maatte han love Moderen, at han ikke skulde gjøre det oftere. Da de havde kjørt et Stykke til, saa var Tommeliden borte igjen. Hun ledte efter ham og raabte og græd; men borte var han. „Pip, pip!“ sagde Tommeliden, og hun hørte, han lo og knisede; men hun kunde slet ikke finde ham igjen. „Pip, pip, her er jeg da!“ sagde Tommeliden og kom frem af Øret paa Hesten. Saa maatte han love, at han ikke skulde gjemme sig oftere; men da de havde kjørt et Stykke, saa var han borte igjen; han kunde ikke berge sig. Moderen, hun ledte og græd og raabte paa ham; men han var borte og blev borte, og alt hun ledte, kunde hun ikke finde ham paa nogen Maade. „Pip, pip, her er jeg da!“ sagde Tommeliden. Men hun kunde slet ikke skønne, hvor han var; for det lød saa utydelig. Hun ledte, og han sagde „Pip, her er jeg“, og lo og gottede sig, fordi hun ikke kunde finde ham igjen; men ret som det var, saa nøs Hesten, og saa nøs den Tommeliden ud; for han havde sat sig i det ene Næseboret paa den. Moderen tog ham nu og puttede ham i en Pose; hun vidste ikke anden Raad, for hun kunde skønne, at han ikke kunde lade være. Da de kom til Kongsgaarden, saa blev der snart Trolovelse; for Prinsessen syntes, han var en vakker liden Gut, og det varede ikke længe, før der blev Bryllup heller.

Da de skulde spise om Middagen i Bryllupsgaarden, saa sad Tommeliden til Bords ved Siden af Prinsessen; men han var værre end ilde stelt, for da han skulde til at spise, kunde han ikke naa op og

havde vist ikke faaet en Bid, havde ikke Prinsessen taget og hjulpet ham op paa Bordet. Nu gik det baade godt og vel, saalænge han kunde spise af Tallerken; men saa kom der ind et stort, stort Grødfad; det kunde han ikke naa op i; men Tommeliden vidste Raad, han satte sig paa Kanten af Fadet. Men saa var der et Smørøie midt ude i Fadet; det kunde han ikke række, og saa maatte han sætte sig ude paa Kanten af Smørøiet; men ret som det var, kom Prinsessen med en stor Ske og skulde dyppe en dygtig Grødbede i Smøret, og saa kom hun nær Tommeliden, saa at han faldt ned og druknede i Smørøiet.

91. Fiskeren og hans Kone.

117

Der var engang en Fisker og hans Kone, og de boede sammen i en Jordhytte tæt ved Søen, og Fiskeren gik hver Dag hen og fiskede, og det gik lang Tid saaledes. Nu sad han engang i sin Baad ude paa Søen og stirrede ned i det blanke Vand og saa bestandig efter sit Snøre. Da sank det dybt ned, og da han trak det op, da havde han en stor Flyndre paa Krogen. Flyndren sagde til ham: „Jeg beder dig, lad mig leve! Jeg er ingen rigtig Flyndre, jeg er en forhexet Prins! Sæt mig i Vandet igjen og lad mig svømme.“ — „Nu,“ sagde Manden, „du behøver ikke at sige saamange Ord. En Flyndre, som kan snakke, havde jeg saa dog alligevel ladet svømme igjen.“ Da satte han den atter ned i Vandet, og Flyndren stak tilbunds og lod en lang Strime Blod efter sig.

Manden derimod gik hjem til sin Kone i Jordhytten og fortalte hende, at han havde fanget en Flyndre, som havde sagt ham, at den var en forhexet Prins, og derfor havde han atter ladet den svømme. „Har du da ikke ønsket dig noget?“ sagde Konen. „Nei,“ sagde Manden, „hvad skulde jeg vel ønske mig?“ „Ak,“ sagde Konen, „det er dog ilde altid at bo i denne Hytte med en Smule Tang over Hovedet; det lugter her saa meget af Mudder. Gaa dog hen og ønsk os et lidet Hus.“ Manden likte ikke dette; imidlertid gik han dog hen til Søen, og

118

da han kom derhen, da var Søen ganske gul og grøn. Da stod han stille ved Vandet og sagde:

„Ro, ro til Fiskeskjær!
Flyndre dybt paa Bunden der,
Ei min Hustru Ilsebil
Vil, som hendes Husbond vil.“

Da kom Flyndren svømmende og sagde: „Naa, hvad vil hun da?“ „Ak,“ sagde Manden, „jeg havde jo fanget dig, og nu mener min Kone, at jeg dog skulde have ønsket mig noget. Hun vil ikke bo i Jordhytten, hun vilde gjerne have sig et Hus.“ „Gaa bare hjem,“ sagde Flyndren, „det staar der alt.“

Da gik Manden hjem, og hans Kone stod i Stuedøren og sagde til ham: „Kom ind! ser du vel, det er meget bedre.“ Og der var en Stue og et Kammer og et Kjøkken og bagved en liden Have med alle Slags Kjøkkenurter og en Gaard, hvor der var Høns og Ænder. „Ak,“ sagde Manden, „nu vil vi leve saa fornøiet.“ „Ja,“ sagde Konen, „vi vil prøve paa det.“

Saaledes gik der en otte, ni Dage hen; da sagde Konen: „Mand! Huset bliver mig for snevert, Haven og Gaarden er saa smaa, jeg vil bo i et stort Marmorslot; gaa hen til Flyndren og lad ham skaffe mig et Slot.“ „Ak, Kone,“ sagde Manden; „Flyndren har jo givet os et Hus, jeg gider ikke nu plage ham igjen; Flyndren kunde tage det fortrydelig op.“ — „Ei hvad,“ sagde Konen; „han kan meget godt give os et Slot! Det er en smal Sag for ham. Det gjør han gjerne. Gaa du kun!“ Da gik Manden afsted med et tungt Hjerte; men da han kom til Søen, da var Vandet ganske violet og graat og mørkeblaat; dog var det endnu stille. Da blev han staaende og sagde:

„Ro, ro til Fiskeskjær!
Flyndre dybt paa Bunden der,
Ei min Hustru Ilsebil
Vil, som hendes Husbond vil.“

„Naa, hvad vil hun da?“ sagde Flyndren. „Ak,“ svarede Manden ganske bedrøvet, „hun vil bo i et Marmorslot!“ — „Gaa du hjem! hun staar deri,“ sagde Flynderen.

Da gik Manden hjem, og hans Kone mødte ham i et stort Palads. „Se dog, Mand,“ sagde hun, „hvor det er smukt!“ Dermed gik de ind sammen. Der var saa mange Tjenere, og Væggene skinnede saa blankt, og i Stuen stod forgyldte Stole og Borde, og bag Slottet var en Have og en Skov vel en halv Mil lang; deri var der mange Slags vilde Dyr, og i Gaarden var der baade Fjøs og Stald. „Ak,“ sagde Manden, „nu vil vi ogsaa blive paa det skønne Slot og slaa os til Ro.“ „Det vil vi betænke os paa,“ sagde Konen; „det vil vi sove paa!“ Dermed gik de i Seng.

Næste Morgen vaagnede Konen; det var alt Dag, og hun stødte Manden i Siden med Albuen og sagde: „Mand, staa op, vi maa være Konge over hele Landet.“ „Ak Kone,“ sagde Manden, „hvad skal vi med at være Konge? Jeg vil ikke være Konge!“ — „Naa, saa vil jeg være Konge!“ „Ak, Kone,“ sagde Manden, „hvorledes kan du være Konge? Det gjør Flyndren ikke!“ „Mand,“ sagde Konen, „gaa strax afsted! Jeg vil være Konge!“ — Da gik Manden og var ganske bedrøvet over, at hans Kone vilde være Konge. Og da han kom til Søen, saa var den ganske sortegraa, og Vandet brusede sterkt op nede fra Bunden. Da stod han stille og sagde:

„Ro, ro til Fiskeskjær!
Flyndre dybt paa Bunden der,
Ei min Hustru Ilsebil
Vil, som hendes Husbond vil.“

„Naa, hvad vil hun da?“ sagde Flynderen. „Ak,“ sagde Manden, „min Kone vil være Konge!“ „Gaa kun hjem, hun er det alt,“ sagde Flynderen.

Da gik Manden hjem, og da han kom til Paladset, da var der saamange Soldater og Trommer og Trompeter, og hans Kone sad paa en høi Throne af Guld og Diamanter og havde en stor Guldkrone paa,

og paa begge Sider af hende stod sex Jomfruer, den ene et Hoved mindre end den anden. — „Ak,“ sagde Manden, „er du nu Konge?“ „Ja,“ sagde hun, „jeg er Konge.“ Og da han saaledes havde seet paa hende nogen Tid, sagde han: „Ak, Kone! hvor det klæder dig smukt at være Konge; nu vil vi heller ikke ønske mer.“ — „Nei Mand,“ sagde hun, „det varer mig for længe, det kan jeg umulig holde ud; er jeg Konge, saa maa jeg ogsaa være Keiser.“ „Ak, Kone,“ sagde Manden, „hvad vil du da være Keiser for?“ „Mand,“ sagde hun, „afsted med dig til Flyndren, jeg vil være Keiser.“ „Ak, Kone,“ sagde Manden, „Keisere kan han ikke gjøre, det vil jeg ikke bede Flyndren om.“ „Jeg er Konge,“ sagde Konen, „gaa strax, siger jeg.“ — Da gik Manden afsted, og alt som han gik, tænkte han: „Det gaar aldrig godt. Keiser er for uforskammet. Flyndren bliver tilsidst kjed deraf.“ Imidlertid var han kommen til Søen. Vandet var ganske sort og tykt, og der gik en Kastevind hen over det, saa at Vandet krusede sig; da sang han:

„Ro, ro til Fiskeskjær!
Flyndre dybt paa Bunden der,
Ei min Hustru Ilsebil
Vil, som hendes Husbond vil.“

„Naa, hvad vil hun da?“ spurgte Flyndren. „Ak,“ sagde han, „min Kone vil være Keiser.“ — „Gaa du kun hjem,“ sagde Flyndren, „hun er det alt.“

Da vendte Manden tilbage, og da han kom hjem, da sad hans Kone paa en meget høi Throne, som var af et eneste Stykke Guld, og hun havde en stor Krone paa, den var vist to Alen høi, og til begge Sider stod Soldater, den ene altid et Hoved mindre end den anden fra den allerhøieste Kjæmpe til den allermindste Dverg, der ikke var længer end min Lillefinger; omkring hende stod utallige Fyrster og Grever. Da gik Manden frem for hende og sagde: „Kone, er du nu Keiser?“ „Ja,“ sagde hun, „jeg er Keiser.“ „Ak, Kone,“ sagde Manden og saa længe paa hende, „hvor du tager dig godt ud som Keiser!“ „Mand,“ sagde Konen, „hvad staar du der og gaber efter? er jeg Keiser, saa vil

jeg ogsaa være Pave.“ „Ak, Kone,“ sagde Manden, „hvad vil du være Pave for? Pave er kun en i hele Verden.“ „Mand,“ sagde Konen, „jeg vil være Pave, og det endnu idag.“ — „Nei, Kone,“ sagde Manden, „til Pave kan han ikke gjøre dig; det gaar aldrig an.“ — „Aa Snak, Mand! Gjør han Keisere, saa gjør han ogsaa Paver. Gaa strax derhen!“ — Da gik Manden, og han var ikke videre glad; ude blæste Vinden, og Vandet var, som om det kogte; Skibene skjød Nødskud og dansede og gyngede paa Bølgerne; dog var der en klar Stribe at se midt paa Himlen; men nede rundt omkring, der trak det rødt op som til et sterkt Tordenveir. Da gik han ganske forsagt afsted og sagde:

„Ro, ro til Fiskeskjær!
Flyndre dybt paa Bunden der,
Ei min Hustru Ilsebil
Vil, som hendes Husbond vil.“

„Naa, hvad vil hun da?“ sagde Flyndren. „Ak,“ sagde Manden, „min Kone vil være Pave.“ „Gaa kun hjem,“ sagde Flyndren, „hun er det alt.“

Da gik han bort, og da han kom hjem, sad hans Kone paa en Throne, der var to Mil høi, og hun havde tre store Kroner paa, og omkring hende var der saa mange Prester og Biskopper, og ved Siden af hende stod der to Rader Lys, det største saa tykt og høit som det allerstørste Taarn indtil det allermindste Kjøkkenlys. „Kone,“ sagde Manden og saa ret vist paa hende; „er du nu Pave?“ „Ja,“ sagde hun; „jeg er Pave.“ „Ak, Kone,“ sagde Manden; „det er da godt og vel, at du er bleven Pave. Giv dig kun nu tilfreds; nu du er Pave, kan du ikke blive mere.“ „Det vil jeg betænke mig paa,“ sagde Konen, og dermed gik de i Seng. Men hun var ikke tilfreds, og Begjærligheden lod hende ikke sove; hun tænkte bestandig paa, hvad hun endnu vilde være. Nu stod Solen op. „Ha,“ tænkte hun, da hun saa den skinne ind af Vinduet, „kan jeg ikke ogsaa lade Solen staa op?“ Da blev hun ret hidsig og stødte Manden i Siden og sagde: „Mand, gaa hen til Flyndren! Jeg vil være som Vorherre!“ Manden laa endnu i sin søde

Søvn og blev saa forskrækket, at han faldt ud af Sengen. „Ak, Kone,“ sagde han, „vær nu rolig, og vær Pave!“ — „Nei,“ raabte Konen, „jeg er ikke rolig og kan ikke udholde det, naar jeg ser Solen og Maanen staar op, at jeg ikke ogsaa skulde kunne lade dem staa op. Jeg vil være som Vorherre.“ „Ak, Kone,“ sagde Manden, „det kan Flyndren ikke. Keisere og Paver kan han gjøre; men mere kan han ikke.“ „Mand,“ sagde hun og saa rigtig fæl ud; „jeg vil være som Vorherre; gaa strax afsted til Flyndren.“

Det for Manden gjennem alle Lemmer, saa han bævede af Angst; men ude blæste Stormen saa sterkt, at alle Trær og Klipper vaklede, og Himlen var ganske sort, og det tordnede og lynede. I Søen saa man saa høie, sorte Bølger som Bjerge, og de havde alle hvide Kroner af Skum ovenpaa. Da sagde han:

„Ro, ro til Fiskeskjær!
 Flyndre dybt paa Bunden der,
 Ei min Hustru Ilsebil
 Vil, som hendes Husbond vil.“

„Naa, hvad vil hun da?“ sagde Flyndren. „Ak,“ sagde han; „hun vil være ligesom Vorherre!“ „Gaa kun hjem!“ svarede Flyndren; „hun sidder allerede i Jordhytten igjen!“ — Og der sidder hun den Dag idag!

92. Om Morgen.

122

Nu er jeg vaagnet saa glad igjen,
 Og Natten svandt rolig og stille hen.
 Du himmelske Fader! jeg takker dig,
 At kjærlig inat du blev hos mig!
 O, følg mig idag, hvorhen jeg gaar,
 Saa ved jeg, at intet ondt mig naar.

93. Om Aftenen.

Jeg er endnu bare liden;
Men jeg voxer nok med Tiden
Og bliver baade dygtig og stor
Og til Glæde baade for Far og Mor,
Naar bare du, kjære, kjære Gud,
Hjælper mig at holde dine Bud. —
Og nu skal vi alle huske Herren at love,
Og saa skal vi se til at sove!

Nu lukker sig mit Øie;
O, Fader i det høie,
I Varetægt mig tag!
Fra Synd, fra Sorg og Fare
Din Engel mig bevare,
Som ledet har min Fod idag!

94. Barnets Englevagt.

Naar jeg lægger mig til Hvile,
Tretten Engle om mig staar:
Tvende ved min høire smile,
Tvende til min venstre gaar,
To paa Vagt ved Hovedpuden,
To ved Foden desforuden;
To mig dækker,
To mig vækker,
En mig viser
Alle Himlens Paradiser.

95. Den gode Vilje.

En Moder var syg. Hendes lille Søn stod ved Sengen og var meget bedrøvet. En Medicinflaske stod paa Bordet, og Barnet spurgte, hvad der var i den Flaske. „Det er noget, som smager meget bittert; men det maa jeg drikke for at blive rask igjen.“ „Naar det smager saa bittert, kjære Moder, saa lad mig drikke det for dig!“ Moderen svarede: „Naar det skal hjælpe, maa jeg selv drikke det, mit Barn.“ Men hendes Glæde over det gode og kjærlige Barn bidrog ikke lidet til, at hun snart igjen kunde reise sig fra sit Sygeleie.

96. De fire Søskende.

Der var engang fire Søskende, tre Piger og en Gut. De to ældste Søstre hed Klara og Anna, den yngste, som var en ganske liden Pige, hed Sofie, og Broderen hed Adolf.

Paa den anden Side af Gaden, ligeoverfor det Hus, hvor disse fire Søskende boede, boede der en liden Pige, som var saa fattig; hun gik i pjaltede og forrevne Klæder; hendes Kjole var syet sammen af mange Slags Lapper, hendes Forklæde var fillet, og Sko og Strømper havde hun ikke paa sine smaa Ben. Men den lille Emilie, saa hed hun, var en god og snil Pige, og de fire smaa Søskende holdt meget af hende.

Da de engang talte om denne stakkels fattige Pige, sagde Klara: „Jeg vilde ønske, at vi kunde give den lille Emilie nogle Klæder. Hvor det vilde være en stor Glæde, naar vi kunde give hende en Kjole, et Forklæde og Sko og Strømper til i Vinter! Hvor det vilde være morsomt, og hvor den lille Emilie vilde blive glad!“

De løb hen til sin Moder og spurgte hende tilraads om, hvorledes de skulde bære sig ad for at skaffe Klæder til Emilie. Moderen troede, at det vilde være en let Sag, dersom de smaa Piger vilde være flittige. „Jeg har,“ sagde hun, „en gammel Kjole, som jeg skal finde op til jer; af den vil der nok kunne blive en liden Kjole og et Forklæde. Jeg skal

skjære den til for jer, og saa maa I selv sy. Garn til et Par Strømper skal jeg ogsaa forære jer, saa har vi alt uden Sko.

Klara og Anna lovede med stor Glæde at være flittige for at faa Tøiet syet, og det var de ogsaa. De arbeidede saa flittig og talte saa glade og tilfredse om den Glæde, de vilde gjøre den lille Emilie.

Den lille Sofie, som var meget yngre end sine Søstre, kunde ikke hjælpe dem med Arbeidet; men dette likte hun ikke; hun vilde ikke bare staa og se paa dem og sagde endelig utaalmodig: „Jeg kan nok ogsaa sy, og jeg vil ogsaa gjøre noget for den stakkels Emilie.“ Hun gav sig ikke tilfreds, førend hendes Søstre havde givet hende et lidet Arbeide.

Adolf, som ofte sad ved Sybordet og hørte paa sine Søstres Samtale, glædede sig med dem over, at de havde fundet paa at forsyne den lille fattige Emilie med Klæder. Han saa med Glæde, at Arbeidet hver Dag gik fremad og saaledes snart vilde blive færdigt.

„Hvor det skal glæde mig at se Emilie i hendes nye Klæder!“ sagde han. „Hvor de vil blive pene! Naar kan Kjolen blive færdig, tror du, Klara? Det er ogsaa rigtig kjedeligt, at jeg ikke kan hjælpe jer. Jeg kunde vist ogsaa sy en Søm. Det kan vist ikke være saa vanskeligt, naar lille Sofie kan gjøre det.“

125

Da begyndte hans Søstre at le og sagde: „Gaa du din Vei; det vilde blive en smuk Syning.“

„Aa!“ svarede Adolf, „kan jeg ikke sy, saa kan jeg dog gjøre noget, som er ligesaa godt.“

„Du, kjære Adolf?“ spurgte Pigerne leende, „hvad kan du da gjøre?“

„Jeg kan købe et Par Sko til Emilie,“ svarede Broderen. „Jeg har Penge, mange Penge i min Sparebøsse.“

Nei, hvor de blev glade ved at høre dette; thi de kunde ikke skaffe saa mange Penge, som et Par Sko kostede, uden at gaa til sine Forældre, og det vilde de nødig gjøre.

„Aa, det er herligt! du er en snil Gut,“ raabte de til Adolf. „Men har du ogsaa Penge nok?“

Broderen talte Pengene i sin Sparebøsse, og se, der var Penge nok til at købe Sko for.

„Men, kjære Adolf,“ sagde Klara med et venligt Blik paa sin Broder, „saa beholder du jo ingen Penge tilbage.“

„Det er det samme,“ sagde Adolf, „tag saa mange, I behøver, gjerne allesammen, dersom I vil. Jeg har ikke noget at bruge Penge til nu.“

I faa Dage var Forklædet og Kjolen færdige. Det havde været et besværligt Arbejde; men de to smaa Piger havde flittig syet begge Dele færdig. Adolf købte Sko for sine Sparepenge, og Pigerne samlede Penge sammen til en Hat. Nu var Emilie klædt fra Top til Taa.

Nu skal vi høre, hvorledes det gik til, da Emilie fik sine nye Klæder.

Klara og Anna pakkede Klæderne ned i en Kurv. De havde ingen Ro paa sig, før den lille Pige havde faaet dem, og kunde derfor ikke bide, indtil hun kom over til dem. Men da de nu skulde til at gaa over med dem, var de næsten undselige for at bringe dem selv. De vidste ikke, hvad de skulde gjøre, og spurgte derfor Adolf.

Efterat de da havde talt længe om, hvad de skulde gjøre, enten de skulde sende Tjenestepigen over med Kurven eller selv gaa over med den eller sende Bud efter Emilie, blev de tilsidst enige om, at de selv vilde gaa over med den; det vilde baade se bedre ud, og Emilies Moder, den gamle Marie, vilde blive saa glad ved at se dem.

Da det nu blev Aften, listede de to Smaapiger sig ganske stille over Gaden og ind i Huset, hvor Emilie og hendes Forældre boede. Emilie og hendes Moder var begge hjemme.

„Hvorledes lever du, kjære Marie?“ spurgte Klara, „det er saa lang Tid, siden vi saa dig!“

„Mine kjære Smaapiger,“ svarede den gamle Marie, „jeg har havt saa meget at bestille, at jeg slet ikke har været ude i disse Dage,“ og i det samme reiste hun sig fra Væven, som hun sad ved, og kom hen til dem. „Jeg skulde have været over hos eders Moder; men jeg har havt saa meget at bestille,“ sagde hun.

„Kjære Marie, kom, naar du har Tid,“ sagde Anna. „Jeg tror nok, at Moder har noget Søm til dig; og — og saa, saa har vi noget til Emilie i denne Kurv.“

Emilie tog imod Kurven og satte den paa Bordet. „Hvad er alt dette?“ sagde hendes Moder forundret, idet hun tog Dugen bort, der var lagt over Kurven. „Emilie, du er rigtignok lykkelig! Se, hvad de snille Smaapiger har bragt dig. Aa, hvor det er vakkert af dem! Se, en smuk Kjole, en Hat, et Forklæde og et Par nye Sko. Naa det maa jeg sige!“ Emilie var saa glad og saa forundret, at hun en lang Stund ikke var istand til at sige et eneste Ord. Endelig sagde hun: „Er alt dette til mig!“ — og saa sig om for at takke sine smaa kjærlige Veninder; men disse havde listet sig bort, uden at nogen havde merket det.

„Aa, Moder! de er borte; de er gaaet sin Vei; det gjør mig saa ondt,“ sagde lille Emilie.

„Er de gaaet!“ sagde hendes Moder forundret, idet hun saa sig om. „De kjære Børn, vi maa gaa over for at takke dem.“

Emilie tog nu de nye Klæder paa, og hun og hendes Moder gik over Gaden for at takke for denne velkomne Gave.

Emilie og hendes Moder blev ført ind i Dagligstuen, hvor de to Søstre sad med sin Moder og sin Broder Adolf. Den gamle Marie kunde ikke sige et eneste Ord, saa rørt var hun af Glæde og Taknemmelighed over de to Smaapigers Godhed; og de brave Børn gik det ligesaa.

Endelig sagde Klara: „Passer Kjolen dig, kjære Emilie?“

„Ja,“ svarede hendes Moder, „den passer hende udmerket godt, se bare!“ — og med disse Ord dreiede hun sin Datter om, forat de kunde se det, og I kan tro, at Klara og Anna var glade og lykkelige herover.

Emilie og hendes Moder gik da hjem, efterat de havde takket saa mange Gange og bedet Gud velsigne de smaa Børn, som havde været saa snille mod dem.

Den følgende Søndag gik Emilie i Kirken med sine nye Klæder. Da hun gik forbi sine smaa Veninders Hus, hilste hun saa glad og fornøiet til de to Smaapiger, som sad ved Vinduet, at disse sagde til sin Moder: „Hvor lykkelig vilde man ikke være, dersom man havde Klæder til alle fattige Børn!“ 127

Og naar Adolfs smaa Søstre siden talte om Emilie, sagde han: „Trænger hun ikke snart til nye Sko? Jeg har mange Penge og derfor Raad til at købe hende et Par nye.“

97. Dukken i Græsset.

127

Der var engang en Konge, som havde tolv Sønner. Da de blev store, sagde han til dem, at de skulde drage ud i Verden og finde sig en Kone; men hun skulde kunne spinde og væve og sy en Skjorte paa en Dag, ellers vilde han ikke have hende til Sønnekone. Hver af dem gav han en Hest og en ny Rustning, og de drog da ud i Verden for at lede efter Koner; men da de var komne et Stykke paa Veien, sagde de, at de ikke vilde have med sig Askeladden, for han dueede ikke til nogen Ting. — Ja, Askeladden maatte blive igjen, han, det var ikke noget Raad for det, og han vidste ikke, hvad han skulde gjøre, eller hvorledes han skulde vende sig; da blev han saa sørgmodig, at han steg af Hesten og satte sig ned i Græsset til at græde. Men da han havde siddet en liden Stund, begyndte en af Tuerne i Græsset at røre sig, og frem af den kom der en liden hvid Ting, og da den kom nærmere, saa Askeladden, at det var en nydelig liden Pige; men hun var saa bitte, bitte liden. Denne gik nu hen og bad ham, om han ikke vilde komme ned og se til Dukken i Græsset. Jo det vilde han, og det gjorde han ogsaa.

Da han var kommen derned, sad Dukken i Græsset paa en Stol; hun var nu saa deilig og saa pyntet, og saa spurgte hun Askeladden, hvor han skulde hen, og hvad Ærende han reiste i.

Han fortalte, at der var tolv Brødre af dem, og at Kongen havde givet dem Hest og Rustning og sagt, at de skulde reise ud i Verden og finde sig en Kone, og hun skulde kunne spinde og væve og sy en Skjorte paa en Dag; „men vil du gjøre det, og vil du blive Konen min, saa vil jeg ikke reise længere,“ sagde Askeladden til Dukken i Græsset. Jo det vilde hun gjerne, og hun skyndte sig med at faa spundet og vævet og syet Skjorten; men den blev saa bitte, bitte liden, ikke længer end som saa —.

Denne reiste Askeladden hjem med; men da han kom frem med den, var han undselig, fordi den var saa liden; ligevel sagde Kongen, at han skulde faa hende, og saa drog Askeladden glad og fornøiet tilbage for at hente den lille Kjæresten sin. Da han kom til Dukken i Græsset, vilde han tage hende op paa Hesten til sig; men nei, det vilde hun ikke; hun sagde, hun vilde sidde og kjøre i en Sølvske, og hun havde selv to smaa hvide Heste, som skulde trække hende. Saa reiste de da afsted, han paa Hesten og hun i Sølvskeen, og begge Hestene, som trak hende, var to smaa hvide Mus; men Askeladden holdt sig altid paa den anden Side af Veien, for han var saa ræd, at han skulde komme til at ride ind paa hende, da hun var saa bitte liden. Da de var komne et Stykke paa Veien, kom de til et stort Vand; der blev Hesten til Askeladden sky, skvat over paa den anden Side af Veien og veltede Skeen, saa at Dukken i Græsset faldt ned i Vandet. Askeladden blev nu saa bedrøvet, fordi han ikke vidste, hvorledes han skulde faa hende op igjen; men om lidt kom der en Havmand op med hende, og nu var hun bleven ligesaa stor som et andet voxent Menneske og meget deiligere, end hun var før. Saa satte han hende foran sig paa Hesten og red hjem.

Da Askeladden kom der, var ogsaa alle Brødrene hans komne med hver sin Kjæreste; men disse var saa stygge og fæle og saa slemme, at

128

de havde været i Luggen paa Kjæresterne sine paa Veien; paa Hovedet havde de nogle Hatte, som var malte med Tjære og Sod, og saa havde det rundet af Hattene ned over Ansigtet paa dem, saa at de var blevne endda meget styggere og fælere. Da Brødrene fik se Kjæresten til Askeladden, blev alle avindsyge paa ham; men Kongen blev saa glad i dem begge, at han jog alle de andre bort; og saa holdt Askeladden Bryllup med Dukken i Græsset, og siden levede de baade godt og vel i lang, lang Tid, og er de ikke døde, saa lever de endnu.